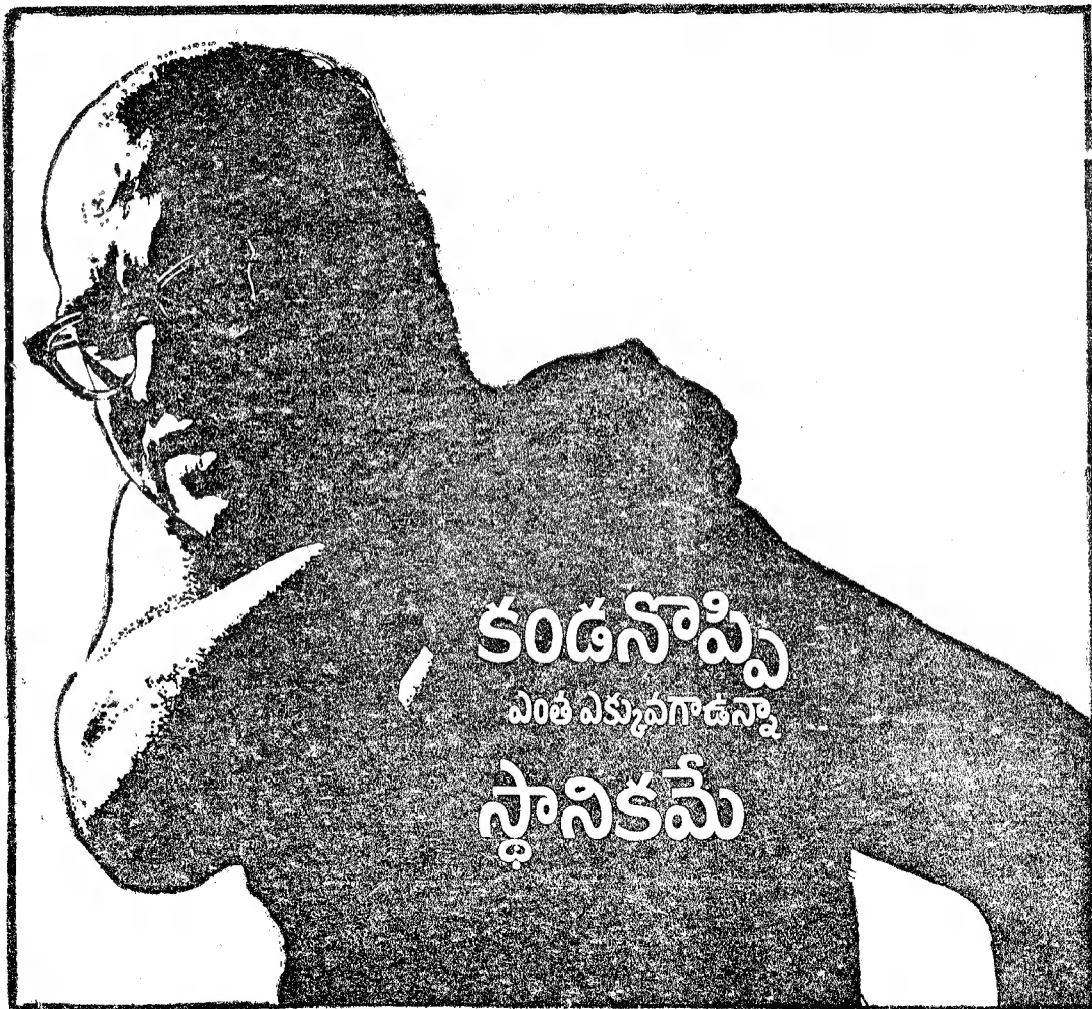

14-1-66 సుంకొంతి సంచిక 35వై

ఆంధ్ర సచిత్రవారం

పత్రిక

అమృతాంజనం

వాడి శీఘ్రంగా నివారణ పొందండి

స్థానికంగా ఉండే బాదను నివారించుకోడానికి ఊరికే మందులు ఎందుకు వుద్దుకుంటారు? నొప్పి ఉన్న చోటుమీద అమృతాంజన్ రాసి అమోఘంగా శీఘ్రంగా నివారణను పొందండి. ఏ అస్థాయం లేకుండా కండరాల నొప్పిలకు, తల నొప్పికి, బెణుకులకు ఇంకా కీళ్ల నొప్పిలకు అమోఘంగా గుణమిచ్చే అమృతాంజన్ 10 రకాల బొషడాలు చేరిన మందు. అమృతాంజన్ గుండెబలుబుకే కాక సాదారణ బలుబులకు కూడా మంచి మందు. కొంచెంకొంచెం 4-5 రోజు గొంచులని ఉంటుంది కాబట్టి ఒక ఏసా మె కుటుంబాని కంతాకలిపి నెలల తరబడి వస్తుంది. అవసరానికి ఎప్పుడూ అమృతాంజన్ ఉంచుకొండి. అమృతాంజన్ 70 ఏళ్ల ప్రసిద్ధినిపొందిన నమ్మకమైన గృహబెషధం.

అమృతాంజన్ నొప్పులు జలుబుల నివారణకు 10 రకాల బొషడాలు చేరిన మందు.,

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్
మద్రాసు - బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

JWT/AM/2618

సంక్రాంతి సుఖకాంక్షలతో

వస్త్రాం

అద్భుత అపరాధ పరిశోధక

గౌరీ ప్రొడక్షన్స్

భగవత్

శ్రీరామకృష్ణకవి

పూర్ణ
రిలీజ్

నిర్వహణ: S.భీమనారాయణ దర్శకత్వం: K.S.R. రాస్
మోటలు-పాటలు: పోటూరి సంగీతం: కోదండరాజ్ కమలా-వేణు

వ్యూరలగ్గ హాఫరన్స్ ఫిలిమ్స్
వస్త్రాంతి!

ఆమె? ఎవరు?

నిర్మాత: పి.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్.
విక్టర్ థియేటర్స్, న్యూయార్క్

సంగీతం: డాక్టర్

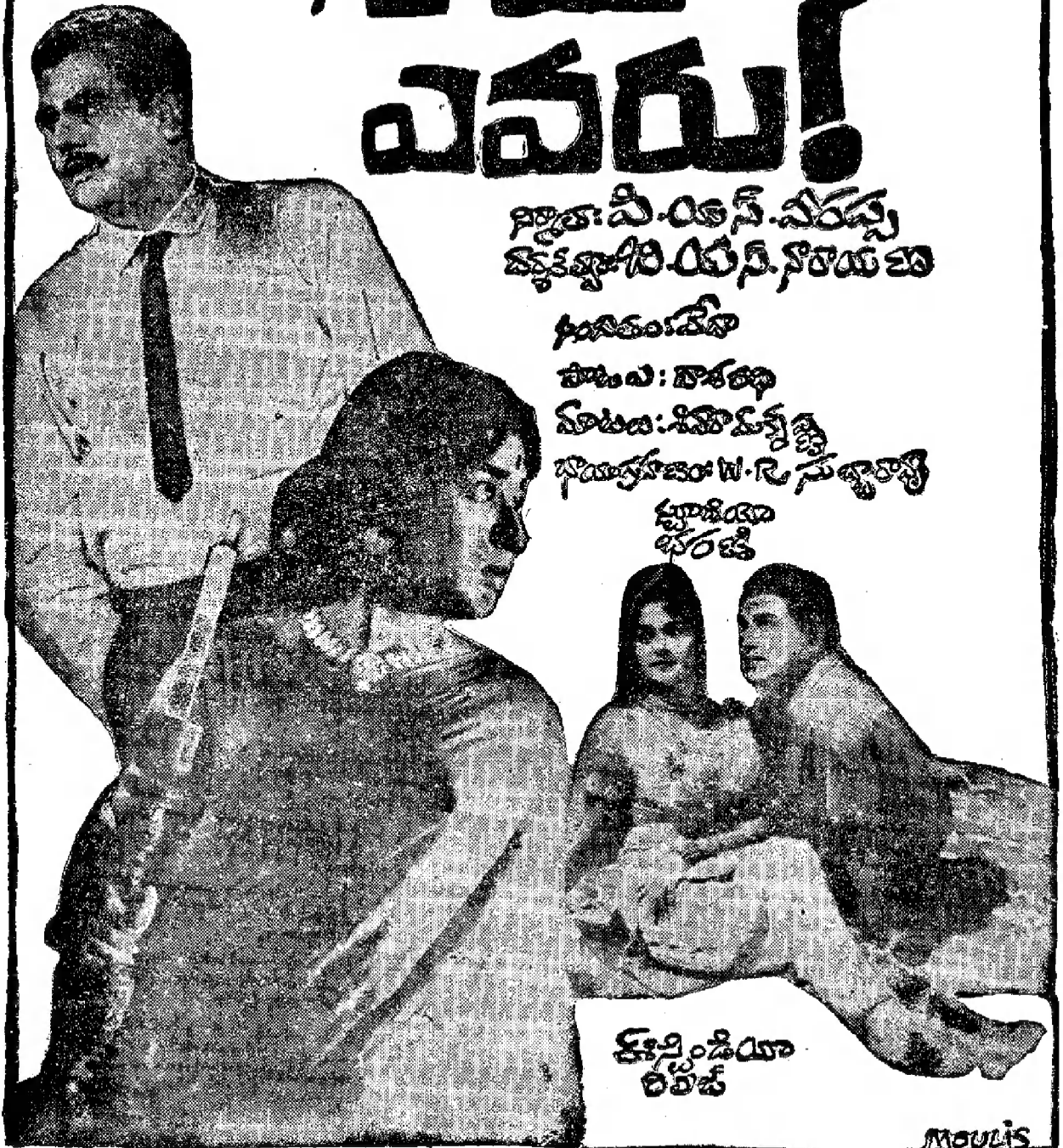
పాటలు: డాక్టర్

నిర్మాత: పి.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్.

నిర్మాత: పి.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్.

నిర్మాత: పి.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్.

నిర్మాత: పి.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్.

కెల్విన్ థియేటర్
రిలీజ్

MOULIS

ఎస్ వి రంగాబాబు

హరనాథ్ బాలయ్య చలం
పుభాకరరాజ్ కవికలకలదాన
కృష్ణకుమారి, రత్న
గెడ్డెబ్బె సావిత్రి

ఈశ్వరు పినికెట్టె
సంగీతం నేదా
ఘంటసాల సీఎస్ ఎల్

టెన్ థియేటర్స్
కెప్టెన్ బుల్ డొంగె
అనిల్ మూవీస్
ఎంటర్ ప్రైజెస్ ౧౦

మోడర్న్ థియేటర్స్
102 నాట్రం

మొనగాళ్ళకు మొనగాడు

ప్రామ్మిసర్ ఆర్.సుందరం BE డైరెక్ట్ ఎస్.డి.రాజ్

81-12-65 తది అంధ

సమగ్ర కార్యక్రమాలలో 'డాక్టర్' వ్రాసిన వైజ్ఞానిక గాథాశ్రవణం—కవి సమయాలలో దేదీమే. అది జరిగిన తరువాత వాళ్ళకు కేంద్రంగా వచ్చింది—అయిన ఆ కవి క్షయం, అందరికీ సులభంగావ్వంగా, వైజ్ఞానిక విషయాలు చెప్పడంమొకటిగా? లేక ఆ వేలంతో శాస్త్ర విషయాలకు పూర్తిగా దిక్కుమైన కవిత్వాన్ని, కవులని ఏమర్చి చేయడంమొకటిగా? అయిన మనవారి కవిత్వాన్ని, కవి పూర్వాలనూ తీసుకొని, "మనవారికి దేదీమే గుణము" కట్టుకుని" అన్నారు. ఇది తాళి పోస్టల్స్ దంగా ఉంది. ప్రదేశంలోనూ ప్రతికారంలోనూ కవి, శాస్త్రజ్ఞుడు ఇద్దరూ ఉంటారు. ఒక దేశంయొక్క ప్రజల్లో 'సోదా చేసే గుణము' ఉన్నదా, లేదా యని నిర్ణయం చేసేటప్పుడు, ఆ దేశంయొక్క శాస్త్ర ప్రగతిని, లేక ఆ దేశపు శాస్త్రజ్ఞులు వ్రాసిన వైజ్ఞానిక గ్రంథాలను పరిశీలించాలి. అంతేకాని, ఆ దేశపు కవిని, కవిత్వాన్ని ప్రమాణంగా తీసుకోరాదు. దేశం, కాలం, వైజ్ఞానికంగా ఎంత ప్రగతిని సాధించినప్పటికీ, కవి తన పూర్వ గానాలను, మానడు. కవికి బూడ అని పూర్వ గానాలని తెలుసు. అందుచేత వైజ్ఞానికంగా ఏంతో పురోభివృద్ధిని సాధించిన అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో కూడ కవులున్నారు. అంతమాత్రంచే ఆమెరికన్ కవుల పూర్వ గానాలను ప్రమాణంగా తీసుకుని, అమెరికన్ కవికి 'సోదాచేసే గుణము' లేదనడం ఎంత పోస్టల్స్ దమైన విషయమో అందరకూ తెలిసినదే.

అందుచేత నేను 'డాక్టర్' గారిని కోలే దేమంటే, శాస్త్ర చర్చలలోనికి భారతీయ కవిని ఈగ్గి, అతని పూర్వాలను ప్రమాణంగా తీసుకొని, భారతీయుల 'సోదా చేసే గుణము'ను శంకించవద్దని. ఆయన అన్నట్లుగా భారతీయులలో 'సోదా చేసే గుణము' లేకపోయినట్లయితే, భారతదేశానికి చరకుడు, శుశ్రుకుడు, వాగార్జునుడు, ఇంకా ముందుకుపోతే, రామన్, వర్ణకర్ మొదలైనవారు ఉండి ఉండకపోయేవారేమో.

అధ్యాత్మరామం (శ్రీకాళిం)

పసిడిమనసులు

"పసిడి మనసులు" వీరియల్ తాళి పోయింది. ముఖ్యంగా రజనీకాంత వన్నెంతో అకర్షించినది. చెల్లెల్లోకొక్క రజనీ తన తండ్రిని తాళి పోయింది. తాళి పోయింది.

ఉత్తరాలు

నిశ్చయముకదా. ఇటువంటివాళ్ళ మాటికి ఒక్కరు వుంటారేమో. 'అందరిచేత నిర్ణయములాగా అనివించుకొన్న నిర్ణయిని నేనెవరూ జ్యోతి' అని రత్న చెప్పినప్పుడు ఈ కథ జరిగినట్లు అనిపించినది.

సి. ఎ. కుమారి (వాగాయత్రి)
పుస్తకాలు

24-12-65 సంచికలో "వనంజయ" పుస్తకం గురించి విమర్శ చేశాను. వారి మేధావక్తికి సంబంధము. తుదిపలుకు పల్కినవారు సంకలన కర్త యని "మే" అంటే నేనే అనగా జయరామిరెడ్డి అని తెలియకూ వారు అవిధంగా వ్రాశారు అని వా అన్య మానం.

ఇక విమర్శకులు జయరామిరెడ్డి సంకలనకర్త అనరు? విషయమాలికో కవులనరు? అని మాత్రం పరిశీలించి, తుదిపలుకు మాత్రమే చదివారావుంది. కాకపోతే అనరు విషయాన్ని చర్చించక ఏమో ఎవరు నిమిషావారో అని మాత్రమే చదివారు.

కె. జి. జయరామిరెడ్డి. (ఈ. తాండ్రపాడు)

24-12-65 అంధ సమగ్ర వార్షికంలో శ్రీ టి. హరిబాబుగారు రచించిన 'అమ్మకోసం' తదితర ఏకప్రాతాభినయాల గురించి శ్రీ రామచంద్రమూర్తిగారి విమర్శ చదివిన తర్వాత ఇలా వ్రాయాలనిపించింది.

ఏమంటే 'అమ్మకోసం' ప్రదర్శించాలని, అత్యంత శ్రద్ధతో కృషి చేస్తున్నవాళ్ళలో నేనొకణ్ణి! 'అమ్మకోసం' అనేక ఉత్తమ బహుమతులుసాధించి ప్రశంసలందుకుంది. దాన్ని చదివి నరసరాళ్ళ జీర్ణింపజేసుకొన్న వాళ్ళకే తప్ప, దాని మార్గర్యం ఇతరులకు అంత త్వరగా జీర్ణంకాదు. వాటి విమర్శనవంశ శ్రీ రామచంద్రమూర్తిగార్ని నాటకీయత రంగప్రలాంభభావం ఏమాత్రం లేదని తెలిసిపోయింది. ఉత్తమ నటులే దాంతో ఎంతగానో కున్నీ పడితేనేతప్ప, దాని ప్రదర్శన ద్వారా ఉత్తీర్ణుడై అయ్యానని చెప్పే అర్హతలేదు. ఉన్నత నటనాస్థాయిని ప్రతిబింబించినచేసే, ఏకప్రాతాభినయం అమ్మకోసం—

ఇక ధనవంతుల్ని తీట్టారన్న వారి అభియోగం ఏమంత పవిత్రంనగాలేదు. ఎందుచేతనంటే, మన నర్తకరమ వాయకులు శ్రీ వివేచా భావగారి ప్రసంగాన్ని పేరల్లో చదివాను— "అసలీ ధనవంతులే దారిద్ర్యవికీ, అనిపితికీ, నమాజు వాశనానికి కారకు" అని. నేను రెండు మాటల్లో తెలియ

జేసితి. నన్నదిగితే, ఆ ప్రసంగం చదివిన దశ వంతులు ఎవరైనా, ఉండి ఉంటే వాళ్ళకు అత్యున్నత వంట, వెంటనే పురిపాకుకొని వచ్చి ఉండేవారు. ఆ సత్యాన్నే చాటి చెప్పారు రచయిత హరిబాబు.

ఇకపోతే సిసాయి—పాకిస్తాన్—రాక్షసత్వం గురించి వీరి ఉద్దేశ్యం పోస్టల్స్ దంగా ఉంది. సిసాయి 1964 లో బందరులో జరిగిన అంధ యన్. పి. పి. క్యాంపులో ఉత్తమ బహుమతి లభించిందని రచయిత తెలియజేసారు. ఇది అవాస్తవమా? కాగా! ఉత్తమ స్థాయి మింటరీ అఫీసర్లు దానికి ఎందుకు ఉత్తమస్థాయి బహుమతి నిచ్చారు.

ఇకపోతే, 'పాకిస్తాన్—రాక్షసత్వం' అదో మహత్తర కళాసృష్టి. దాన్ని ప్రదర్శించే ధైర్యం అందరికీ వున్నదంటే వాళ్ళ అభిప్రాయంతో నే నేకీభించలేను.

శ్రీ హరిబాబుగారు చెప్పా పాక్ గాయకుల్ని శుంశలని, వెధవలని దూషించి వాళ్ళ రచన శ్రీ రామచంద్రమూర్తిగారు ఆరోపించారు. అయితే వాళ్ళను మరేవిధంగా దూషించాలి? పాకిష్టన్ తల్లి తొమ్మిలో జల్కశంకగా బాకులు దించిన ఆ వర రూప రాక్షసుల్ని మరేమని దూషించాలి? భారతమాత గుండెల్లో యుద్ధ జ్వాలలు రగిల్చిన ఆ ముష్కరుల్ని ఏమని అవాలి?

మొన్నమధ్య అక్కరాజ్యసమితిలో మన కేంద్ర విదేశాంగమంత్రి నర్సారీ స్వర్ణసింగ్ గారు, పాక్ విదేశాంగ మంత్రి ఖుత్బు దుర్గావలు వినలేక నీభ అయిటికి వస్తూంటే, భారత తుపాకులు పారిపోతున్నాయని, మదమెక్కిన అవాంతో ఏపుకుక్కలా అరిచిన వాళ్ళేమరేమని పంబోధించాలి?

ఇంతకీ చూస్తుంటే శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు, చెప్పా ఏజంటురగ్గమని, పాకిస్తాన్ పక్షపాతియనినున్నవ్వ మౌతుంది. ఉత్తమ రచనల్ని, వాడ వాడలా, జాతినీ ఉత్తేజపరచ వలసిన ఉత్తమ రచనల్ని ఈవిధంగా విమర్శించడం క్షంతవ్యంకాదు.

విమర్శకులు కొన్ని పదాలను తెలికుండా వాడారు. 'గ్రంథస్థం' 'శైశవావస్థ' లాంటివి. కొన్ని పుస్తకంలోని పదాలు వ్రాస్తూ మౌతు ప్రయోగం చేసారు. ఉదాహరణకు పుస్తకంలో ముస్తచేదం— అని ఉంటే ముస్తచేదం అని వ్రాశారు. నృకానం అనేదాన్ని నృకానం అని వ్రాసారు. ఎత్తివాయడం కూడా తెలిసి స్పష్టత దూషించడం మరి నవ్వులపాలు కావడమే!

సి. రామారావు (రాజమండ్రి)

ఆంధ్రసచిత్ర వార్షిక్

మ న లో మా ట్

వ్యవస్థాపకులు :

దేవోద్ధాగక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కుక్రవారం: 14-1-66

విజ్ఞానసామి సంఘ మొదటి భాగం అధ్యక్షులు

సంపుటము: 58 పంపిక: 20

సంవత్సరము:

1908

ముఖ్య సంపాదకుడు:

కవలెంక శంకువ్రహ్మణ్

సంపాదకుడు:

కవలెంక రాధాకృష్ణ

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము
7, శంకుచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1

క్రొత్తరేట్ల ననుసరించి 14-1-1966
మొదలు ఆంధ్రసచిత్రవార్షిక్ చందా
వివరాలు.

కారతదేశం

హిందూరా

రూ. పై.

సంవత్సర చందా 19.25

6 మాసముల చందా 9.62

3 మాసముల చందా 4.80

ఇతరదేశాలను

ఉడమీద (Sea Mail)

సంవత్సర చందా 24.25

అర్ధసంవత్సర చందా 12.25

రచయితలకు మనవి

మా కార్యాలయం చేరే
ప్రతిరచనతోనూ దానిరచయిత
గాని, రచయితగాని అది తమ
స్వంతరచనననీ, దేనికీ అనుకరణ
కాదనీ హామీ వ్రాసి పంపాలి.
ఇటువంటి హామీలేని రచనలను
ప్రచురణకి స్వీకరించలేము.

సంపాదకుడు

ఆంధ్రసచిత్రవార్షిక్

పోతులందరికీ సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు!

*

*

*

పాకిస్థాన్ లో జరిగిన యుద్ధం వల్ల దేశంలో అత్యంత క్లిష్ట పరిస్థితులు
ఏర్పడ్డాయి. ఈ పరిస్థితులే వార్తాపత్రికలకి కావలసినంత 'మ్యాన్ షిప్'
దొరకక పోవటానికి ముఖ్యకారణం. అందుచేతనే 'ఇండియన్ ఎండ్ ఈస్టర్న్
మ్యాన్ షిఫర్ పినియల్' కార్యవర్గం మ్యాన్ షిప్ వాడకంలో కొన్ని
మార్పులు తీసుకురావాలని నిశ్చయించింది. 'పేజీల సంఖ్య తగ్గించటం కాని,
ముద్రించే ప్రతుల సంఖ్య తగ్గించటంకాని, లేదా రెండూ తగ్గించటంకాని,
అవసరమేమోనని ఈ కార్యవర్గం మూచించింది.

ఐఐఎస్ పబ్లికీ, మ్యాన్ షిప్ మాత్రమేకాక 'వైట్ ప్రింటింగ్' కాగితం
కూడా వాడలేకాని పత్రికల ప్రచురణ పొగుటం దుస్సరం. వైట్ ప్రింటింగ్
కాగితం వెల మ్యాన్ షిప్ వెలకన్నా సుమారు రెండు రెట్లు ఎక్కువ అవు
తుంది. కాబట్టి, ఈ సంచికలో ఆంధ్రసచిత్ర వార్షిక్ వెల 30 పైసల
నుంచి 35 పైసలు చేస్తున్నాము. చందా రేట్లు కూడా తదనుగుణంగా మారు
తాయి. పై పరిస్థితుల దృష్ట్యా సంక్రాంతి సంచికలో 64 పుటలకన్నా
ఎక్కువ వెయ్యలేకపోతున్నాము.

*

*

*

'అహారం' వ్యాసం రచయిత అహార పమస్యని ప్రత్యేకంగా అనుసరించిన
వారు. ఈ పత్రిక మధ్యపేజీలలోని 'వి. వి.' వ్యాసంలోని అభిప్రాయాలతో
అందరూ ఏకీభవించక పోవచ్చును. కాని అహారం— ఎప్పటివలె— మన దేశం
విదుర్కౌనే పమస్యలలో ముఖ్యమయినదని అందరూ అంగీకరిస్తారు! ఇటీవల
జరుగుతున్న వాదనివాదాల వల్ల అహారధాన్యాల ఉత్పత్తి సంఖ్యలు కూడా
నరయునవి కావేమోనన్న అనుమానం మనకి కలుగుతుంది. పై వ్యాసంలో ఇటు
వంటి సంఖ్యలు కొన్ని ఇవ్వకపోవటానికి ఇదే ముఖ్యకారణం!

*

*

*

ఈ సంవత్సరం కూడా 'సినిమా బాలిట్' ఒకటి విరసహిస్తున్నాము.
పోతులు కూడా ఎప్పటివలె మాతో సహకరించి దీనిని జయప్రదం చేయ్యగలరని
ఆశిస్తున్నాము.

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం: 'కాపు.'

కథలు:

అతుకన్నది ఒక నరసి

— 14

నల్లనివాడు

— 26

డి. సి. ఆర్. గ్రామ్యులతో

— 38

శంధి

— 44

సిరియల్ కథ:

— 18

శీర్షికలు: వ్యాసాలు: సినిమా.

ఉత్పాదాలు — 4, పెద్ద పంతులు

సంక్రాంతి — 6, ఉమెస్ కార్టూన్ — 8,

మ్యాగిక్ లెన్ — 9, సామెతల సూక్ష్మం — 12,

వారణాంక — 24, అహారం — 32, వైశ్వానర

గదాళి — 36, పుస్తకాలు — 49, వివా

హారం — 51, కాశీనాథుని — 54, అంగ్ల

భాషాభివృద్ధి — 56, 1965 సినిమా

సమీక్ష — 58, విజయవాడ — 60,

1965లో వి. వార్తా — 62, సినిమా వార్త — 64

రంగమల్లి

ఫోటో: మోహనరావు, విజయవాడ

పెద్దపండుగ సంక్రాంతి

ద్రివాళుని దివ్య యాత్రలో వరాహ ముట్టలు వాలుగు—మేష, కుక్క, కుక్క, మకర సంక్రమణలు మారాండుడు ఈ మజిలీలు చేరగానే ప్రకృతిదేవి పురికించి వివిధ విలాసాలు మోపుతుంది ఆవిలాసాల సుపరిచిత రూపమే సంక్రాంతి

మార్గశిర పుష్యమాసంకు పెక్కు పైర్లు, కూరగాయలు కాపునకు వచ్చి, పండి ప్రకృతి కంకరిండుతూ ఉంటుంది. మానవుడు తను చేసిన కృషి ఫలించి నుతి సంతోషాలు కలిగించే కాలమిది ప్రతివారూ వరమన్నైస్తోయే కాలమిది ఈ నవ్య సమృద్ధిని, ప్రకృతి రామణీయకాన్ని మానే కాబోలు కృష్ణభగవానుడు “మాసానాం మార్గశీర్షోపాం” అన్నాడు.

మార్గశిర మాసం సమాప్తిమంచి ఉత్తరాయణం ప్రారంభమవుతుంది. దక్షిణాయనమంతా వానలు, బురదలు, చీకట్లు, కనుక చెడు కాలమని, పిళ్ళ దేవతల కాలమని, పంటలు పండి, గాడెలునిండే ఉత్తరాయణం మంచి కాలం, దేవతల కాలమని మన పూర్వులు నిశ్చయించారు ఆ మంచి కాలం మకర సంక్రమణంతో ప్రారంభమవుతుంది కనుకనే 12 సంక్రాంతలున్నా, మకర సంక్రమణానికి అంత ప్రాధాన్యం.

మకర సంక్రాంతినుండి ప్రకృతిలో వరాహమైన మూర్తులు కావస్తాయి చతి గాతి తగు తూ వస్తుంది. పంటలు చేతికి వచ్చి తేలికం తనవోన్నవమవుతుంది. తమకనే మూడు దివాలు మహాల్యాహంతో జరుపుకుంటారు.

సంక్రాంతి పండుగ మూడురోజులు మిగ్గ ప్రాచీన సంఘటిత సంవత్సరానికి విన్నాలో పినిరో మొదటిది భోగి భోగినాడు తెల్ల కారుణామున ప్రతి యింటముందు మంటలు జేస్తారు. చీర ముత్తలన్నిటిని ఈ మంటలో వేసి కాలుస్తారు తర్వాత మంగళాభ్యంగుల ప్రియ మోచరించి, వీడ నిరుగడ యయినట్లు భావిస్తారు పిదప పుణ్యము—పొంగలి—వండి ఇవ్వ దేవతలకు వైచే ద్యము పెడుతారు సాయంకాలము పిల్లలకు పేరంటమువేసి, వండ్లు, చెరకు ముక్కలు తలంపై చీస్తారు.

రెండవనాడు సంక్రాంతి. ఈనాడు మూర్ఖుడు భయస్సును వదిలి మకర రాశిలో

వ్రనేసిస్తాడు. ఈ బాటనుంచి సూర్యుని నేడిమి హెచ్చుతుంది. మకర రాశ్యధిపతి శని. శని వాత్రవధానమైన గ్రహం. ఈవాత దోష పరిహారార్థమే మూనె, నువ్వులు, కొల్లం, గుమ్మడికాయ మొదలయిన వాటిని అరగించాలని, దానం చేయాలని మన పూర్వులు నిర్ణయించారు. సజ్జలు, నూపులు మొదలగు ఉష్ణ వీర్యములయిన వస్తువులు వండే ప్రాంతాలలో నూపులు అద్దిన సజ్జ రొట్టెలుచేసి ఆరగిస్తారు. గొంగళ్లు దానం చేయవలెనని, తిలమయ దేనువును, పువ్వును దానం చేయాలని ధర్మ శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. ఇవన్నీ శీతావనోదన క్రియలని నేరుగా చెప్పనక్కరలేదు. ఈనాడు సాయంకాలం పేన్లుండరూ పెద్దలకు నమస్కారాలు చేయడం విధి. కనుకనే కొన్ని మండలాలలో దీనికి మొక్కుం పండుగ అని పేరు వచ్చింది.

మూడవ రోజు కనుము. ఇది పూర్తిగా రైతుల జీవితానికి సంబంధించింది. వారు తమకు అన్ని విధాల తానటగా నిలచిన గోవులను, ఎడ్లను గౌరవించే గొప్ప పండుగ ఇది. నిజానికి గోధనమే దేశ ధనం. అందువలనే పెక్కు భాషలలో పశు గణాన్ని ధనమని, సొమ్ములని, సొత్తులని వ్యవహరిస్తారు.

ఈనాడు రైతులు ఉదయాన్నే లేచి పశువులను నీళ్లతో కడిగి, కొట్టాల ముందు పాలుపాసి పొంగళ్లు వండుతారు. పొంగలి పుడికేటప్పుడు “పాల పొంగలి, పనుల పొంగలి” అని కేకలు వేయడం ఆచారం. ఈ పొంగలిని దేవతలకు నైవేద్యం పెట్టి, పిలాలకు వెళ్లి పొంగలి మెతుకులు చల్లుతారు. దీని “పాలి చల్లడం” అంటారు. ఇది రక్తసిక్తాన్న బలి హరణమునకు వండే తమట.

కనుమనాడు పశువుల సంబరం చెప్ప వక్కరలేదు. ఇవన్నీ సుసం వాటివల్ల కృతజ్ఞత చూపడమే. సాయంకాలం ఎడ్ల పాటీలు, కోడిపందేలు, గొర్రె, పొట్టెళ్ల పందేలు మొదలయిన వివేదాలు, పశువుల రోటీలు, పశువుల పూరేగింపులూ జరుగుతాయి.

ఇది వెంటల వెండుగ గనుక, గ్రహాలలో వలుపురిని ఆశ్రయించుకొని బలికే వారంతా కల్లాలముందు కాచుకునివుండి, గింజలు పంపాదించుకుంటారు. గంగిరెడ్డుల వారు మొదలయిన వృత్తులవారు ఇలాటి వారే.

కనుమంతర్వాత మరుసటిరోజున ముక్కను ము అనే మరొక పండుగకూడ కొన్నిచోట్ల జరుపుతారు. గొబ్బి గొర్రెపతము, కాకి పిడవలని స్త్రీలు పలువ్రతాలు చేస్తారు.

భోగినాడు పొంగలి వండడానికి ధనుర్మాసమంతా పొంగలి ఆరగించడానికి, దేవాలయాలలో పొంగలి వినియోగానికి కారణం వైద్య శాస్త్రదేశ మనుకుంటాను. వైద్య గ్రంథాలు ఆయా ఋతువులలో అనుసరించవలసిన ఆహార వియమాల చెప్పాయి. చలికాలంలో రాత్రిళ్లు పెద్దవి, పగళ్లు చిన్నవి గనుక విద్రవేవగానే ఆకలి పీడిస్తుందిగనుక, వస్తులు ముద్గాన్నం పేవించాలని వైద్య గ్రంథాలు చెప్పాయి. ఈ చలి కాలమంతా ముద్గాన్నం పేవించడమంటే శ్రీమంతులు, రాజులు మూత్రమే చేయగలరు. రాజులు తమ వైభవాన్ని భగవత్కైంకర్యభావంతో చేసేవారు గనుక పొంగలి భోగ వినియోగాలు దేవాలయాలలో ఏర్పడ్డాయి.

ప్రచీన సాహిత్యంలో నంకాంతిని గురించిన ప్రస్తావన చేసినవాడు సోహాబాద్దు. పిదప శ్రీనాథుడు దీనిని పెను బంధువు అన్నాడు.

మకరరాశి జలచర స్థల చర ద్వంద్వ రూపమని మన గ్రంథాలు చెబుతున్నాయి. గ్రీకులు దీనికి పూర్వ కాయం మేక రూపము, ఆధఃకాయం చేప అని అన్నారు. ఈజిప్టు ప్రాచీన గాథలలోను ఇది మకర మేష, మిన రూపాల వింత జంతువుగా వర్ణితమైంది.

నంకాంతి పండుగ సూర్యగతికి సంబంధించిన, సూర్యారాధన పరమైన పండుగ.

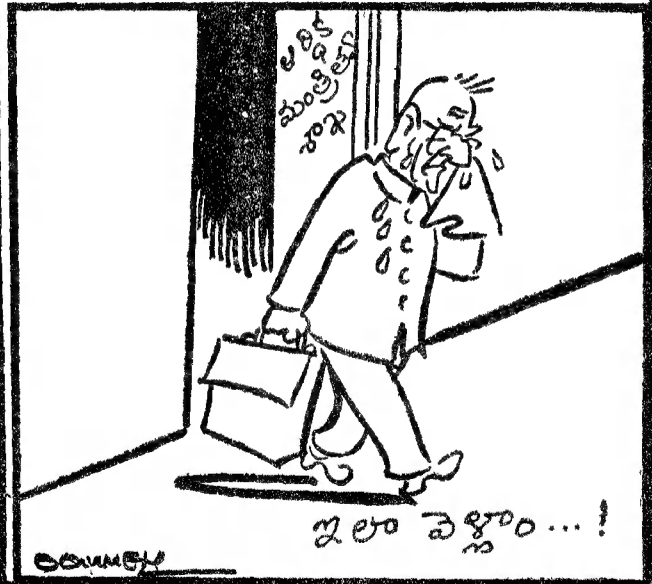
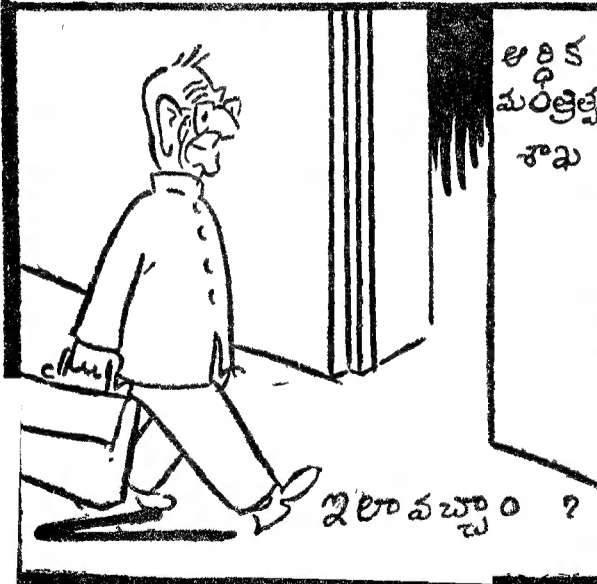
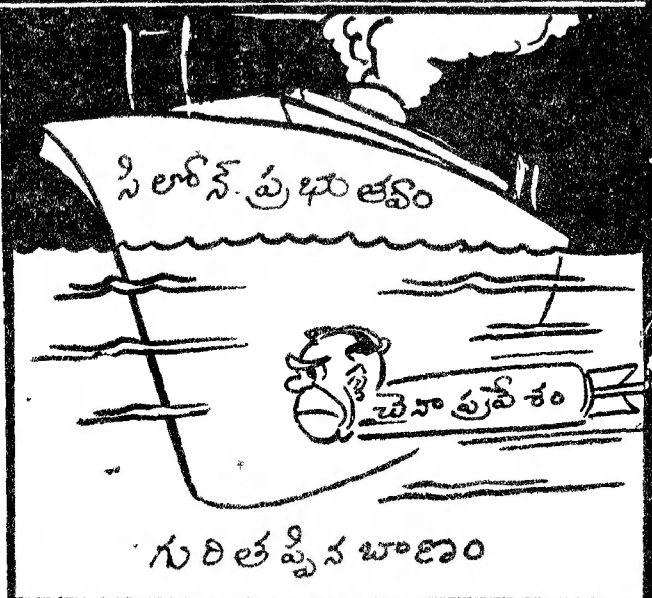
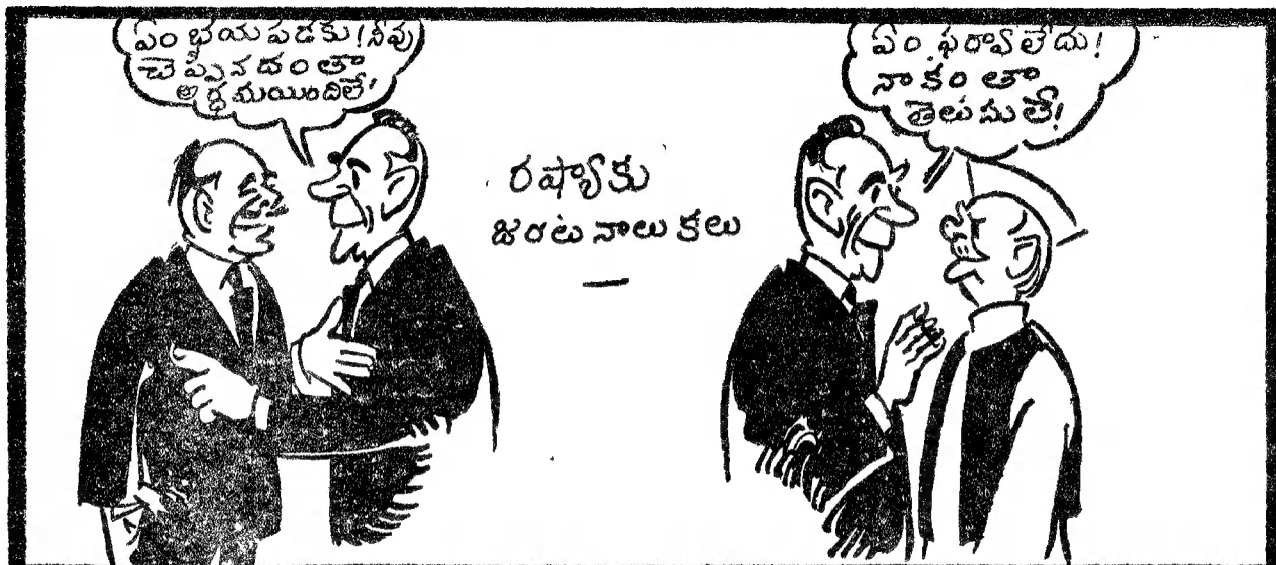
సూర్యుడు ఆరునెలల చీకటిని, వానసు వదలి వెలుగుకు, వేడికి వెళ్లుతున్నాడనే దానికి మన పెద్దల సూచన యిది. వైష్ణవ దేవాలయాలలో వైకుంఠ ఏకాదశినాడు జరిగే వైకుంఠ ద్వార దర్శనం సూర్యుని ఉత్తరాయణ ప్రవేశానికి మరొక సూచన. నేడకాలపు సూర్యుడు క్రమంగా విష్ణువయ్యాడు. ఆ విష్ణు, దేవాలయాల్లో వైకుంఠ ద్వార ప్రవేశం సూర్యుని ఉత్తరాయణ ప్రవేశమే.

—టి. ఆర్.

నంకాంతి ముచ్చట

ఫోటో: ఎన్. రామకృష్ణ

అభివృద్ధి ప్రణాళికల అవసరం...?

శ్రీ కృష్ణ

“ప్రేమిదానికి ఒక ధర్మం ఉంటుంది.

దాని నిర్మాణం అతి సూక్ష్మంగా జాగ్రత్తగా ఉంటుంది. నాశనానికి కారణ మయ్యే అన్ని విధాలూ అవి నాశనం చెయ్యాలని చూసేవాటిలోని ‘ఎంట్రాపీ’ని అధికం చేస్తాయని గణిత శాస్త్రవేత్తలూ, శాతకశాస్త్రవేత్తలూ చెప్పారు. ఒక వస్తువు లోని అల్ల కల్లోలమే దాని ‘ఎంట్రాపీ’ని తెలుపుతుందని స్థూలంగా చెప్పచ్చు. విలకడని సంరక్షించుకుంటూ, కల్లోలాన్ని ఎదిరించే శక్తివల్లనే ప్రాణం నిలవ గలుగుతుందని కూడా చెప్పవచ్చు” అన్నారు ఇటీవలే ఆరోగ్యశాఖమంత్రి డా. సుశీలా వయ్యార్, ఒక సమావేశాన్ని ఆవిష్కరిస్తూ. ఈ సమావేశాన్ని “ది సానయిటీ ఆఫ్ బయోలాజికల్ కెమిస్ట్రీ ఆఫ్ ఇండియా” వారు ఏర్పరచారు.

ఒక కాంగ్రెసు మంత్రి ఇలా ముఖ్య డబ్బు సంపాదక విషయమే! 1947లో అధికారాని వచ్చిన కాంగ్రెసు పబ్లిసిటీ జాతి, సం గణితాలాభేది సమాజం ప్రస్తుతా వన్నది నిజానికి మిలటరీదాలని పెంపొందించింది. మతాభిమానాలు మరింత గాఢంగా ఉన్నాయి నేడు. ‘సి. ఆర్. పి.’ (అతి ముఖ్య వ్యక్తులు) లనే కొత్త కులం కూడా సృష్టించింది. పెట్టుబడిదారుల పరపతి ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు. హైందవ సమాజానికి శ్రీమతి వయ్యార్ చెప్పిన స్వయంరక్షణ శక్తి ఉందంటే ఆతిశయోక్తి లేదు.

హైందవ సంస్కృతిలో ‘కర్మ’ కి ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఉంది. ఈ జన్మలో కాకపోతే మరొక జన్మలో గయనా చెప్పి కర్మవలం అనుభవించవలసిందేట. అందుకనే మన సమాజంలో ఇతరుల కష్టాలని తేలికగా స్వీకరించగలుగుతున్నాం. తగినంత పురోగమనం పొందినవలెకపోతున్నాం.

నాని శ్రీమతి సుశీలావయ్యార్ హైందవ సమాజ నిర్మాణం దాకుండా శాంతి భేదాలని గురించి పైవిధంగా చెప్పివుంటే ఆమె పెం బడిందనే అనాలి.

నిండుకంటే, కాంగ్రెసు పార్టీ, దేశం లోని సంస్థ తెప్పిటినో నాశనం చేసింది.

ఒకటి, ఆంగ్లభాష. ఈ దేశాన్ని నిజంగా సమైక్యంగా ఉంచిన సంస్థలలో ఒకటి.

రెండు, పరిపాలనా వద్దతి; ప్రజా స్వామ్యంపేర, ఎంతోకాలంగా సవ్యంగా జరుగుతున్న పరిపాలనా వద్దతులని రూపు మాపింది.

ఒక్క రక్షణ శాఖని మాత్రం వదిలి పెట్టింది. అందుకనే ఈ శాఖ అవసర మయినప్పుడు దేశాన్ని రక్షించగలిగింది.

ఈ సందర్భంలో నగర ప్రదేశాల అభి వృద్ధి ప్రణాళికని గురించి కూడా చెప్పిరి. ఈ ప్రణాళికని ఆరోగ్యశాఖవారు ఆవిష్కరిస్తున్నారు.

నీరి భేదాలు—

1. ఇరుగు పొరుగువారి సమైక్య భావాలని పెంపొందించి జాతీయ సమైక్యతని లభింపజేయు

2. నగర ప్రాంతాలవారిని సామాజిక వ్యవస్థలలో విలయింపజేయడాకా పాల్గొనజేయు నేటి, స్వశక్తి, ఆన్యోన్య సహకారాల ద్వారా అభివృద్ధి సాధించుట.

3. నాగరిక భావాలని పెంపొందించి వివిధ పద్ధతులలో మార్పులు తెప్పించుట.

4. ప్రాంతీయంగా నాయకత్వాన్ని ప్రోత్సహించుట.

చరిత్ర పరుగులు తీస్తోంది...

ఆర్థికమంత్రి శ్రీ టి. టి. కృష్ణ, మావారి డిసెంబరు 31 వ తేదీన రాజీనామా చేశారు.

ఆర్థికమంత్రులు రాజీనామాలు చేయటం భారతదేశ రాజకీయ చరిత్రకు కొత్తకాదు. లోగడ ఆరు సందర్భాలలో ఆర్థికమంత్రులు రాజీనామాలు చేశారు.

చరిత్రపరుగులు తీయుటం అంటే యిదే కాబోలు!

5. సాంకేతిక నైపుణ్యాలని పీఠము నంతగా వినియోగించుట, ప్రజలకి నేర్పుటం.

నేటి ఆత్మవనక పరిస్థితినిబట్టి ఈ ప్రణాళికని రక్షణకి వినియోగించాలని చూస్తున్నారు. అంటే, ధరలు మారకుండా ఉండేట్లు చూడటం, ఏమాత్రం సంస్థలని ప్రోత్సహించటం, పొదుపు ఉద్యమాలని బలపరచటం, అపార వస్తువులు దండగచెయ్యకుండా ఉండేట్లు చూడటం వగైరా అన్నమాట.

ప్రతి మున్సిపాలిటీ, లేక కార్పొరేషన్ ఆ ప్రాంతంలో పై ప్రణాళిక అమలుకి వచ్చేట్లు చూడటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ప్రాంతీయాధికారవారూ లు ‘ప్రాజెక్ట్ ఎడ్యుకేషన్ (సలహా) కమిటీ’ని ఏర్పరచారు. ప్రతి కమిటీకి మున్సిపల్ లేక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ కార్యదర్శిగా ఉంటాడు. ఆధ్యక్షుడుగా మేయర్ గాని, సెషియన్ గాని ఉంటాడు.

ఒక ప్రణాళిక 5(1) - 60వేల మందికి వర్తిస్తుంది. ప్రతి ప్రణాళిక ఒక ప్రాజెక్ట్ ఆఫీసర్, 8 కన్వీనర్లు ఆర్గనైజర్లు, (4 ఆడ, 4 మగ) ఉంటారు. పీఠయంతటి దాకా ప్రాంతీయ వర్గాలవారినే వినియోగిస్తారు.

ప్రాజెక్టులకింద ఆరోగ్యానికి, నగరవాసా

నికీ, పాంప్తులక వ్యాయామ కార్యక్రమా
ఒకే సంబంధించిన వాటిని ఎన్నుకుంటారు.
ప్రజలలోనే అభివృద్ధి కావాలనే అభిలాష

న్యూ ఢిల్లీ లేఖ
కలగాలిట.
మొదటి మూడు సంవత్సరాల కర్పిత

నగం కేంద్ర ప్రభుత్వం, నగం రాష్ట్ర ప్రభు
త్వాలు భరిస్తాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం
తిరిగి ప్రాంతీయాధికార వర్గాల సహాయం
తీసుకుంటుంది. ఇంతదాకా 15 ప్రాజెక్టుల
వివరాలు వెలువడ్డాయి. ఇవి ఈ సంవత్సరంలో
ప్రారంభం అయ్యేవి.

గ్రామ ప్రాంతాల అభివృద్ధి ప్రణాళికల
నిజాయం ఎంత ఘనంగా ఉన్నదంటే మనం
ఇంకా ఆహారంకోసం విదేశాలలో ముష్టి
ఎత్తుకోవలసివస్తోంది. ధమ్యానిటీ డెవలప్
మెంట్ ఉద్యోగులు కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎన్ని
కలలో తమకీ ప్రచారం చేస్తున్నారని పార్టీ
నాయకులు నమ్ముతున్నారు.

ఇక నగర ప్రాంతాలలో ప్రణాళిక 'ఉద్యో
గులు' పొధించగలిగింది ఏమిట? ఒక చిన్న
ఉదాహరణ ఇస్తాను. ప్రతి ఉదయం
మ్యాడిల్లి రోడ్లకి కొందరు వచ్చి పూజు
స్తారు. పూజాగా ఎచ్చన చెత్తని ద్రెయి
నేజీల్ వదలిస్తారు. ఈ ద్రెయిని లని
శుభ్రం చేసినప్పుడు చెత్త ఎప్పులన్నీ చుట్టి
రోడ్లమీదకే వస్తాయి. ఈ విషయమయి
ఎంతో అభివృద్ధి అవసరం. అంతదాకా
ఎందుకు? అసలు ఆరోగ్యశాల భవనాలలోనే
ఎంతో సంస్కరణకీ, అభివృద్ధికి అవకాశం
ఉంది. బ్రిటిషువారి రోజుల్లో 'సెక్రటే
రియట్' భవనాలు వక్కాగా ఉండేవి. నేడు,
అవి మురికివాడలయిపోయాయి. ఇద్దరు
పుణ్యమా అని బంట్రోతులందరూ విశా
రంగా కనిపిస్తారు. లక్ష్మీన కాలు కొచ్చి
టిలో కూడా ఇదే వరద.

'గవర్నమెంట్ ఎస్టేట్' లో పరిశుభ్రత
పంపొందించేందుకని ఒక 'ఎడిషనల్ ఎంజి
నిర్' ఉన్నాడు. ఆయనకింద ఎందరో ఉద్యో
గులు పని చేస్తారు. పరిశుభ్రతా పరి
కరాలు ఎన్నో కొంటారు. కాని చివరికి కిటి
కీల అద్దాలు కూడా శుభ్రంగా ఉండవు.
అభివృద్ధి ప్రణాళికలు ప్రభుత్వ కార్య
లయాలలోనే ప్రారంభం అయితే మంచిది.

తెలుసుకోదగ్గవి
ఈ పుస్తకంలో మీరు వెంటనే తెలుసు
కోదగ్గ అనేక అద్భుత విషయాలున్నాయి
అన్ని మంచి యింగ్లీషు పబ్లికేషన్లు, పుస్తకాలు
సంపత్తరమంతా చదివి, పాఠంలో అభ్యర్థిస్తే
కనడం దాన్ని అనుబంధాన్ని విజ్ఞానాన్ని ఎక్కువ
చేసి అనేక గొప్ప విషయాలు పరీక్షార్థి ఇందులో
యివ్వబడ్డాయి పని సామాన్య జన్మలలో
గొని అనుభవ అనందాలను దీనివల్ల సరికా
లంగా చదివినంతలో పొందగలరు అసలు
గీత 10 అయినపుటికి దేశవేష ప్రచురణలు
నలుగురు, అంద్రకు ఎలలనీ త్రాసి తెప్పించు
కోచేవారికి వీటి పోష్టా బిర్లులలో సహా
కూ 5 లాకీ పంపబడుతున్నది.

దగ్గు నివారిణి తిరగబెట్టటండా దగ్గును
యివ్వడేని స్థలించండి శరీరు రు 157-15
బయర్ రు 12-13 పై.
చెప్పడు పూర్తికోర్పుదాదా చెప్పడు పూర్తిగా
యమలను. పూర్తి కోర్పు రు 147-15.
బయర్ రు 17-97 పై.
కంటిలోని పొక వక్రమై నా లాకీ పొయినా
కొరివన్ లోకండా రు 87-97 పై నలకు
రవ్వక నయం కోయదను.
నాలుగు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.
DR. SHERMAN, F. C. S.
181, N. Guha Road, Calcutta-28

త్వరితముగా, నిరహాయముగా, నిశ్చయముగా పోవుటకు

రెకార్డిన్
టైల్స్ ముద్రాకరణ

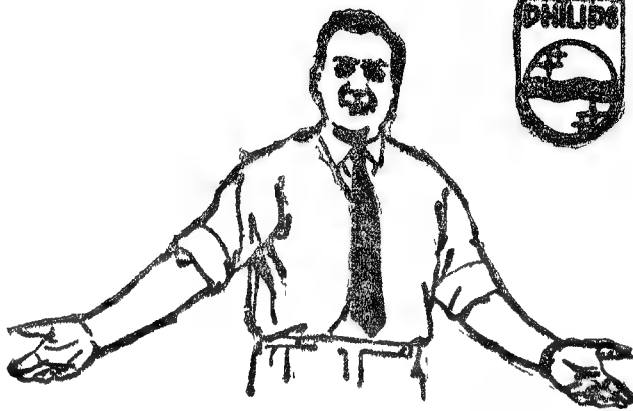
రెకార్డిన్ ఉత్తమమైన దగ్గునివారిణి
అనుకును 6 కొరణములు

1. తిరిగి రోగము దగ్గును నిశ్చయముగా కలిచేస్తుంది.
2. తుంది కొరణములు చేరినది. కాళ్ల క్షయము తీసివేసి
3. తన్ను పెట్టా అందరికీ వచ్చే రుదగిండు.
4. చివరకు చేపకాదు ఏ చెడునూ కలిగించదు.
5. 6 కొరణముల పైకాలో ఎరిస్తోంది.
6. కళ్లకొరణముల అంతరిక కంటికి కలుపు.

మీ వీల్లను వాగ్ దగ్గును యింటి మొదలుగా వాడబడుతోంది.

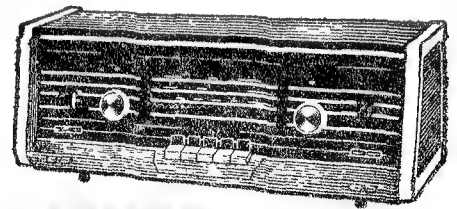
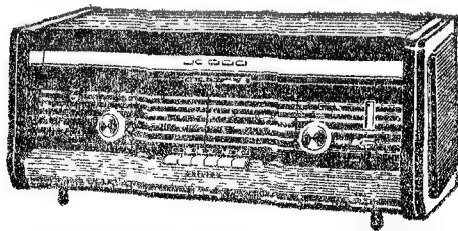
ఫిలిప్స్ రేడియోస్

- ★ ఆధునాతన శబ్దగ్రహణము
- ★ అధునాతనమైన సౌకర్యాలు
- ★ సౌముఖ్యమైన ధరలు

PHILIPS MAESTRO

B6CA37A/01

రూ. 898/-

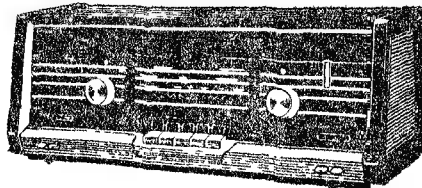
PHILIPS TRANSISTOR ACE

B5CA49T/01

రూ. 665/-

PHILIPS MAJOR

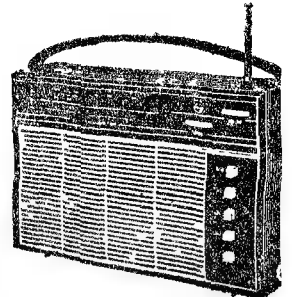
B5CA37A రూ. 645/-

PHILIPS TRANSISTOR PORTABLE

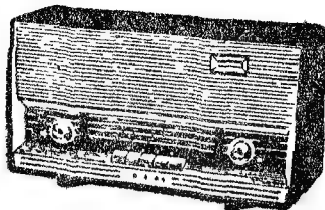
L4CA38T/01 రూ. 415

బ్యాటరీ రూ. 30/-

PHILIPS MINOR

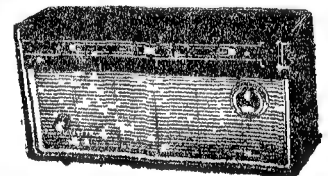
B4CA47A రూ. 415/-

PHILIPS TRANSISTOR PHILETTINA

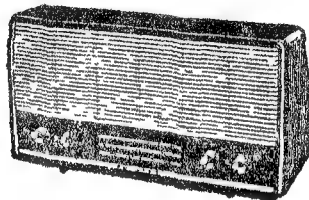
B2CA49T

రూ. 289/-

PHILIPS PHILETTA SUPER

B3CA47U రూ. 325/-

విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని అనుమతి పొందిన డీలర్లు:

ఫిలిప్స్
ఇంక్

వైజాగు రేడియో కో.,

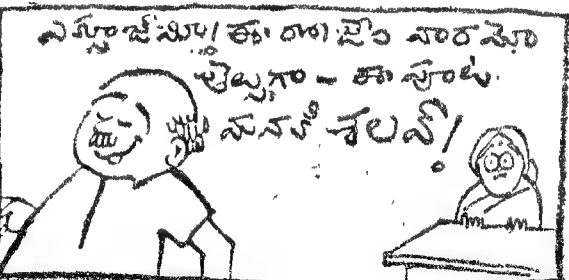
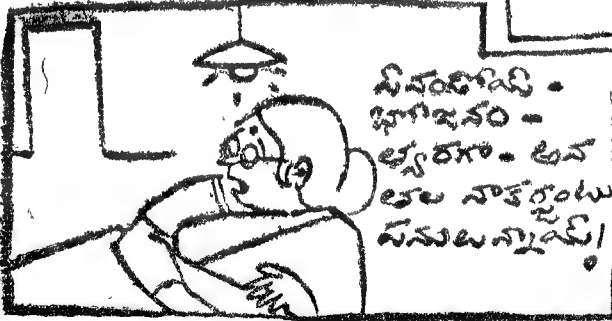
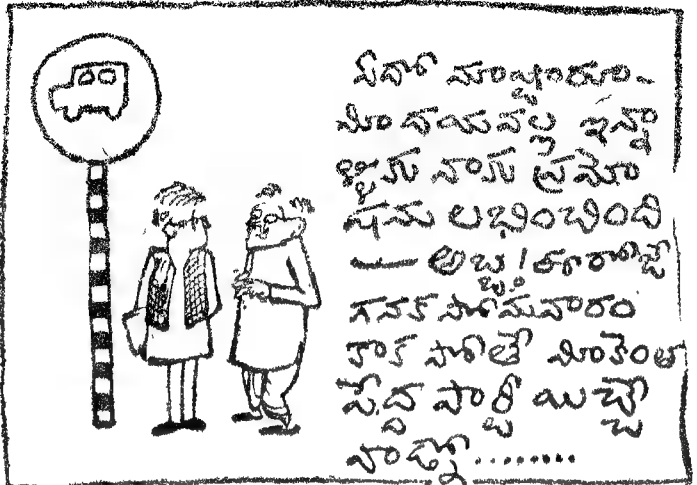
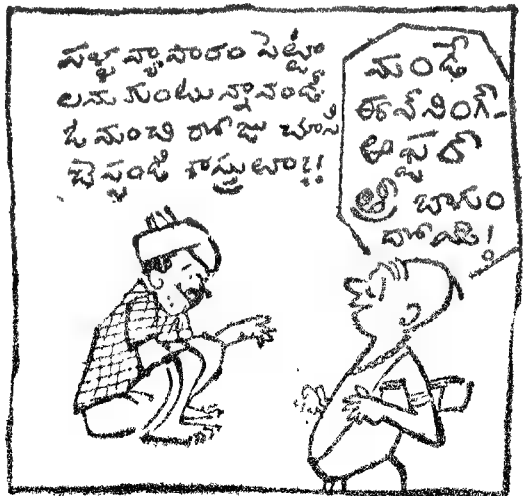
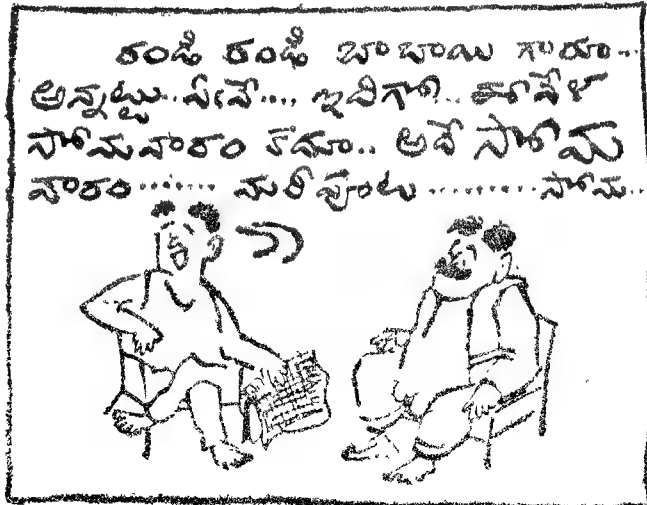
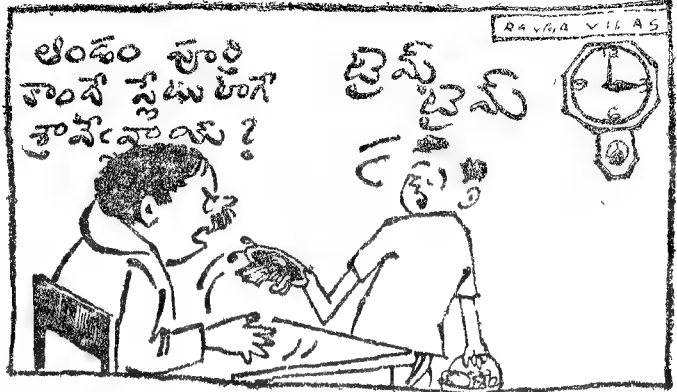
{ ఫోన్:
2120
3442

విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం.

సోమవారం మహాత్మ్యం

Rayadev... నా

రోమవారం మహాత్మ్యం...

ఎంబడర్ యివ్వాలే రోమవారం. రిసిపియ్యవేంటి? మళ్ళీ యివ్వాలే ఓజ్జం చేయాలి" అంటూ వచ్చాడు స్నేహితుడు రావు.

నిజమే! సోమవారం పేరు చెప్పితే భయం పుట్టింది. ముఖ్యంగా మద్రాసులాంటి నగరంలో యీ సోమవారం వచ్చిందంటే సుమయాతన పడి చచ్చిపోయి క్రింద గాడైపోవాలి.

బ్రహ్మచారులకు మరీ బాధ. పాపాలు తప్ప భోజనాలు దొరకవు. ఈమధ్య రెండు నయం. సోమవారం మహాత్మ్యం బుడలయిన కొత్తలో, కొన్ని పాపాలలో మాడయేవరికీ ప్లేట్లలోపన్నీ 'వోల్డ్ లో' పి, అని తొవలి కెళ్ళేందుకు కాసిని మండి త్తు కూడా పోసి, బయటికి వంపించే గారు.

"అయితే ఏం చేద్దామంటారు రా? గ్రెట్టెల్లగారి భర్తనూ అంటూ ఒంటి గాలు భోజనం తప్పటంతోనే నేనూ దో చెప్పబోయాను.

"ఎవడికోయీ! వంటపూట భోజనం. అ గాలికోస్తే, యింకోతే డిన్నర్లు, కన్స్యూ చేయాల్సింది." రాన్ అభిప్రాయం బది.

"అదేంటి రాన్ అలా అంటావ్. శ్వాస్తీ గారు అంత కష్టపడి పెద్ద ప్రకటన కేసుకుడా, ఒంటిపూట భోజనం మానే మ్మమవి!"

"ఎవడికోయీ యీ ప్రకటనలు, ఏకాగ్రాకా కాదు. మగల్గల్లా కష్టపడి అప్ప బల్లో, ప్యాక్టరీల్లో వనిచేసే వాళ్ళకు అంత ప్నా కాదు. వసుల్లేక సోమరు లయ్యే గారికి."

"అంతేనంటావా రాన్?"

"అంతగాక మరెంత?"

ఐయ్యమంటూ, టెలిఫోన్ మీద టెలి ఫోన్ మ్రోగింది. అందుకోగానే

"హలో, హలో"

"హలో"

"అర్జంటుగా అంబులెన్స్ కావాలి"

"అయ్యో, బుది అంబులెన్స్ కాదండి రాన్ అట్ యిది."

"పోసి అదయివా ఫరవాలేదు. మంచి మ్యాన్ అండి. ఇక్కడ నడిరోడ్డులో ఒకా యన పడిపోయారండి. పాపం మధ్యాహ్నం భోజనం లేదట. ఈ పూట పాపాలు తప్పి కట్టేశారుట. భోజనంలేక రోడ్డు మీద గిరిగిరి కొట్టుకొంటున్నారండి"

"అలాగా! అయితే వెంటనే అంబులెన్స్ కు కూడా టెలిఫోన్ చేయండి. ఏదయినా అయితే— పోసి ఏం కాకపోయినా—మారు చెప్పండి. పేవర్లో చేస్తాం."

"అలాగేపో. థాంక్స్ యు పిర్."

"రైట్"

టెలిఫోన్ పెట్టేశారాయన.

"ఏన్నావా రాన్"

"ఏమయింది?"

"అయినావో! భోజనంలేక పడిపోతే పడిపోయారట."

"అయ్య బాబోయీ! నిజమే! మనమూ పడిపోతే ఎలాగా?"

"మన కెందుకులే అంత అవసరం. ఏరూమువుంది. 'స్టా' వుంది. వోయబ్బ అదే బాబు".

"ఈ వారం కూడా స్టాలో, వేవండ లేను బాబూ. పోయిన వారమే చేయి కాలివ బొబ్బలు యింకా పోలేను."

"అదేమిటి రాన్, అలా భయపడతావ్?"

"అంతగాక యింకెంత? అవలు...."

టెలిఫోన్ మళ్ళీ మ్రోగింది.

"హలో"

"హలో"

"ఫలానా పేవర్ అఫీసు యిదేనా?"

"అవునండి."

"వేనండి జనరల్ పోస్టల్ నుంచి మాట్లాడుతున్నాను. డాక్టర్ 'పో అండ్ పో'ను చేసు."

"అలాగాఅండి ఏమయింది."

"ఎవరో భోజనంలేకట, పాపం సోమ వారంపాడు అనలు దొరకలేదట—ఇప్పుడే పోస్టల్ తో అడ్మిట్ అయ్యాడు. పాటు, ఐదొండు రనం యిస్తున్నాం...."

"అయినాకు యింకా ఏమీ కాలేదండీ?"

"అబ్బే యింకా ఏంకాలేదండి! అభయం ఏమీ అక్కరలేదు. నయం అవుతోంది.

"అయినాకు."

"ఈమధ్య యిలాంటి కేసులు పెక్కు వస్తున్నాయండి. సూరేదంపా పేవర్లో వ్రాస్తారా?"

"అలాగేనండీ!"

"పెలవండి మరి!"

"పెలవండి!"

డాక్టర్ గారికి, టెలిఫోన్ కూ బుడం తీరిపోయింది.

ఈ కథ విన్న రాన్ కు కూడా ఏదోలా అనిపించింది.

"అయితే రాన్. మన వంగితి ఎలాగేంటి?"

"ఏంకలా చేస్తాం. మామూలే. ఇవ్వా ర్టికి మావేద్దాం. ఏం మావేయటమో చచ్చి పోతున్నాం బ్రదర్. శ్వాస్తీ ధర్మనూ అంటూ"

"శ్వాస్తీగారిని అని ఏం కాదం రాన్?"

"అయినాగి డిపికి కారకులు. అదేదో మనకే పడలిపోస్తే, గౌరవంగా వారానికి లేండు పూటలో, అనవరం లయితే, వారం మొత్తమూ మావెద్దంగదా?" రాన్ అలో వది.

మళ్ళీ టెలిఫోన్ పిలిచింది.

"పేస్ ప్లీజ్."

"ఫలానావాడు కావాలి"

"ఆ, వేవే మాట్లాడుతున్నా."

"వేవండి పెలోజను"

"ఐ. ఏ. గుడ్ మార్నింగ్. బాట్ డా..." పర్వలోనే అందుకుంది వరోజ.

"ఏలేదు. మీగ్రాబ్బావారులంతా చేస్తున్నారోనని టెలిఫోన్ చేశా అంతే."

"ఏం చేస్తాం? 'అన్నమో తామనంలా' అంటున్నాం."

"ఇకముందు అనక్కరలేదు. మీరంతా యిబ్బండి వడకుండానే యివ్వార మెరీఫా బిట్ లో 'నైట్ డిన్నర్' ఏర్పాటు చేశామ నాన్న, అమ్మ కూడ పోయింది. మీరు రావాలో"

"ఓ. యస్. తప్పకరాదా."

"మీరేశారు. రావుగారు కూడా రావాటి

జయన కూడా ప్రహ్లాదాచేదా"

"మ్యూర్. థాంక్స్ వరోజ. థాంక్స్"

"హా మనస్ ప్లీజ్".

రావుకు సోమవారం పొయ్యంతం పోయి రింది. వా మెలుకు పాపూ అంతే! ఇంక ఏకటి వరకే బెండుగివో?

పాతాళిపాండవరంగారావు అమృతక్షణ అకవరం

ప్రముఖ

రాతి—భీరుడి మునుపటి నిశ్చలంగా వుండి. వెన్నెల మునుపటి కాన్తున్నది. అయిదువందల గజాల తోటమధ్య బంగళాలో మూల పెచ్చెగదిలో చీకటి వున్నది కాని దాని అధికారాన్ని సవాలుచేస్తూ దాని తిప్పు బల్బా వున్నది.

అరీదయిన తివాసీపై వదిల్పాటి మంచంపై నున్న మెత్తటి పడకపైన తల్లి గర్భంలో శిశువువలె ముడుక్కుని పడుకుని వున్నాడు వెంకటకృష్ణయ్యగారు. మంచం తలపైపు గూటిలో వున్న బుద్ధుడి చూపులలోనే బాధలన్నీ కరిగి

పోతాయి. అదంతా పెల్లులో నానారకాల వుస్తకాలూ ప్రితికలూ సహజీవిస్తున్నాయి. పై వుస్తకాల పరసమీద ఒకగడియారం— నిలం రంగుది— మనిషి మేధస్సుమీద యంత్రపు అధికారంతా కూచునివున్నది. గంట రెండున్నర అని ముచ్చటగా చెబుతున్నది.

చీకటిలో ఇరుక్కున్న 'కూలర్'— ఆగదికి, బయటి ఉక్కుపోతకూ మధ్య డబ్బు పెట్టిన గోడలావుంది.

కృష్ణయ్య ఇటు పొర్లాడు. ఆయన తల వెంట్రుకలు తళుక్కుమన్నాయి. అది చూచే కాబోలు ఆయన కళ్ళవైపు గోడ మీద పెద్ద కేలండర్ లో సీనిమా తార నవ్వుతూంది.

చీకటిలో వెలుగులాగ, మిథ్య మధ్య నిజంలాగా— గాఢనిద్రలోని ఒకవిధమైన మేలుకువలె వున్నాడు కృష్ణయ్య. మానుకునివున్న కళ్ళ తెరపై అంతరంగం ఏదోదో దృశ్యాలన్నీ ఆడిస్తున్నది. చూస్తున్నది అర్థమయినట్లేవుంది. లంకెలన్నిటినీ మరి చిన్నా లంకెల వెనక అంకాలను మరవలేదు మనసు.

ఆ నిద్రలో— అమెలకువలో ఒకశిశువు యాభై గంటలుమాత్రం ఈభూమ్మీది గాలిని పీల్చినవాడు కేరు మన్నాడు.

కృష్ణయ్య నిద్ర ఇంచుమించు హత్య కావినబడింది. కాని కాలేదు. దుప్పటిలాగి కప్పుకున్నాడాయన.

రాజ్యం చివరిసారి అనారోగ్యంతో ఆర్పేల్లు ఆస్పత్రిలో వుండగా— ఇదేగదిలో ఆ బుధవారం సంజెవేర ఆ పెల్లు ప్రక్కన కూచుని ప్రితికేదో తిరగవేస్తుంటే—కుర్చీ లేవోలోవలికి తీసుకొచ్చి అమర్చడానికి ఎల్లమ్మ వస్తే— ప్రితికమీదగా తన కళ్ళటు మళ్ళితే — పనిచేసుకుంటున్న ముప్పై యేళ్ళ ఎల్లమ్మ వంటిమీది వంపులన్నీ గుండటి అక్కరాలై, అక్కరాలన్నీ కలిసి చీకటికి అవ్వసంగా అనిపిస్తే బ్యూట్ లైట్ వెలుతురుండి కూడా లేవట్లయితే—వలభై యేడేళ్ళ జీవితపు నిగవాముండి కూడా లేకపోతే—నరాలన్నీ బిగుసుకుపోతే—ప్రితిక ప్రక్కకు వడిపోతే—అదిరినది వెనక్కు తిరిగిన ఆ కళ్ళల్లోని ప్రశ్న భయమూ చూసి కూడా చూడక కళ్ళ కడ్డంగా కళ్ళ చేర్చిన ఆ క్షణం—

మళ్ళీ మళ్ళీ ఆ క్షణాన్నే, రాజ్యం ఇంటి కొచ్చేలోగా, ఎన్నిసార్లు గుణించాడో తెలియదుగాని—

రెండు నెలల తర్వాత ఎల్లమ్మ గారు సత్యాన్ని చెప్పినపుడు మాత్రం గూఢ సిద్ధాంతమన్నట్లుంది. ఏ—ఆ విధమ కడు సరే తన దిడ! అనవ్వం వేసింది.

రాజ్యం వచ్చేలోగా దానికి అయిదువందల పిల్లి సంపాదించాడు.

తర్వాత ఒక సంవత్సరానికి—అప్పటికి రాజ్యంపోయి రెండు నెలలయింది. మళ్ళీ వచ్చింది ఎల్లమ్మ.

మండు లేమీ పనిచేయలేదట. అబద్ధమే కన్నదట. రెండు రోజుల తర్వాత చనిపోయిందట. నిజమేనా.....కాదు.....కాదు.... ఈ మనిషి.....

మళ్ళీ అయిదు వందలపిల్లి కృష్ణయ్య తాత్కాలికంగా మనశ్శాంతిని కొనుక్కున్నాడు. కృష్ణయ్య కాళ్ళ జాచుకుని మంచం కొనకు జరిగాడు. ఆయన తలక్రింది దిండు గలేబు మీద రెండు రామ చిలుకలూ ఎప్పటిలాగే ముచ్చట తాడుకుంటున్నాయి. గడియారంతో పెద్దముల్ల వీడంకెతో వరాచికాలాడ వారంబించింది.....

గలగలలాడే నీరునిండిన ఏరు....అనేటిలో తన రంగు బాగుందా లేదా అని కాబోలు చూచుకుంటూంది ఆకాశం. గట్టుమీది గడ్డి మొక్కలు అవునానని తలలూపుతున్నాయి. ఇవతలి పొలంలో వరిపైరు పైనికల బారుల్లా నిలిచివుంది.....గభుక్కున ఏటి వీరంతా ఎర్రగా అయింది.....ఏరూ, పైరూ ఆకాశమూ అన్నీ ఎగిరిపోయాయి. ఏరంత వెతుటిమధ్య ఎర్రటి పడవలా రక్తసిక్తమయిన తంతో పడిఉన్నాడు.....ఎవడు ? అతడు.....అతడు.....?

ఏటి ఒడ్డునున్న ఆ పొలాన్ని కొని—అక్కడ ప్రకృతి ఒడిలో అందమైన ఇల్లు కట్టుకుని అపుడపుడు మిత్రులకు పెద్దలకు విందు లిచ్చుకుని పైపైకి మెట్లు వేసుకుందామని, కులాసాగా పుండామని అనుకుంటే ఆ రాజారావ్ పొలం అమ్మను పొమ్మన్నాడు. ఎంత గర్వం! తనంతటివాడిని, మాటకు ఎదురెరుగని వాడిని—నాలుగువేలకు బదులు ఇరవై నెలెన్నైనన్న వాడిని తీరస్కరించాడే, తాత ముత్తాతలనాటి పొలాన్ని వెలుగుబడే వచ్చినా ఇవ్వనన్నాడే.....ఎంత అపమానం!—

సరిగ్గా ఆరు వారాల తర్వాత పొలానికి రెండు వేలిస్తే పనయిపోయింది. రాజారావు ఘనత పొందిన అతడి తాత ముత్తాతలను చేరుకున్నాక—ఇరవై రోజులు తిరుగకముందే

వాళ్లనిద ఆ పొలాన్ని ఆరువేలకు తన కమ్మ పుట్టిల్లు చేరుకుంది.....

మంచపు ఆ చివరనుండి ఈ చివరకు పొద్దంలో కృష్ణయ్య నోటిలోని చొంగ కుడి బుగ్గమీదకు కారింది. ఆ తడిగీత నైట్ జల్స్ వెలుతురులో ఒక భాగాన్ని దాచుకోయ్యింది. ఎడలోనే కాళ్ళకు దగ్గరగా దిండుకు చేర్చుకున్నాడు కృష్ణయ్య. గడియారం పడకమీద, మూడంకె దిండుమీద, నిమిషమాత్రం పెద్ద ముల్లా చిన్న ముల్లా గాడ పరిష్కారంలో తీనమయ్యాయి.

అంగుళం వెడల్పున్న నల్ల పురుగొకటి ఝమ్మంటూ ఎగిరివెళ్ళి బల్బుమీద పడి ఆ వేడికి ఎగిరి బుద్దుడి మొహంమీదపడి, అక్కడ పట్టుదొరక్క బుద్దుడివళ్ళోపడింది. బుద్దుడు ఇంకా నవ్వుతూనే వున్నాడు.

వీడున్నట్లున్న సన్నగ మూలిగాడు కృష్ణయ్య.

ఊడల మ్రచెట్టుక్రింద మినుకు మినుకు మంటుంటే ఎవరక్కడ అని అరిచేవాడు తను. జవాబులేదు. చేతిలోని బార్ని చేశాడు. వెలుతురు నాలుకకు ఏమీ అందలేదు. ఆకులు చచ్చడయినట్లు యింది. గలగల వెట్టుక్రిందకు, ఊడల గుబురు ఘర్షకునడిచి బార్నిని పైకివేసి చూశాడు.

మరుక్షణం—బాబోయ్ కొన్ని వందల నేతులు తనపీకని నొక్కెయ్యసాగాయి.... అరిచాడు..... విదిలించాడు.... కొరికాడు... ఒక్క దూకుతో ఇటొచ్చి నేలమీదకు పడ్డాడు. బార్ని చేతినుండి ఎగిరిపోయింది. కాని పెద్ద మెరుపులాటి వెలుతురు దానితో బాటే, హాహా అని నవ్వు! అదుగో ఆ ఊడలండినచోట్ల విశ్వనాథం, ఆయన పెళ్లాము....కొడుకు లిద్దరూ!.....

చదువులేని తాను పల్లె విడిచి, నల్లంచేరి రోడ్ల వెంబడి తిరుగుతుంటే ఉద్యోగం ఇప్పించాడు విశ్వనాథం. ఆ ఉద్యోగం సరిపడక తను వ్యాపారం పెడతానంటే నోటు కూడా రాయించుకోకుండా ఆరువేలెచ్చాడు విశ్వనాథం. అయిదేళ్ళలో తన బట్టల వ్యాపారం పెడివేల నిచ్చింది. విశ్వనాథంగారి రోజులు చెడ్డాయి. ఉద్యోగం చేస్తున్న కంపెనీ మూశారు. తన దుకాణంలో చేరనన్నాడు. ఆయన కొడుకు లిద్దరూ డబ్బులేక స్కూలు పై నలు కూడా చదవలేకపోయారు. ఆయన పెళ్లాం మొదలో పనుపుదారం విలిచింది. తన్నడిగాడు ఆ డబ్బొమ్మని! ఆరు వేల రూపాయలు!—నోటు కూడా లేదు. ఈ పిచ్చి

క్రావాడం చేస్తూలే అని అవుడోయాల్సి ఇప్పుడొక వందా ఇచ్చాడు. చివరకు ఒక నాడు చిరిగిపోయాలో, సరిగ్గా కాగితంతో వచ్చాడు విశ్వనాథం. వడ్డీతో సహా లెక్కవేస్తే ఎనిమిదివేలా ఎంతో అయింది. తానిచ్చిందిపోగా, ఇంకా ఏడువేల వంద వుంది. తనకు నవ్వచ్చింది. “అయ్య గారూ! కాగితమూ పాడు లేకుండా ఏడు వేలు ఎందుకు ఇవ్వాలయ్యా” అన్నాడు తను నవ్వుతూ. గిరుక్కున వెనక్కు వెళ్ళి పోయాడు విశ్వనాథం.

మరురోజు పొద్దున రాజ్యం నిద్రలేసి చెప్పింది. ఆ కుటుంబంలో వలుగురూ ఉరి పోసుకు చచ్చిపోయారట!

మెడమీద గొక్కుంటున్న కృష్ణయ్య చేతికి నల్ల పురుగు దొరికింది. ఉలిక్కిపడి లేచాడు ఆయన. ఆ పురుగును విసిరి పారేశాడు. భయం భయంగా గడివంతా కలయ జాశాడు.

తనింతసేపూపున్న నరకం ఏమయింది? అదంతా నిద్రేనా—కాదు....తన జీవితపు పీచిమాకు నెగెటివ్ అది.....వదలి, పేరు, డబ్బు, నాయకత్వంంటే నవరత్నాలు గుచ్చిన హారం నిజానికి ఎముకల మాలగా తెలియ వచ్చింది. ఎంత భయంకరం.....

రాజ్యం వల్లగా దాటుకుని అయిదేళ్ళయింది. అదిపుష్పంతకాలం— రోగం, రోగం, పెష్టలిష్టులు, మందులు, రోగం!

పెళ్ళయి నాలుగయిదేళ్ళు హాయిగా వున్నారేమో! అంతే! తను ఆనందపు ఉడయం అది. అప్పటి కీరణం అబ్బాయి భాస్కరం.

అబ్బాయి! రాజ్యం పోనేపోయింది. అబ్బాయి—వుంకి లేవళ్ళే....

గభుక్కున దిండులోకి ముఖం దాచుకున్నాడు కృష్ణయ్య. కేబిలుమీది రామ చిలుకలు వెచ్చటి నీళ్ళలో స్నానంచేస్తుంటే బుద్దుడు ప్రశాంతంగా చూస్తున్నాడు. గడియారం అయిదు కొట్టినా అని అడుగు తూంది. అడిగి అడిగి విసుగెత్తి అయిదు అయిందని అతారం గొంతుతో అరిచింది.

దిండుకు దూరమయిన కృష్ణయ్య కళ్ళకు తలపు ప్రక్కన టేబిలమీదవున్న కొడుకు ఫోటో కనుపించింది. అయనలేని బ్యూబు రైట్ చేశాడు. టేబుల్మీద ఫోటో ప్రక్కన కన్న ఆకారంలేవున్న షేవర్ వెయిట్ ని ప్రక్కకుండా తాన్ని కిందవుంచి

సాగసైన
కురులు

రీటా

పుష్పగా, అందంగా జుట్టును పెంచుతుంది

ఒకరి శరీర సౌందర్యంచూచి
మరొకరు ఇక ఎంతమాత్రం
అసూయపడవలసిన అవసరం
లేదు. రీటా వాడి మీ కురుల
పాతాళాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి.

చిత్ కంపెనీ, మద్రాసు 1

R-22, 16

ఎలెక్ట్రిక్ ఓ రేడియో గైడ్

ఎలెక్ట్రిక్ ఇంజనీరింగ్, రేడియో పేరింగ్ మకానిజం,
అసెంబ్లీంగ్, ఎలెక్ట్రిక్ సూపర్ వైజర్, వైరింగ్
మొదలైనవి నేర్చుకొనండి. రూ. 50కి (ట్రాన్సిస్మిర్
అమరుచేయ నేర్చుకొని యెలెక్ట్రిక్ వర్క్ పాఠ
ప్రారంభించండి. (800 పేజులు: రూ. 12-50.
చి. పి. సోన్వేజి రూ. 2/-

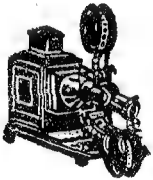
350 చిన్న పరిశ్రమల గైడ్

పెప్టో, ప్లాస్టిక్ సానుగ్రి, సాపులు, ఫౌన్టెన్
పేన్స్, హార్డ్ లూం వగైరా తయారీను 350
చిన్న పరిశ్రమలు ప్రారంభించండి. సాంకేతిక,
రహస్యవివరాలు, ప్రభుత్వసహాయం, ఋణం పొందు
మార్గములు యిందు గలవు. రూ. 12-50
చి. పి. సోన్వేజి రూ. 2-25.

Sulekha Book Depot (S), Aligarh.

ఫేర్ ఎం. ఎం. హోమ్ సిని ప్రొజెక్టర్

మీ యింటిలోనే సినిమా చూచి ఆనందించండి. మీరు
కోసం చిత్రమును మీ గదిలో తెరపైద బార్ని లెక
ఎలెక్ట్రిసిటీ సహాయంతో
చూడవచ్చును. సినిమాలోపల
ఫూర్తి సైజు చిత్రముల
నటన, నాట్యం చూడవచ్చును.
శ్రీయద్వైకూడ ప్రదర్శించ
వచ్చును. ధర: రూ. 22-50.

చి.పి.పి.వార్డు రూ. 4-50; 20 అండ్ పిలిం ఉచితం. అద
నపుటిం గణం 25 పై. స్పెషల్ స్క్రీన్ గడ్డ రూ. 4

Add: INDUSCO (WAP-27)
BEAT No. 13, ALIGARH.

బ్రతుకన్నది ఒకవరం

బొంబాయినుండి నిన్న సాయంకాలం వచ్చిన
నాలుగు పేజీల ఉత్తరం.

“....దబ్బు మనిషి నేమిచేస్తుందో అతడి
చేత ఏమేమి చేయిస్తుందో తెలుసుకున్నాను.
కనుక మీ ఆస్తి నాకు రాకపోవడమే మంచిది.
నేనూ మేరీ మాకు కావలసింది సంపాదించుకో
గలము. ఒండ్రులపై విశ్వాసంతో, జీవితం
మీద పూర్తి నమ్మకంతో మొదటి
అడుగువేస్తున్న మా భవిష్యత్తు అనే పలక
మీద నీడలులేకపోవడం మంచిదే.

—బాస్కరం.”

—‘భా’ మీద కన్నీటిచుక్కనడి చెది
రింది. కళ్లనీళ్లను వేలితో తుడిచినకృష్యయ్య
పెద్ద బీరువా తాళం తెరిచి గుడ్డ మడతల
వెనకవున్న రివాల్వర్ ని తీసిచూశాడు. దీపం
వెలుగులో రివాల్వర్ తాచుసామువలె మెరి
సింది.

మంచంమీదకువెళ్లి కూచున్నాడు
కృష్యయ్య. చుట్టూ ప్రక్కల తేరిపారచూశాడు
ఒక్కక్కణం ఆయన కళ్లలో విముక్తి
తరుక్కుమంది....

మరుక్షణం రివాల్వర్ ని పరుపుమీదపారే
శాడు.

ఇదేమి పిరికితనం? ఒప్పుని నమ్మినది
తప్పని తెలిపే పారిపోవడమా? (ప్రేయసి
అని కొగించుకున్నది అస్తివంజరమయితే
ఆత్మహత్యకు పాల్పడడమా?

మనిషి కన్ను మూయవచ్చు. చట్టం
నోటికి తాళం వేయవచ్చు. ఇవి సులభమే.
కాని—

కానీ, తనకు ఇన్ని రోజులుగా తెలియని
కన్నాటి తన్ను చూస్తున్నది. తను వినని
గంతొక్కటి మౌనంగా మోషిస్తున్నది.
అందుకని ఇప్పుడు కన్నా చెప్పి శాశ్వతంగా
మూసేసుకోవడమా—ఉహా!

వెనకటి జీవితపు ప్రతి అడుగులో తాను
చేసిన ఒక్కొక్క నేరానికి ఒక్కొక్క శిక్ష
అనుభవించాలి. నిప్పుల మీద నడిచి మళ్ళీ
మనిషి కావాలి. మొనళ్లున్న నదిలో ఈది
ఇవతలకు రావాలి. అప్పుడూ తానొక వ్యక్తి!
చూడరానిది, అయినా అనుక్షణమూ చూస్తూ
వుండేది అయిన, ఆ కంటి ఎదుట నిలబడాలి.
వినరానిది అయినా నిరంతరం మాటలాడేది
అయిన ఆ స్వరాన్ని కులాసాగా పలకరించాలి.
అదీ బ్రతుకంటే! తానూ బ్రతకాలి.

—మంచంమీదనుండి లేచాడుకృష్యయ్య.

లేని గది కిటికీ తలుపులు తెరిచాడు. ఆకాశం
పిరికిపందలా పారిబోతున్న చీకటినిచూసి
కాబోలు—కండక్టర్ చేస్తున్నది. వెలుగు
రాకతో దారులు తెరిసిన పక్కలు ఆకాశపు
స్వేచ్ఛలోకి ఎగిరిపోతున్నాయి.

....అయిదారుగంటల తర్వాత కృష్యయ్య
కలెక్టరాఫీసు భవనంలో మేడమీద పెద్ద
గదిలో కలెక్టర్ ధర్మారావు ఎదుట అసీను
డయ్యాడు.

“నమస్కారమండీ....చాల రోజులయింది
కలుసుకుని....మొన్న పైదరావాడు నుండి
సెక్రటరీ....గారు ఫోనుమీద మాట్లాడుతూ
మీరంటున్నప్పుడు రావడం లేదేమని
అడిగారు కూడా—” అన్నాడు ధర్మారావు.

తల వూపాడు కృష్యయ్య. బంట్రోతు
రెండు కప్పులతో కాఫీ తెచ్చిపెట్టాడు. లాంఛ
నానికి ఎంగిలిచేసి కాఫీకప్పుని క్రిందపెట్టి
పెద్దగా నవ్వాడు.

“అబ్బే, ఏమీలేదు. నేను మీతో కొన్ని
విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. అవి విన్న
తర్వాత మీరు నాకు ఇట్లాగే కాఫీ ఇవ్వ
గలరా అనిపించింది.”

“నాకేమీ బోధపడడంలేదు.” అన్నాడు
ధర్మారావు.

చేతి గడియారం చూచుకున్నాడు
కృష్యయ్య. పదకోండా ఇరవై అయింది.

“ధర్మారావుగారూ, వినండి!”—అని
మొదటిటి తన గుండెమీద మడుతున్న
నిప్పులను, తన మనసున అడిన సాముల
పడగలను పదాలుగామార్చి ధర్మారావు ఎదుట
వుంచాడు కృష్యయ్య. ఒక పరాంబు స్త్రీ శిలం,
ఒక శిశువు (ప్రాణం, మరొక రైతు హత్య,
ఇంకొక కుటుంబపు ఆత్మహత్య—ఇవిగాక
వోట్లకోసం పరిమిట్లకోసం తను వేసుకున్న
లంచాల వంతెనలు, మంచాల నిచ్చెనలు—
అన్నిటినీ గబగబ చెప్పాడు కృష్యయ్య.

“ఇప్పుడేమంటారు ధర్మారావ్! ఈ బుర
ఖాని చించండి. ఈ బూటకాన్ని బయట
పెట్టండి. నన్ను అరెస్టు చేయించండి...”

ఈ ప్రపంచాన్నే తన అరచేతివలె ఎరిగిన
వాడిలా నవ్వాడు ధర్మారావు. నిదానంగా పలి
కాడు. “అయ్యా, కృష్యయ్యగారూ, నాకు
ఆశ్చర్యం వేస్తున్నది. చాల ఆశ్చర్యం వేస్తు
న్నది. ఎందుకో తెలుసా? మీరు చెప్పినవన్నీ
చేసినందుకుకాదు. చేసినవన్నీ చెప్పినందుకు...
మీరు చేసినవన్నీ అతి సహజమైనవి....పైకి
రావడానికి చాల అవసరమయినవి. అదొక
(53వ పేజీ చూడండి)

పాత పద్ధతిలో వంటచేస్తూ, ఆమె ఎప్పుడూ వంటయింటిని అంటిపెట్టుకొని వుంటుంది

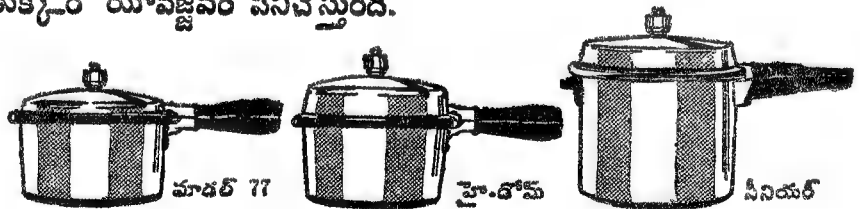
ప్రెస్టిజ్ తో ఈమె నిమిషాలమీద వంటంతా పూర్తి చేస్తుంది. కావలసినంత వ్యవధి వుండడంచేత ఏదయినా ఉపయోగమయిన, పనిచేసుకొంటుంది.

ప్రెస్టిజ్ వల్ల బోలెడు తీరిక లభిస్తుంది

ప్రెస్టిజ్ లో ఒత్తిడికల్గిన అవిరివల్ల క్షణాలమీద వంట చక్కగా అవుతుంది. ఖర్చు, కాలం కూడా చాలా కలిసివస్తుంది. 12 ఏండ్ల బాలికలుకూడా దీనితో సులభంగా నిర్భయంగా వంట చేయవచ్చు ■ ఇల్లు ముచ్చటగా వుంచుకోవాలనే యిల్లాళ్ళకు ప్రెస్టిజ్ పరప్రసాదం వంటిది. 300,000 మందికి పైగా గృహిణులు ప్రెస్టిజ్ వల్ల లభిస్తున్నారు. మీరుకూడా ఒకటి కొనుక్కోండి.

ప్రెస్టిజ్ ప్రెషర్ కుక్కర్ యావజ్జీవం పనిచేస్తుంది.

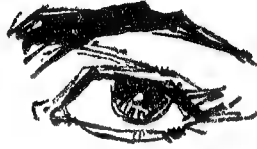
ప్రెస్టిజ్ మూడు రకాలలో వస్తుంది.

తయారుచేయువారు : టి.టి. (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్. ప్రెస్టిజ్ గ్రూప్ లిమిటెడ్, అండన్ వారి ఆనుమతితో

JNT/ETP 3100

కరుణ

కాండముచి శ్రీరామచంద్రమూర్తి

జరిగిన కథ

జమదగ్ని భార్య కారదాంబ తన కుమారుడు ప్రసన్నతోబాటు విశ్వనాథంగారమ్యాయి కరుణను కూడా పెంచి పెద్దచేస్తుంది. పెద్దకుమారుడైన మన్మథుని జమదగ్ని తమ్ముడు చలపతి పెంచుకుంటాడు. పరీక్షలూ, చదువులూ కంటే, వాటకాలే మన్మథ నెక్కువగా ఆకర్షిస్తాయి. ప్రసన్న, మన్మథ, కరుణలు ఓ. ఏ. పరీక్ష వీసపుతారు. ప్రసన్న తనను ప్రేమిస్తున్నాడని తెలిసి ఉప్పొంగిపోతుంది కరుణ. మన్మథకు తన బీవిత గాధ వినిపిస్తాడు చలపతి. చలపతికి మరింత సన్నిహితుడౌతాడు మన్మథ. మన్మథతో కరుణ పెళ్ళి విషయం తనే ప్రస్తావిస్తానని మన్మథకు మాట ఇస్తాడు చలపతి. కరుణను ప్రసన్నకు చేసుకోమని జమదగ్ని కోరినాకూడా, కరుణ ప్రసన్నులు ప్రేమించుకున్నందువల్ల ప్రసన్నకే కరుణ భార్య కావాలని పట్టుపడ్డాడు విశ్వనాథం. కరుణను ప్రసన్నకే ఇచ్చి చేయడానికి మన్మథ ఇష్టపడుతాడు.

12

ఇంతలో వెనకనుంచి నటేశం గొంతు వినిపించింది. “మావ్వరూ! ఆగండి.” జమదగ్ని ఆగి వెనక్కు చూశాడు. ఆ పిలిచిన మనిషి బక్కవంచగా వున్నాడు. కోటేరేసిన ముక్కు, కొంఠెమొహంలో అందంగా అమరింది. లావుపాటి పెదవులు. వాటిపైన అతికించిన నట్టుగా ప్రెంచికట్మీసం. రెండుచెవులకూ ఎర్రరాళ్ళ దుద్దులు. నొసటున గంధాక్షతలు. ఆ నటేశం, జమదగ్నిని ఆగమని, “ఎక్కడ దాకా వెళ్తున్నార మీరు?” అని అడిగాడు. “కాకినాడ.” జమదగ్నికి ఆ అపరిచితవ్యక్తి తనసంత ఆదరించడం అపూర్వమనిపిస్తున్నది. జేబులోనుండి డబ్బులు తీస్తూ మళ్ళీ ఆయన అడిగాడు. “ఎక్కణ్ణుంచినవస్తున్నారు?” “ఏలూరు.” “అరే, మాదీ అదేవూరు! మీరేం చేస్తున్నారుక్కడ?” “వాస్తూల్లో మేష్టరీ!”

నటేశం, జమదగ్నిని దగ్గరకు పిల్చి, ప్రక్కనే కూచోపెట్టుకుని అడిగాడు. “ఏ స్కూల్లో?”

జమదగ్ని ఫలానా స్కూల్లో అని పేరు చెప్పాడు. ఆ మాటవిని నటేశం మొహంలోకి ఒక వింతకళ వచ్చింది. “మా అబ్బాయి ఆ స్కూల్లో చదువుతున్నాడు. మీకు తెలుసునా?”

జమదగ్ని నవ్వేడు. “ఆ స్కూల్లో వెయ్యి మంది పిల్లలు చదువుకోంటున్నారు. ఆరు ఫారాలు. ఒక్కొక్క ఫారానికి నాలుగేసి అయిదేసి సెక్స్ టుల్స్. అంతమందిలో మీ చిరంజీవి ఎవరో నాకెట్లా తెలుస్తుంది?”

నటేశం తన మెల్లోవున్న వంటిపేట బంగారు గొలుసు నవరంజుకొంటూ కుర్రవాడిపేరు, చదువుతున్నట్లాను, ఆకారవిశేషాలు వర్ణించి చెప్పింతర్వాత, “అవునవును. ఫోర్టు ఫారంనుంచి నాకు వర్క్స్ వుంది. మా పిల్లవాడూ మీవాడూ ఒకే సెక్స్ ను. ఇప్పుడు జ్ఞాపకం వస్తోంది.” అంటూ జమదగ్నికూడా కత్తు కలిపాడు.

వాల్చిద్దరికీ అట్లా రైల్లో కలిసిన స్నేహం, రైలు ప్రయాణంతోనే అంతం కాలేదు. ఏ సుముహూర్తంలో వాల్చిద్దరి మాటలూ ఏకమయ్యాయోగాని, పదిహేనేళ్ల నుంచి మమేకం అన్నంతగా సన్నిహితమయ్యారు. నటేశం, మద్రాసు ప్రాంతానికి చెంది, కేరళకు వలసవెళ్ళి, ఆ తర్వాత బెంగుళూరులో కొంతకాలం వుండి, ఆంధ్రదేశంలో స్థిరపడ్డవాడు.

“ఇన్నిప్రాంతాలు చూసినవాడివి, ఆంధ్రదేశమే ఎందుకు నచ్చిందయ్యా?” అని అడిగితే, “ఇక్కడి మనుష్యులు అల్పసంతోషులు. అందుకని.” అని జవాబు చెబుతాడు.

నటేశానికి, జమదగ్నికే వున్న స్నేహం కేవలం మాటలతో, అడపాదడపా ఒకళ్ళ

ఇంటికి మరొకళ్ళ రావటంతో, కాపీలు వుచ్చుకోవడంతో ఆగిపోయిందివాడు. నటేశం కమిషన్ వ్యాపారం చేసేవాడు. వెండి బంగారాలమీద, తాకట్టుపెట్టుకుని డబ్బు అప్పు ఇచ్చేవాడు. కష్టపడుతున్నట్టుగా కనిపించకుండా, కాలమిదాకాలు వేసుకుని సుఖ జీవనం సాగించేవాడు. జమదగ్ని ప్రాద్దున్నా సాయంత్రం పిల్లలకు పాతాలూ, వదింటి నుంచి నాలుగున్నరదాకా స్కూల్లో యంత్రంలా పనిచేయడం చూచి, “ఇట్లా సంపాదిస్తే, డబ్బురాదయ్యా!— మహాసభావా!— వస్తే, అదొక నీటిప్రవాహంలాగా రావాలి. సుడిగాలి లాగా రావాలి. ఒక వెయ్యి రూపాయలు కూడబట్టు. అవి పిల్లల్ని పెడతాయి. ఆ పిల్లల్ని వ్యాపారంలో పెట్టు. అంతా తామరతంపరగా వుంటుంది. నువ్వు పిల్లలు గలవాడివి. ఏదన్నా వుంటే, బ్యాంకిలో వుండడంకన్నా, మాలాంటివారిదగ్గర వుంటే దానికి పెరుగుదలా, మీకష్టాలకు తరుగుదలా.”

ఆ తర్వాత ఒకటి రెండు వారాలవరకూ జమదగ్నికీ నిద్రపట్టలేదు ఆతనికి నిరంతరం ఒకేయాన వుండేది. తను పిల్లలు గలవాడు. కళ్యాణికి మంచి సంబంధం చేయాలంటే ఏ పదివేలన్నా పెట్టాలి. పిల్లల్నిద్దర్నీ కాక సోయినా, ప్రసన్ననైనా పైచదువుకు పంపించాలి. అదీ మళ్ళీ ఖర్చుతో కూడాకొన్న వ్యాపారమయ్యి. దీనికంతా డబ్బుకావాలి. అతనికి నటేశం సమ్మతమైన మనిషిగా కనిపించాడు. చలపతి పింగించి తనచేతుల్లో పోసిన డబ్బునంతా, నటేశానికి రూపాయి వడ్డీకాడికి ఇచ్చేవాడు. నటేశంకూడా, ఏమాటకు ఆ మాటే చెప్పుకోవాలి, ఏ సంవత్సరం వడ్డీ ఆ సంవత్సరం ఇచ్చేసేవాడు.

“మీరుఇచ్చిన డబ్బు, ఏప్పుడు మీకు కావాలనిపిస్తే అప్పుడు ఒకటిరెండు గంటలు ముందు, కాకిదేత కబురపించండి. ముద్ర

ద్విగా లెక్కకట్టి ముట్టుచెబుతాను.”
సేవాడు.

జమదగ్గికి వడ్డీతోనే పరిపోయేది. అనలును
లెక్కకుండా వడ్డీ డబ్బుతోనే సంసారానికి
ఖర్చులు జరపడం మహాభాగనిపించింది.
ఏశం దగ్గరున్న అనలుకు ప్రతియేడూ,
తనకొంత చేరుస్తూ వచ్చాడు. దానాదానా
శారదాంబ, భోజనాలదగ్గర, నటేశం దివాళా
తీసాడన్నమాట చెప్పేసమయానికి ఎల్లా
లేదనూ, ఒక ఏడేనివిడివేల రూపాయల
సొమ్ము నటేశం దగ్గర జాగ్రత్తచేసి
వుంచాడు శారదాంబకుగానీ, చలపతికిగానీ,
ఇంట్లో మరెవ్వరికీ ఆ సంగతి తెలియ
కుండా. తెలిస్తే వద్దంటారేమోనని భయ
పడ్డాడు. మనిషి దగ్గర దాచుకోవడంకన్నా,
బ్యాంకులో దాచుకోవడం మంచిదని నలహా
ఇస్తారేమోనని అనుమానించాడు. అంతరాంత
రాళాలలో తన దగ్గర ఇంత డబ్బు వుందన్న
విషయం చలపతికి తెలిసిపోతుందేమోనని
అతని సందేహం. ఇన్ని కారణాలను పురస్కరించుకొని, శారదాంబ, నటేశం విషయం
అన్నాల దగ్గర ప్రస్తావించినా, కిమ్మనకుండా
పూరుకోవలసివచ్చింది. ఆ తర్వాత కరుణ
పెళ్ళి వ్యవహారం ఒకటి పరిష్కరించవలసి
వచ్చింది. ఇప్పుడు కాస్త తీరిక చిక్కినట్ల
యింది జమదగ్గికి. అతనికి అప్పటికప్పుడు
చేయవలసిన పనులు రెండు కన్పించాయి.
కరుణను ప్రసన్నకే చేసుకుంటామని, విశ్వ
నాథంతో చెప్పి రావడం మొదటిది. నటేశం
దగ్గరకు వెళ్ళి, బ్యాంకులో అతని డబ్బు
ఏంత వుండిపోయింది, మనిషి ఏంత చితికి
పోయాడో తెలుసుకోవడం రెండో విషయం.
నిజానికి తనకు ప్రస్తుతానికి రెండో విష
యమే చాలా ముఖ్యమైంది. పిల్ల పెళ్ళి
చేయ్యాలనుకొంటున్నాడాయో! మన్నధకూ
సంబంధం విశ్చయం చేసుకున్నాడుకదా!
ప్రసన్నను రోపో మాపో ఏ నిశాభవట్టుచో,
హైద్రాబాద్ వంపించాలి. ఇదంతా బోలెడు
ఖర్చుతో కూడుకొన్న వ్యవహారం. నటేశం
దగ్గరనుండి ఎంతో కొంత రాబట్టాలి! మళ్ళీ
జమదగ్గికి అనిపించింది. ‘పాపం! కష్టాల్లో
వున్నాడు, ఇయ్యగలడో, లేదో!’

పైన కండువా వేసుకుని, బయలు
దేరుతున్న భర్తను చూచి, శారదాంబ
అన్నది. “మాసిక చేసిన ఆ చక్కా
ఎందుకండి? పెట్లో గ్లాస్కో లాల్చి వేసు
కోక.”

“ఫర్వాలేదులేవే! వాళ్ళు చూసేది, నన్ను
గానీ, నేను వేసుకున్న చక్కాను కాదుగా!”

“చక్కాలోపలున్న మనిషేంతముఖ్యమో
మనిషి వేసుకున్న చక్కా అంత ముఖ్యం.”

శారదాంబ మాట విని, ఉత్తరీయం
బుజం నిండుగా, మాసికలువడ్డ చోట్ల కన
బడకుండా, కప్పకున్నాడు.

“మనసులోవున్న బాధల్నీ, చక్కాకు
వడ్డ మాసికల్నూ దాచుకోలేం సుమంజీ!”

“అదెవరో నీలాంటి వాళ్ళను గురించి
చెప్పినమాట, మాకు గాదు. కొండ విరిగి
మీద పడ్డా మేం చలించం.”

శారదాంబ వెక్కిరింపుగా అన్నది. “నీడలో

నన్ను. పాపం! వాళ్ళకు కొంత భైర్యం చెప్పి
రండి.”

జమదగ్గి నటేశం ఇంటికి వెళ్ళేసరికి
అక్కడ వాతావరణమంతా హృదయ విదార
కంగా వుంది. నటేశానికి ఏడుకల్లు నవారీ
తయారవుతోంది. గోడకు అనించి, నటేశం
శవానికి స్నానం చెయ్యిస్తున్నారు. కుండలో
నిప్పు మండలేక మండుతోంది. ఆ దృశ్యం
చూసేసరికి జమదగ్గికి మలిబోయినట్ల
యింది. ‘నిన్న కొక మొన్న రనిపించాడు
మనిషి! రాయిబా ఉన్నాడు. ఇంతలో ఇంత

వుండి మాట్లాడడం అంత సులభం మరో
కటిలేదు.”

“అయితే నన్నింకా సరిగా అర్థం చేసుకో
లేదు నువ్వు.”

“ముప్పైవీళ్ళ బట్టి అర్థమైంది
చాల్లండి!” శారదాంబ ఇంట్లోకి వెళ్ళ
బోయింది.

జమదగ్గి గడప దిగుతూ, భార్యతో,
“నటేశం ఇంటిదాకా వెళ్తాను. మొన్ననేదో
అంటినికదూ?”

శారదాంబ అక్కణ్ణుంచే అన్నది. “అవు

దారుణం ఏమిటి? అది యద్దామో, భ్రాంతి
జనకమో తెలియలేదు జమదగ్గికి.

అక్కడ మూగిన జనంలోంచి నానా
రకాల మాటలూ గుస గుసబా వినిపిస్తూ
న్నాయి.

“ఆ బ్యాంకే ఈయన ప్రాణాలుతీసింది.”

“బ్యాంకి కాదు, ఈమధ్య ఈయన
వ్యాపారమూ అంత బావుండలేదు. రెండు
కలిసి ఇట్లా అయ్యాయి.”

“పాపం! రెక్కలు రానిపిల్లలు వాళ్ళు!
ఈ వ్యవహారాన్ని వాళ్లెం చకచకెట

జమదగ్ని చెప్పటం పెట్టుకుని వింటున్నాడు. జమదగ్నిని చూడగానే, కర్మకాండ వెరవేరున్న నటేశం పెద్ద కొడుక్కు, కళ్ళనిండా నీళ్లు వచ్చి, “మాష్టారూ! రెక్కలు తెగిన వక్కుల్ని చేసిపోయినాడు మా నాన్న మమ్మల్ని!!” అంటూ భోరున ఏడ్చాడు.

జమదగ్ని అతన్ని వోదార్చనలసివచ్చింది. ఈ సమయంలో ఏడవకూడదు నాయనా! అభివృద్ధి చూసుకునే లభ్యం ఆయనకు లేకపోయింది. ఏడవకు! మనస్సుకు ధైర్యం చెప్పుకుని అన్ని యథావిధిగా నేయ్! నిక్కడా లోనం చెయ్యకు. ఆయన జహు కర్మిష్టి. పుట్టినవాడు గిట్టక తప్పరుకదా! ఆయన దారి ఆయన వెతుక్కున్నారు.”

తాన్ని పాడెన్నె సదుకోబెట్టటానికి మనుషులు కావలసి వచ్చారు. గుండె ధైర్యం చాలినవాళ్లు కనబడలేదు. జమదగ్ని వైపే కుర్రవాడు, “మీరూరు కోవడం భావమేనా?” అన్నట్లు చూస్తున్నాడు. జమదగ్ని ఆ చూపుతో నేడ తనానికి తట్టుకోలేకపోయాడు. గజ గజా లేచి, చొక్కా విప్పి, అంగవస్త్రం వదులుకు కట్టుకుని, బావి దగ్గరకువెళ్లి, వెళ్లి చచ్చి చచ్చి దిమ్మరించుకుని వచ్చి తన శవ వానకు డయ్యాడు. అంతవరకూ తను కలిసి తన వ్యసరాలు ముప్పటిద్దా మన్న నటేశాన్ని, డబ్బుకూ, జీవితానికిగల సంబంధాన్ని గుర్తించి, దాన్ని సంపాదించుకోవడంకోసమే జీవితమంతా గాఢపోసి, నీవరకు దాని చేతిలోనే వోడిపోయిన నటేశాన్ని, శ్మశానానికి, తీసుకువెళ్లి తగలబెట్టేశాడు. శవదాహనంలో కపాలమోక్షం అయి, గుండరు ద్విసాలుచేసి, ఇంటికివచ్చి దీపారాధన చూపింతర్వాత, ఇహ జమదగ్ని ఇంటికి సోదాం గనుకొంటుండగా, భోజనం చెయ్యమని గుండెగా చేశాడు నటేశం పెద్ద కొడుకు. “ఇప్పుడు కాదు నాయనా! పది, పదకొండు, పన్నెండు ఆ మూడు రోజులు తప్పకుండా వస్తాను. ముప్పుమాత్రం ధైర్యంగా పుండు. మనస్సు కష్టపెట్టుకోకు. గతించిన దాన్ని గూర్చి విచారించి ప్రయోజనంలేదు కదా!” అని వెళ్లబోయాడు.

“అయితే ఒక్క క్షణం - పుండండి మాష్టారూ! మొన్న ననగా ఈ కవరూ మీ కియ్యమని నూ నాన్న గా కిచ్చారు. వాకా తీరుబడి కాలేదు. ఇప్పుడు జరిగింది ఇది”

అంటూ వో కవరూ తీసుకొనివచ్చి, జమదగ్ని చేతిలో పెట్టాడు కుర్రవాడు.

జమదగ్ని ఆశ్చర్యంతో ఆ కవరు నందుకున్నప్పుడు అతని చేతులు వణికాయి. పని పోయినాడు బ్రతికివుండగా రాసిన ఉత్తరాన్ని, మరో బ్రతుకున్న మనిషి అందుకోవడంలో పున్న కంపనం అది! అతనా ఉత్తరాన్ని తీసుకుని, రోడ్డుమీదకు వచ్చేసేడు. వెనకనుంచి వంద కళ్లు పరిశీలనగా చూస్తున్నాయి.

సాయంకాగపు సీరెండపోయి, చీకటి, మబ్బు సయ్యాట లాడుకుంటున్నాయి. నక్షత్రకాంతలు, మబ్బు పరదాల చాటునే ముగిసిపోతున్నాయి. ఆకాశంలోకి చేతులు చాచిన బాదం కొమ్మలూ, వేవరమ్మలూ పిచ్చిగా నృత్యం చేస్తున్నాయి. భయం భయంగా గుండె డడడలాడగా, కవరు చించి లోపలి ఉత్తరాన్ని బయటికి తీశాడు.

పాతబడ్డ ఎర్నర్ సైజు బుక్కులోని రుళ్ళ కాంటంమీద, కంగారు కంగారుగా వ్రాసిన వాక్యాలు “ఐ. సి. పెల్లెశాను. అప్పలేడు. ఏం చేయనూ? అందరికీ తలో అగా వస్తుంగేమో రూపాయికి. నువ్వు పిల్లల గలవాడివి. నీకు ఎట్లా సాయం చెయ్యను? నా దగ్గర ఒక్క వెయ్యి రూపాయలే ఉన్నాయి. అయిదు వందలు నా అవర కర్మకు పుండడంంటున్నాను. నువ్వు తగలపెట్టడానికీ మా పిల్లలు చుప్పెత్తడం నాకు ఇష్టం లేదు. విగళిత అయిదు వందలూ నీకు పంపిస్తున్నాను. ఇదీ, అందరితోపాటుగా రేపు గిర్నలో పుడుకోనేది కలిపితే, వోవెయ్యి దాటుతుంది. అంటే రూపాయికి పావలా అన్నా నీకు గిట్టుబాటు అయిందన్నమాట. లాద్యప్ప వంతులు! ఈ దురదృష్టవంతుణ్ణి మర్చిపోవండి”. ఉత్తరం పదవగానే కళ్ళలో రక్తపు చుక్కర కరువయ్యాయి జమదగ్ని. నటేశం మనస్తత్వం అతన్ని డ్రూట లాసివేసింది. మరో ఆలోచన రుండూ, వెన్నువచ్చి, నటేశం పెద్ద కొడుకును పక్కకు పీలిచి అగిగాడు.

“నీన్నా డబ్బుందా నీ దగ్గర?”

ఆ కుర్రవాడు మొహమాసపడ్డాడు. బలవంతపెట్టగా పెట్టగా చివరకుఅన్నాడు. “సమయానికి ఇంట్లో వో అయిదువందలున్నాయి.”

“ఇప్పుడు వో వందకూపైగా అయివుం

“అవునండీ! నూట పాతికకూపైగావే అయింది.”

“ఆ డబ్బు చాలకపోతే ఏం చేద్దా మనుకుంటున్నావ్?— ఆ డబ్బు ఎటూ చాలదు.”

అతను మాట్లాడలేదు. వేల చూపులా చూస్తూ బీదగా నిల్చుండిపోయాడు.

“మీ నాన్నగారు మరో విషయం గూర్చి ఉత్తరం రాశారు. డబ్బు తెమ్మన్నారు. పొద్దున్న తెచ్చాను. చూస్తే ఈ పని రీతం జరిగిపోయింది. అప్పట్నుంచి ఆడబ్బు నా జేబులోనే పుండిపోయింది. ఉత్తరం చదివేదాకా జ్ఞాపకం రాలేదు. ఇంది. ఈ అయిదొందలూ ఉంచు.”

“వద్దండీ! అంత పెద్ద మొత్తం అప్పు చేస్తే తీర్చలేకపోవచ్చు.”

“నేనూ, నువ్వు తీర్చాలన్న ఉద్దేశ్యంతో ఇయ్యడం లేదులే!”

తన గుప్పిల్లో పుంచిన అయిదు, వందల రూపాయనోట్లనూ, గుప్పిటమూసి జాగ్రత్త చేసుకోవలసిన అవునరం, ఆ జ్ఞానం ఆ కుర్రవాడు మర్చిపోయాడు. తన చేతుల్లో డబ్బు కుక్కి వెల్లిపోయిన జమదగ్నివైపే చూస్తూ పుండిపోయాడు.

జమదగ్ని కూడా ఆ డబ్బు ఏరిగి ఇచ్చే సంతర్వాత, మనసుకు ఎంతో తేలికనిపించింది. నటేశాన్ని తలచుకుంటూనే ముందుకు నడిచాడు. అతనికి జీవితం విలువలేనిదిగా భాసించింది. నటేశాన్ని గురించి, తాను మార్చిన అతని కుటుంబాన్ని గురించి తలచుకుంటుండగా తన విషయమే గుర్తుకు వచ్చింది. వలసతి ఆస్తిని తాపగా అనుభవించి, బాధ తిరుగక బ్రతకడం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆ జ్ఞాపకంలోనే ప్రసన్న పెల్లి ప్రస్తావన మనసుకు తగిలింది. అతనిమనసు చురుక్కుమన్నది. తానిప్పుడు దర్శిచుడు. కలుక దర్శిచుడు కాకపోయినా, రెండికీ బట్టకూ వెల్లిపోతున్నా, వెనుక ఆస్తి పాస్తుల అండగానీ, బ్యాంకు డెబ్బల కొండగానీ చూసుకుని ధైర్యంగా గూర్చుండ బ్రతుకగల జీవితాలు కావు!

అప్పుడే, సన్న సన్నగా ప్రారంభించింది వర్షం. శంకరమృతం సందూ తిరిగేసరికి, తానూ ఆయన వెంటే ఉన్నానన్నట్లు ఉద్భవమైంది. నిలబడి కుటుంబ స్త్రీ పిల్లలికి, ఒళ్లు జల్లుమనిపించే గాలిలో ఉంది. గాలి, వానా కలిసి ఇంటగా నడిచి వచ్చేసరికి రోడ్డుమీద వెలుగుతున్న కావలా

దీపాలు కనుమరుగయ్యాయి. అంతా గాఢాంధ్ర
కారం. నిమగ్న పూర్తిగా తడిసిపోయాడు.
తలంతా నీటి ముద్ద అయింది. మెడదంతా
అలోచనల ముద్దగా మారిపోయింది.

వేయి అబద్ధాలైనా ఆడవచ్చుట వివాహం
జరిపించడానికి! మూడు ముళ్లు పడడం
వరకూ అయితే బాగానే ఉంటుంది. ఆ
తర్వాత కళ్ళేమిటి?.....వివాహమన్నదినూరేళ్ల
కథగదా! మోసగించబడిన వాని హృద
యంలో నమ్మకాన్నీ, అభిమానాన్నీ మరల
మనం పొదుకోల్సలేము. తనకు విశ్వనాథం
నమ్మిన మిత్రుడు. కరుణ తన ఇంట్లో
పెరిగిన పిల్ల. తనకో అయిదారెకరాలు
పున్నాయనీ, ప్రావిడెంట్ వంటూ, బ్యూషన్స్
బావతు డబ్బూ, పొలంమీది ఆదాయమూ,
జీతంలో మిగిల్చిందీ అంతా కలిపిబ్యాంకులో
ఒక పది పదిపాను వేలైనా వుండవచ్చుననీ
ఆయన— విశ్వనాథం—భ్రమ వడుతూ
వుండి ఉండవచ్చు. భ్రమ తొలిగిపోతే
రేపు ఆయన దృష్టిలో తను ఎంతహీన
మైపోతాడు! తన స్వకీర్త్యం దెబ్బతిం
తుంది. తనో డబ్బు మనిషినీ, మోస

గాణ్ణని ఆయన భావించినా భావించవచ్చు.
తను మ్రాతం ఆ అవకాశాన్ని ఆయనకు
ఇవ్వడు. ఆయనరేవాడు, మరెవ్వరికినీ! డబ్బు
మీద లభారపడి బ్రతుకుతున్న ఈ ప్రపంచంలో
తను జీవితంకోసం జీవించాడు. బట్నా
కాకపోతే ఈ బడివంతులు ఉద్యోగం
స్వీకరించక, కనీసం ఏ కలెక్టరాఫీసులోనో
గునూస్తాగా చేరివుండును! రెవిన్యూ డిపార్ట్
మెంట్ లో చేరితే ఈ పాటికి తహశీల్దార్
దారుగా! ప్రమోట్ అయి, రాజాలా తన
బ్రతుకు తెల్లనారివుండును!! తను మొద
ట్నుంచీ డబ్బుకోసం చూసుకోలేదు. తనకే
కాదు, ఇరదాంబరూ ఆ కోర్కెలేదు. మిద్దెలు
క్రిట్టలేదనీ, మెడనిండా నగలు
చేయించుకోలేదనీ, అవిడ వినాడూ దిగులు
పడలేదు. రేపటినుంచి, తన ఇంటికి కొడలు
గావచ్చే ఏ పిల్ల కూడా దిగులు పడకూ
డదు. అలోచనల వర్షపు జల్లు ఎడా పెడా
నాయిస్తుండగా, కుండపోతగా కురుస్తున్న
వర్షంలో తల నిండుగా తడిసి, విశ్వనాథం
ఇంటికివచ్చి తలుపు తట్టాడు జవాదగ్గి.
“ఎవరూ?” అంటూ కరుణ కంఠం విన్పిం
చింది. “నేనేనమ్మా!— జవాదగ్గినీ!” ఆ
వర్షపు శబ్దంలో ఆ మాట కరుణకు విన
బడనట్లున్నది “ఎవరూ?” అంటూ మళ్ళీ
పిలుస్తూ తలుపుతీసి, “మూలా చూసుకోయ్యా!
రండి రండి రోపలకు!” అన్నది అప్పా

మెక్లెన్స్

యొక్క, జలదరించే రుచితో వా నోరును పరిశుభ్రపరుస్తుంది

మెక్లెన్స్ 3 విధాల పనిచేస్తుంది!

- 1 **శుభ్రపరుస్తుంది** వళ్లను ఊళ్లూ చేపే ఆహార అణువులను తొలిగిస్తుంది.
- 2 **తెల్లగా చేస్తుంది** వళ్లమీద వసువుపచ్చ బారను తీసివేసి వళ్లను మెరిసేలా చేస్తుంది.
- 3 **రక్షణ కలిగిస్తుంది.** మీ వళ్లను, వసుచిగుళ్లను అర్జున్యవం తమగాను గట్టిగాను వుంచి వాటికి-రక్షణ కలిగిస్తుంది.

అతి తెల్లని పళ్లకు-మెక్లెన్స్

F1TP-1-P-B-65/66 TL

బంగ. హోల్ వో కుర్చీలో కూచున్న
హాత, టర్క్యుటవో ఆయన చేతికిస్తూ,
తల తుడుచుకోండి. ఒళ్లంతా తడిసి
బద్దైపోయింది. ఇంత వానలో ఎక్క
స్థించి వస్తున్నారా?" అన్నది. ఇంతలో వర్షం వచ్చిందా, వర్షంతోపాటు నువ్వు

క రుణ
వంటింట్లోనుంచి హోల్కి వచ్చిన విశ్వ
నాథం, జమదగ్నిని చూచి కొంచెం ఆశ్చర్య
పడి, "ఇదేమిటయ్యా! — సీతో పాటు
వర్షం వచ్చిందా, వర్షంతోపాటు నువ్వు

వచ్చావా?" అన్నాడు నవ్వుతూ.
"రెండూకాదు. నా అంతట నేనూ,
దాని అంతట అదీ బయలు దేరాం. మధ్య
దారిలోకి వచ్చింతర్వాత ఒహళ్ల నోహళ్లం
వరిచయం చేసుకుని, కౌగలించుకున్నాం."
జమదగ్ని టవలుతో తల తుడుచుకున్నాడే
కాని, వర్షంతా తడి ముద్దగా వున్న కార
ణంగా కొంచెంగా వణుకుతున్నాడు. వణుకు
తూనే, "సీతో మాట్లాడి పోదామనివచ్చాను"
అన్నాడు.

"మాటలు తర్వాత, ముందు ఆ తడి
గుడ్డలు విప్పు" విశ్వనాథం ఇంట్లోకివెళ్లి
వోక్రొత్త గ్లాస్కో వంచెనూ, ఇన్స్టీ సీల్కు
లాల్పినీ, ఉత్తరీయాన్నీ తీసుకొచ్చాడు.

"వద్దు. వద్దు." జమదగ్ని మొహమాట
పడ్డా లాభం లేకపోయింది. తడిగుడ్డలుపిండి
అరవేస్తానని, కరుణ లోపలికి తీసుకుని
వెళ్లిపోయింది. కిటికీ అద్దాలమీద వర్షపు
చుక్కలు అందంగా ముత్యాల ముగ్గులు
పెడుతున్నాయి.

"అమ్మలూ!—మావయ్య ఇక్కడే భోం
చేస్తారుకానీ, వడ్డించవూ!"

కుర్చీలో కూచోబోతున్న జమదగ్నిని
చూస్తూ లోపలికి కేకవేసాడు విశ్వనాథం.

జమదగ్ని ఉలిక్కిపడ్డాడు. "అబ్బేబ్బే!
ఒద్దు. ఒద్దు. అంతా ఒహోటిరెండు గంటలు
కాలేదు భోజనం చేసి. ఈ రాత్రి కింక
భోజనం చేయదల్చుకోలేదు. అటువంటి
ప్రయత్నం ఏమీ వద్దని అమ్మాయిలో
చెప్పండి."

విశ్వనాథం అతన్ని బలవంత పెట్టడం
ఇష్టంలేక, "భోంచేయరటమ్మా!— డిశ్
క్వన్ స్ట్రాంగ్గా కలిపి కాఫీ ప్లామ్మా!"
అన్నాడు అక్కడినుంచే, లేవకుండా!

కరుణ లోపల్నుంచి, తడిచేతులు చీర
చెంగుకు తుడుచుకొంటూ వచ్చింది. "అదే
మిటిమామయ్యా— అంత ఆకలిగా లేక
పోతే, కాస్త మజ్జిగన్నమే తినండి, ముంచుకు
పోయిందేముంది?"

"వద్దు లేమ్మా!" జమదగ్ని వాళ్ళ
ల్యంతో ఆమెవైపు చూచి, అన్నాడు.
"అసలిక్కడికి ఇప్పుడు రావలసింది కాదు."

"అమ్మలూ! కతికేతే అతకదేమో నని
భయపడుతున్నాడు మీ మామయ్య!
ఆయన్ని బలవంతపెట్టవద్దుగానీ, ఆ కాఫీయే
ప్లా!"

"వేళకానివేళ అది మాత్రం ఎందుకు?"
జమదగ్ని పాడిపాడిగా అభ్యంతరం చెప్పారు.
కరుణ విప్పించుకోకుండా లోపలికి

ముత్యక్రమం ఆలస్యమైతే?
చివరిపడవద్దు ప్రభుత్వంగానిన దేవిపిల్లు వాడండి

<p>భార్యోర్వత్తుకట్టు జంమత్తులవెంటు సగికోర్వత్తుకట్టు 14 మూత్రులువెలరును అనుప అతనిను ప్రతిదోటదొరును</p>	<p>దేవిపిల్లు ముఖంగా ఆలస్యమైన క్రమముగాకాక పోయిన బాధతో కూడిన లేక అగమ్యనిబిభృకుడైనది లాగుగ గుణమిచ్చును</p>	<p>1 అశ్వునందర్భములలోను శీఘ్రముగాను, అమోఘము గాను పనిచేయును... 2 ఏదీతిలోను శిశ్యమునకు ఎట్టవేసి కలిగింపదు.</p>
---	--	--

MFRS. - SEENU & CO. MADRAS-21

ప్రాకిస్తులు: సిటి ఫార్మ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, రాంగోపాల్ వీధి, విజయవాడ-1.

heralds: x f 22

the Silent Witness to
Your Family Comforts

Khosla Fans
INDIA PRIVATE LIMITED

రీజినల్ అఫీస్: కోస్తా ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ,
2-వి, వాద్ర క్రిసెంట్ రోడ్, టి నగర్, మద్రాసు-17. ఫోన్ నెం: 84140.

చెల్లిపోయింది. జమదగ్నికి తను వచ్చిన దివ్యం కుండ బద్దలు కొట్టినట్లు ఎల్లా చెప్పడమో తెలిశేడు. వచ్చిన సనేమిటో ఆయనే చెబుతాడు కదా అన్న ఉద్దేశ్యంతో, వక్కపాడి నమల్లా ఎదురుగా వున్న కుర్చీలో మౌనంగా కూచున్నాడు విశ్వనాథం. కరుణ పెగలు కక్కుతున్న కాఫీతెచ్చి ఇచ్చిన తర్వాత, అది ఒకటిరెండు గుక్కలు తాగింతర్వాత గాని, గొంతుపెగలలేదు జమదగ్నికి.

“నేను ఎందుకు వచ్చానంటే!!.....” అటూ ఇటూ చూశాడు. కరుణ అక్కడ లేదు. “ఆవిషయం నీతో చర్చించాలి.” విశ్వనాథం కుర్చీలో సావధానుడై కూచున్నాడు. “చెప్పూ” అన్నట్లుగా ఆయన వైపు చూశాడు. “చూడూ! విశ్వనాథం నువ్వు నేనూ ఒకటే ప్రాణం, రెండు శరీరాలు అన్నట్లుగా ఇంతవరకు మెలిగిం ఇప్పుడు నన్ను నువ్వు మరోలా అర్థం చేసుకో కూడదు.”

“నిన్ను అపార్థం చేసుకోవడం, ఈ జన్మకు వుండదు. చెప్పు అసలు విషయం ఏమిటో? — ఇంతవారలో తడిసి వచ్చానంటే, పెద్దవిశేషమే వుండి వుంటుంది!” జమదగ్ని కాఫీకప్పు క్రింద పెట్టి వక్కపాడి వేసుకుంటూ, “ఇట్లా అడిగా వనిపనుసుకోకు. నీకు ఏమాత్రం భూవ సత్యం?”

విశ్వనాథానికి, జమదగ్ని ఆవశ్య ఎందుకడిగాడో అర్థంకాలేదు. “సర్వా లేదు. ఓ పదేకరాలు పై నేవుంది.”

“అపదేకరాలూ కరుణకే వస్తుందా.”

“అహ!— నా తదనంతరం.”

జమదగ్ని గొంతు నవవరించుకొన్నాడు. “నాకు ఎంత ఆస్తివుందని నీఅభిప్రాయం? విశ్వనాథం కళ్ళలో అలోచన ద్యోతక మైంది. “అయిదారేకరాలన్నా వుండదా?”

జమదగ్ని కుర్చీలో సుండి లేచి నుంచున్నాడు. అటూ యిటూ పదార్థు చేస్తూ అన్నాడు. “అవును. అట్లాగే వుందను కొంటారు అందరూనూ! అంతే కాదు. బ్యాంకిలోకూడా ఏదోకొంత వుండి వుండక పోతుందా అన్న అనుమానం సల్పరికీనూ! నువ్వు అంతే అనుకొని వుంటావు. ప్రసన్నకు చదువేకాదు, అస్తి, ఉండడానికి ఇల్లు, చదువుకోవడానికి డబ్బు— స్నేహితులనుకొనే కరుణను అతడికిచ్చి వేద్దామనుకొన్నావ్! నువ్వు పూర్తిగా పొరకటూ పడ్డావ్ విశ్వనాథం— ఈరోజువ

నేను దికారిని!— నాదురదృష్టం వాడికి వట్టింది”

విశ్వనాథం సావధానుడై వింటున్నాడు అతని మాటలు. “వివరంగా చెప్పు.”

జమదగ్నితో అనేకపుటల ఇంకా పొంగు తగ్గలేదు. “నాకు అస్తిలేదు. అది చలవతది. ఇల్లులేదు. చలవతి వుండమంటే ఉంటున్నాం. డబ్బులేదు. నటేశం దగ్గర దాచుకుంటే, నటేశమే దివాళా అయి, పోయాడు. ఇంక డబ్బేమిటి? అందుచేత.... నీ సంబంధం నేను చేసుకోలేను విశ్వనాథం! కరుణకు మరో మంచిసంబంధం చెయ్యి.”

జమదగ్ని కిటికీదగ్గరకు పోయి, బయట పడుతున్న వర్షాన్ని చూస్తూ నిలబడ్డాడు. లాంతరు నీడల్లో అతని విగ్రహం గోడమీద ఏటవాలుగా బక్కగా పడ్డది. అతనిల్లా అలోచిస్తుండగా లైట్లు వచ్చాయి. వాతావరణమంతా ఒక్కసారి ప్రకాశమానమైంది. లైట్లు వచ్చిన సమయంలోనే అతని భుజంమీద అపవ్యయంగా విశ్వనాథం చేయిపడింది.

ఉలిక్కిపడి వెనక్కు తిరిగిన స్నేహితుణ్ణి చూస్తూ అన్నాడు విశ్వనాథం. “పిచ్చివాడా! నా కి నంగతులు తెలిదను కొంటున్నావా?”

“నీ కెట్లా తెలుసు?” జమదగ్నికి అతనిమాటమీద నమ్మకం కలగలేదు.

“మొన్న బజారులో చలవతి కనిపించి ఆయనే స్వయంగా చెప్పాడు. ఈ అస్తి అంతా తనది అన్నాడు. తను మన్మథను పెంచుకున్నా సన్నాడు. ఆతర్వాత మన్మథను గురించి కాసేపు పొగిడాడు. అప్పుడు దాని అర్థం తెలిశేడు. మొన్న నీ నోటిగుండానే తెలిసింది.”

“నేనేమన్నాను?”

“ఏమీ అనలేదు. మన్మథకు కరుణను చేసుకుంటా నన్నావు. పూర్వపరాలు సమన్వయిస్తే నాకు అర్థం పరిపోయింది. అస్తి అర్థాలు తెలుసుకునే, అందరి మనసులూ అర్థం చేసుకునే ఏ దగ్గరకు వచ్చాను”

“అస్తి సంగతి సరే! ఇప్పుడు దివాళా స్థితిలో ఉన్నాను. నా దగ్గరవున్న నిలవ నీరంతా నటేశం దగ్గర దాచిపెట్టాను. ఒక్క బొట్టు మిగలకుండా అంతా కొట్టుకు పోయింది.”

“కావచ్చు. ప్రసన్న రెక్కలు క్షేమంగా వున్నాయి. మీ సంస్కారం అతనికి అండగా వుంది. అతని చదువు అతనికి పెట్టని కోటగావుంది. పైగా వార్లదరికీ మీ

ళ్ళంటే ఒహళ్ళకు అభిమానం. ఇచ్చిచూసే, ఈ సంబంధం నేను కావాలంటున్నాను జమదగ్ని! రేపే ఎల్లాండో తాంబూలాల పువ్వును కుందాం. ముహూర్తం కూడా దగ్గర్లోనే పెట్టిద్దాం.”

జమదగ్నికి తలపూపక తప్పలేదు. అతనికి ఒక్క విషయంమాత్రం సంశ్చస్తాగావుంది. తన లోపం కూడా అన్ని విషయాలూ ఆయనకు పూసగుచ్చినట్లు చెప్పాడు. అన్నీ విన్న తర్వాత, డబ్బుకు ప్రాధాన్యత నీయకుండా, గుణానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఆయనే సంబంధంకోసం పట్టుపట్టుతున్నాడు. అంత రాంతరాళాలలో మాత్రం జమదగ్నికి, విశ్వనాథమంటే వివరితమైన గౌరవభావం ఒకటి తక్కుకును మెరిసింది. అతని స్నేహానికి, కరుణ ప్రేమభావానికి అరిచి వ్యాధయం ఆర్తమైంది. ఎవరి కొంచెం తగ్గడం చూసి, ఇంటికి బయల్దేరిపోయాడు జమదగ్ని.

“గొడుగు తీసుకువెళ్ళి.”

“అక్కర్లేదు” అనబోయి, అనలేక, ఆ గొడుగునందుకుని, వీధిలోకి వెళ్లిపోయాడు జమదగ్ని. ఆయనటు వెళ్లింతర్వాత, అలోచిస్తున్న తండ్రి దగ్గరకు వచ్చింది కరుణ. తన దగ్గరకు ఆమె ఎందుకు వచ్చిందో గ్రహించిన విశ్వనాథం, కూతురి తల నిమురుతూ, “మంచి రోజులుచూచి తాంబూలాలు పువ్వుకొంటున్నామమ్మా!” అన్నాడు. అని, కరుణ కళ్ళలో విరిసిన అనందజ్యోతిని, పెదవులపై పూసిన సిగ్గు మొలకల్ని చూసి అనందపడ్డాడు. ఆయనకు జమదగ్ని అమా యకత్వమూ, ఆమెకు ఆయన మంచితనమూ జ్ఞాపకం వచ్చాయి.

జమదగ్నికి మాత్రం, వీధిలో నడుస్తున్నా నటేశం తన ఎడల కనబరచిన గౌరవ భావమూ, విశ్వనాథం తన పట్ల చూపించిన స్నేహభావమూ మరల మరల జ్ఞాన కానికి రాసాగాయి. తన డబ్బు పోతేపోయింది గాక, నటేశం చివ్విరి గడియలలో కూడా తన పట్ల, నమ్మకం చూపించాడు. తనకూ డబ్బు లేకపోతేనేమి!— ఆ సంగతి తెలిసి కూడా విశ్వనాథం తన సంబంధం కావాలని పట్టు పడుతున్నాడు!! జమదగ్నికి ఏదో పెద్ద భారం తలమీదనుంచి దిగిపోయి, వ్యాధయం తేలిక పడినట్లయింది. గాలిలో తలపొలున్నట్లుగా ఇంటికి వచ్చేశాడు.

(నవ్వం)

మా నారే నయ్యో! చెన్నైన్ జొట్టునించి
తెన్నకావ జ్ఞానారంభే నమ్మవే?

పెదమీ
మాతమే

1.66

వసుంధర

నల్లనివాడు

“నల్లనివాడు, వద్దు నయనంబులవాడు కృపారసంబు, పై జల్లెడు ....”

ఈ పద్యం చోయిగా చదవటం విననివాడు ఆ పూళ్ల లేడంటే అతిశయోక్తి కాదు. సుబ్బయ్యగారు రోజూ తెలతెలవారుతుండ గానే లేచి భాగవతంలోని పద్యాలు చదువుతూ ఉంటారు. ఏది అరుగుమీద కూర్చుని రోజూ అలా పద్యాలు ఇంపుగా చదవటం ఆ పూళ్లని అబాల గోపాలం ఎరుగుదురు. సుబ్బయ్యగారంటే కలనపొయ్యల గ్రామంలో అందరికీ గౌరవం.

సుబ్బయ్యగారు అపూరు పద్మిసప్పుడు ఆయనకున్న ఆస్తల్లా పై మీదబట్ట, నలుగుర్ని మంచి చేసుకోగల వేర్లు. అందరికీ తల్లి నాలుకలా మెలిగారు. పదిమంది చేత మంచినాడనిపించుకున్నాడు. కావాలని పించుకున్నారు.

ఆయన తన స్వశక్తితో నాలుగకరాల కొండ, ఉండటాని కింత కొండ, గొడ్డు గోద సంపాదించుకున్నారు. ఆయనలోని మంచితనంకన్న, ఆయన బక్తి, కమ్మగా ఉద్యం చదివే వేర్లు అందర్ని ఆకర్షించాయి. తిరిగిసమయాల్లో సుబ్బయ్యగారు భారత భాగవతాలు చదివి నిసిపిస్తూనే ఉంటారు. ఆయన్ని అంటే “శాస్త్రుల్లు” గారు అని పిలుస్తారు. అన్నిటికీ గంభీరమైన హంస హాసమే ఆయన సమాధానం.

సుబ్బయ్యగారు రోజూ ఉదయాన్నే పద్యాలు చదివేనేక, పాలేడు సర్పిగాడు వచ్చే వేళ ఒకటి. సర్పిగాడికి “నల్లనివాడు” పద్యం చాలి యిష్టం. వాడ పద్యాన్ని ఆయన వీత రోజుకోసారిఅయినా చదివించుకుంటాడు. సుబ్బయ్యగారు నవ్వుతూ “ఏరా! సర్పిగా, ఎందుకురా నీకీ పద్యం అంటే సిచ్చి. కృష్ణ, పరమాత్మలా నీవుకూడనల్లగాఉన్నావనా...?” అని అంటూండేవారు. సర్పిగాడి దగ్గర దానికి సమాధానం లేదు. అయినా వాడేక పద్యం ప్రాణం.

సుబ్బయ్యగారు న్యవహారదక్కులు. ఆయనకు పరోపకారంలో ఎంత ఉదారబుద్ధి ఉందో, స్వకార్య నిర్వహణలో అంతటి నిష్కర్షత ఉంది. అందుకే ఆయనంటే అందరికీ భయమూ, భక్తి.

ఆయన మునిమాపువేళ పాలం నుండి తిరిగి వస్తున్నారు. వెంట సర్పిగాడు గడ్డిమోపు నెత్తి నెత్తుకొని వస్తున్నాడు. దారి పొడుగునా ఏవో పాలం విషయాలు మాట్లాడుతున్నారు. మాటల్లో ....

“సర్పిగా ....” అని అగిపోయారు.

నర్సిగాడి నడకలోని పూపు తగ్గింది.
“ఏంటి దొరా ....” అన్నాడు. సుబ్బయ్యగారు
నడక సాగిస్తూనే ఆలోచనలో పడ్డారు.

“మన గిత్తుదూడకి తగిన జోడు దొరి
కితే బాగుండురా. మంచి అరక తయారవు
తుంది ....”

“అవును దొరా. మన దూడకి మాంచి
అచ్చనాలున్నాయి. సరివడ జత కొనాలి ...”

“సరే. సమయం కలిసిరావాలిగా ...”
అంటూ నడక వేగం పెంచారు.

సుబ్బయ్యగారు తమ దూడకు దీటైన
దాన్ని కొనాలని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.
ఆయన దొడ్లో గొడ్లని ఇంటిలోని మనుషుల
కన్న మిన్నగా చూసుకుంటారు. వాటితో
ఆయన మాట్లాడుతాడు. పేర్లతో పిలు
స్తారు.

ఏ కొరణంగానైనా ఒకరోజు ఆయన
వాటిని చూడకపోతే ఆరోజు ఆయనకి
తోచదు, వాటికి తోచదు. కట్టు కొయ్యల
మట్టు తిరుగుతాయి.

రోజూ వచ్చే సమయానికి .... నర్సిగాడు
ఆరోజు రాలేదు. ఏదో అలవాటు ప్రకారం
పద్యం చదువుతున్నారు కాని చూపు మాత్రం
నర్సిగాడు వచ్చే దారి నుండి మరలలేదు.
పొద్దు బాగా మిన్నెక్కింది. అయినా నర్సి
గాడు రాలేదు.

చిరిగిన లాగూ తొడుక్కుని వచ్చాడు
కిట్టు. వాణ్ణి చూడగానే సుబ్బయ్యగారు
అత్రంగా పలకరించారు..... “ఏరా .... మీ
అయ్య రాలేదేం ....” అని. కిట్టు భయ
పడుతూ “మా అయ్య లెగవ లేదుండి ....
ఒకటే జొరం ....” అని పొం పవ్వచెప్పి
వట్లు చెప్పాడు. సుబ్బయ్యగార్ని చూసి
వాడు భయపడిపోయాడు. తన భారీ శరీరాన్ని
కదలించి అరుగు క్రిందకి దిగారు.
ఆయనలో ఆగ్రహమో, అన్యగ్రహమో తెలి
యని భావాన్ని చూసి పసివాడు మరింత
భయపడ్డాడు. “తలుపు దగ్గి రసా వేసుకో..”
అని భార్యనుద్దేశించి లోపలికి కేకవేసి,
కండువా దులిపి భుజాన వేసుకొని,
“పదరా ....” అన్నారు ఆయన.

ఎక్కడికి పోవాలో తెలియని వాడి పసి
మనస్సు ఇంటికే వెళ్లింది. వాడి వెనక
సుబ్బయ్యగారు నడుస్తున్నారు.

దారిలో కనబడ్డ గంటయ్యగారు
మాట్లాడుతుంటే .... కిట్టు ముందుకు
సాగిపోయాడు. మాట్లాడటం పూర్తి అయిన
సుబ్బయ్యగారు వాణ్ణి రెండంగిలో కలుసు
కున్నారు.

వూరి గుడిశే అయినా అమర్చినట్లుంది.
చూరు కప్పిన అరుగుమీద నర్సిగాడు చింకి
చాప వరచుకొని పడుకున్నాడు. కిట్టిగాడు
పంజాలోంచి తప్పించుకున్నవాడి మాదిరి
ఇంటికి దూసుకుపోయాడు. మనిషి అలి
కిడి విన్న నర్సిగాడు కళ్లు తెరిచి అసామిని
చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. లోపల్నుండి నర్సి
గాడి పెళ్లాం గూడ బైటకు వచ్చి ....
సుబ్బయ్యగార్ని చూసి కొంచెం తలుపు
వెనక్కు తప్పుకుంది.... పమిటి ఒంటినిండా
కప్పుకుంటూ....

సుబ్బయ్యగారు రంతటివాడు తన యింటికి
రావటాన్ని వాడు కలలో కూడ వూహించ
లేదు. ఆయనలోని దయార్ద్రతకి మనస్సు
లోనే జోహారు లభించినా .... ఆయనకు
తగిన మర్యాదగ కనిపించ కూర్చునే చోటు
నైనా చూపించలేని తన హీనతకు సిగ్గు
పడ్డాడు.

“ఏరా నర్సిగా ! ఎల్లా ఉంది జ్వరమా !
మందు పుచ్చుకున్నావా ....” లాంటి ప్రశ్నలు
ఒకే వరుసలో గుప్పించా రాయన, వాటికి
సమాధానమైన వస్తుండా లేదా అని ఆలో
చన లేకుండా. నర్సిగా డింకా తన స్థితినుండి
కోలుకోనేలేదు. వాడి భార్య కొంచెం ధైర్యం
చేసి.... “కూర్చోండి దొరగారు....” అంటూ
బైటికి వచ్చి మరో చింకిచాప పరిచింది.
సుబ్బయ్యగారు చిరునవ్వుతోనే సమాధాన
మిచ్చారు. నర్సిగాడు ధైర్యం కూడదీసుకొని..
“ఏంది బాబుగారు .... తమరు రావాలా ....
ఏదో సలతగా ఉంది. లేవలేకపోయాను.
కొంచెం తగ్గగానే మద్దినేలవైన వత్తాను....
బా.... బు గారు....” అంటు ఆకు కందని,
పోకకు పొందని సమాధానాలు చెప్పాడు.
సుబ్బయ్యగారు వాడికి ధైర్యం చెప్పి, సొంతం
స్వస్థత చేకూర్చేవరకు పనిలోకి రావద్దని
వాడికి చెప్పి, వాడి భార్య నుద్దేశించి “కొంచెం
మందూ మాకు జాగ్రత్తగా చూడు....” అని
చెప్పి ఇంటికి బైలుదేరి రెండడుగులు వేశారు.

గుడిశెకు కొంచెం దూరంలో చెట్టు
కింద కిట్టు, వాడి నేస్తం రాము గిత్తు
దూడతో ఆడుకుంటున్నారు. అదృశ్యం ఆయ
కళ్లలో నిలిచిపోయింది. ఆయన నోటి
వెంట,

“నల్లనివాడు, పద్య సయనంబులవాడు”
పద్యం లాస్యం చేసింది.

మరి రెండడుగులు ముందుకువేసి వాళ్ల
మాటల్ని వింటూ ఏవో లోకాల్లో విహరి
స్తున్నారు.

కిమ్మా తన్నయత్నంతో ఒక చేత్తో దూడ
మెడ రాస్తూ, రెండో చేత్తో గడ్డి
పరకలు సుకుమారంగా నోటి కందిస్తున్నాడు.
రాము మాత్రం దూడంటే భయ పన్ను
ట్టుగా కొంచెం దూరంగా నిలబడినా .... ఏవో
కబుర్లు చెబుతున్నాడు. ఉన్నట్టుండి కిట్టు
రాముమీద కలియబడ్డాడు. అప్పటిదాక
ప్రేవల్లలోని కృష్ణణ్ణి, ఆలమందల్ని, కొంటె
కృష్ణణ్ణి వెతుకుతున్న గోపికల్ని చూస్తున్న
సుబ్బయ్యగారు ఇవలొకంలోకి వచ్చారు.
వాల్లదర్శి విడదీశారు.... ఈ హాత్యంఘ
టన కాశ్చర్యపోతూ.

కిట్టు కోపంతో ఉన్నాడు. సుబ్బయ్యగారు
రంటే వాడి కంతకుముందున్న భయం
కోపంతో కరిగిపోయింది. సుబ్బయ్యగారి
నుద్దేశించి.... “నూడండయ్యగారు ....
దూడని పట్టుకొని పంది, పంది అంటాడు.”
అని సీరియాసు చేశాడు. అయితే రాము దూడని
“పంది” అని ఎందు కన్నాడో ఆయనకూ లోచ
లేదు. రాము తన నిర్దోషిత్వాన్ని చాటు
కునేందుకు ....

“అది కాదండీ. మా రెండోక్కాసు పుస్త
కంలో ఇలాంటి బొమ్మ ఉంది. దాన్ని
మా అయ్యవారు “పంది” అని చదివించారు.
ఆ బొమ్మ చాల అందంగా ఉంది. అందువల్ల
ఈ దూడని కూడ “పంది” అని పిలిచాను...”
అని వాదించాడు.

సుబ్బయ్యగారు ఒక్కసారిగా గలగల నవ్వే
శారు. ఆయన నవ్వుకి చెట్టుమీది పక్షి
పిల్లలు కలకల మన్నాయి. పిల్లల మన
స్తత్వాలు అర్థంచేసుకుంటూ .... ఇద్దర్ని
చెరో చేత్తో నిమర్తూ .... “అది పంది
కాదు బాబు .... నంది ....” అని దిద్ది
చెప్తూ వాళ్లచేత “నంది” అని రెండు
మూడు సార్లు అనిపించారు.

గుమ్మంలో నిలబడి ఈ దృశ్యాన్ని
చూస్తూ ఉంది. ఆమె ఆయనకు మనస్సు
తోనే నమస్కరించింది. “వాళ్లకి దాంతోనే
బాబుగారు లోకం ....” అంది మెల్లిగా.
సుబ్బయ్యగారు కొంచెం అటుగా తిరిగి
“పిల్లలు చురుకైనవాళ్లు. మీవాడు ఏం
చదువుకుంటున్నాడు....” అని అడిగారు.

“ఏం నడువో బాబుగారూ. మాకు నడు
వులు కల్పి ఒత్తాయా. వద్దురా అంటే
వినుడు. ఏదో పలకా బలపం పట్టుకొని గిలుకు
తాడు... ఆ రాసేదేందో మాకేం తెలుసుద్దీ.”

“పిల్లవాడు బాగా చురుకైనవాడు.
రాత్రిళ్లు మాయింటికి చదువుకునేందుకు
పంపు” అంటు ఇంటికి దారితీశాడు.

అయిన నెల్లిన దారినే కళ్ళవగుంటి నూన్నూ కట్టెలా నిలబడిపోయింది. ఇంతలో అటవీ మునిగిపోయిన పిల్ల లిద్దరూ మళ్ళీ కీచులాట ప్రారంభించారు. “ఏందిరా గో! ఇంతలో కలిసి ఆడుకుంటారు... అంతలో చెబుతాడుకుంటారు” అంటూ కసిరెంది.

కీట్టు ఇచ్చిన భరోసాతో దూడకి దగ్గ సా రాజోయిన రాము పేడ తొక్కి “వెదవ పాడ .... ఎక్కుడబడితే అక్కడ పేడ గుప్పింది...” అని దూడని తిట్టటం వాళ్ళిద్దరి మధ్య మళ్ళీ కీచులాట లేసింది.

తల్లి మందలింపుతో కీట్టు ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయాడు. రాము .... “గొప్పింట్లోకి చాతో ఆటలేంటి...” అన్న కీట్టు తల్లి బాటలోని అర్థం తెలియక తికమకపడుతూ సిక్కి తిరిగి చూసుకుంటూ నడుస్తున్నాడు. పిల్లిగా.

కీట్టు దొడ్లోంచి “రామూ ....మద్యా ము చేరోకిరా. అక్కడ చక్కగ బుర్ర పంజ వించాం...” అంటూ అరుస్తూ పోయాడు. అల్లిరాక గమనించి పిల్లిలా మెల్లిగా కొరుకున్నాడు. కీట్టు సందేశం అందుకున్న గుమ్మ-మెల్లిగా, ఉదాసీనంగా వరుసన్ను కొడల్లా .... ఎదురుకుంటూ పరుగెత్తు పింట్లో వెళ్లిపోయాడు.

కీట్టు తల్లి పెట్టిన చద్ది అన్నం తిని, చారిపోతున్న లాగుపైకి లాక్కుంటూ, వంట పనుకాలు పట్టుకొని బడికి పల్లెలుదేరాడు.

సర్పిగాడు వదుకున్నాడప్పుడూలే గావి, వాడి మనస్సు సుబ్బయ్యగారినిూ పిలిచి పిడిపోయింది.

“రాత్రిళ్ళ వాళ్ళి మా యింటికి వచ్చు” అన్న అయన మాటలు ....కీట్టు బావి నీటానికి వెలుగురేఖలా తోచింది వాడికి.

ఒకటికి నాలుగుసార్లు కొడుకు ఎదువుని ఏరించి అడిగి భార్య చిరాకుకు గురి అయ్యాడు కూడ.

* * *

“ఏం దోర ! మన దూడకి జత నూట్టుం తోలిస్తుందరా ....” సర్పిగాడు కృతజ్ఞత అంతా మూర్తిభవించినట్లు .... అయన పిండు పొండుండి నస్తూ అడిగాడు.

“ఒకటి రెండు .... మనసులో ఉన్నా బుర్రా .... కాని ....” అని వాక్యాన్ని మధ్య కొనే పోవడం అసలేవారు. సర్పిగాడికి అయన మాటల కర్ణం చిక్కలేదు. దోర తలమెక్కుంటే చెయ్యలేంది లేదు. సాదించింది లేదు. అందుతోనూ ఆ పూలో

నల్లనివాడు

అయన మాట అజ్ఞగా దెలామణి అవుతుంది. మరైతే అయనెందు కింత ఆలోచిస్తున్నారో తెలియలేదు.

సర్పిగాడికి సంభాషణ పొడిగించేందుకు రైల్వం చాలలేదు. మవునంగ వెనక నడుస్తూ ఇంటికి జేరుకున్నాడు. గొడ్డకు మేత, అది చూసి .... కాళ్ళ చేతులు కడుక్కుని ఇంటికి బైలుదేరే సమయానికి దీపాలు పెట్టారు. సుబ్బయ్యగారు వాకిట్లో కూర్చుని చుట్టూ కాల్చుకుంటున్నారు. “వత్తా దొరగారు” అంటూ ఆడుగులు ముందుకు వేశాడు.

ఎదురుగుండా కీట్టు పుస్తకాలు పుచ్చు కని ఎదురయ్యాడు. “బుచ్చ తిన్నావంటరా” అని ప్రశ్నించాడు కొడుకుని. ‘అ’ అంటూ చదువుకోటానికి గల శ్రీవతలో తండ్రితో సంభాషణ పెంచటం ఇష్టంలేనట్లుగా గబ గబా పోయి సుబ్బయ్యగారిముందు వేల మీద బుద్ధిగా కూర్చున్నాడు.

“అయ్యగారు ఇప్పుడే పొలంనుండి వచ్చారు ఆరి నెండుకురా కట్టపెడతావు....” అన్న సర్పిగాడి మాటలకి “కష్టం ఏముందిరా? నాకూ కాలక్షేపం అవుతుంది. వాడికి వారాగ్నిరంముక్కలు వస్తాయి.... నీ దారిని నీవు పో....” అన్నరు. “ఏదో తమ దయ. ఆడు పైకి రాటంకుంటే నా క్యావ ల్పించేది .... బాబుగారు ....” అని త్వరిత పడ్డ మనసుతో ఇంటిముఖం చూస్తాడు.

వాడి మనస్సులో “నల్లనివాడు పద్మ నయనంబులవాడు ....” పద్యం చదువుతున్న సుబ్బయ్యగారు మూర్తిగొన్నారు.

చూరుకిందుగా సగం బైటికి లాగిన చాప మీద చెయ్యి తలగడగా వడుకున్నాడు. అప్పుడే సమల్ని ముగించుకొని .... దూడకి గడ్డివేసి వచ్చి కూర్చుంది వాడి వక్కగా. నీతి తెప్పడూ కొడుకు నడువుమీద కన్నా, పని పాటలకు ఎప్పుడు చేతికి వస్తాడా అన్నదే ఆలో ఆలోచన. అందుకనే వాడు సుబ్బయ్యగారింట చదువుకోటం సగం ఇష్టంగా ఉన్నా మిగిలిన సగం కష్టంగా ఉంది. రెంటికి బెడిపోతా డేమోనని భయం.

సర్పిగాడు అకాశంలోని నక్షత్రాల్ని లెక్కపెడుతూ ఆలోచిస్తూ .... నీతి రాకను గమనించలేదు.

“ఏం కొడుకు నడువును గురించి ఆలో చిస్తుందావా ?” అంటూ పలుకరించింది. కొంచెం వెలకారం మేళవించింది.

“అడి నడువు మనం ఆలోచించేదేండి అయ్యగారి సేతితో పడ్డా చింగారంతా పెరిగిరాడూ ....”

“మరేంటి అంత ఆలోచన ....”

“ఆలోచనే మరి. అయ్యగారు దూడని కొనాలన్నారు. ఒకటి రెండు అరి దుట్టిలో ఉండాయన్నారు. మరెందుకో ఆరినం....”

సర్పిగాడిలాగానే భార్య నీతికి అభ్యర్థం వేసింది. దొరగారు తలమెక్కుంటే సాదించ లేంది లేదు. అయన మాట లెక్కడా తిరిగి లేదు.

సర్పిగాడికి అగిపోయిన సంభాషణ ప్రారం భించాడు.

“అదే ఎంతాలోసించిన సిక్కుంటేదే....”

“పోసి .... పూలో సరైన దూడ లున్నాయా.”

“అది తెలిస్తే సగం వని జరిగినట్టే ....”

“పోసి అయ్యగార్ని అడగాల్సింది....”

“అయన మాటలు మద్దినే ఆసక్తి. పంకెంటి అడిగేది....”

కొంచెంసేపు మళ్ళీ మవునం రాజ్యం వేసింది. సర్పిగాడు మధ్యలో ఆదిన చుక్కలు లెక్కపెట్టటం ప్రారంభించాడు. నీతి దూడకి పోత చూసి చాలాని వెళ్ళింది.

సర్పిగాడు భార్యచింతలం మొదలు పెట్టాడు.

“మన దూడ బక్కచిక్కిపోతోంది. మన సంపాదన ముందే చాలటంలేదు. ఇంకా దాన్నే పోషిస్తాము. ముట్టి బోషించే అవు చచ్చి పోయింది. దాని దూడని పోషించలేక మనం చచ్చిపోతున్నాం ...”

ఇదే వాడి ఆలోచన.

ఈవిధంగ సాగిన ఆలోచనల్లో .... ఏదో ఆశగ మనస్సులో మెదిలింది.

తన ఆలోచనకి కొంచెం అదిరిపడ్డా, అరు వాత స్థిమితపడ్డాడు. అనాడు వాడికి కలిగినంత ఆత్మశాంతి మరేనాడు కలుగలేదు.

పొలంలో సుబ్బయ్యగారు మవునంగా ఉన్నారు. పనివాళ్ళను పాచ్చరిస్తూ పనిచేసే సర్పిగాడు ఉదాసీనంగా ఉన్నాడు. వాళ్ళిద్దరి వివరిత పద్యలు మిగిలినవారికి అభ్యర్థం కలిగి గించాయి. మధ్యాహ్నం కూడ పొలంలో పని చేసే సుబ్బయ్యగారు .... ఆరోజున పొయిం ప్రముగాని రాలేదు. పగ్గివా కూడా మవునం గానే ఉన్నారు.

పొయింతం .... వక్కలు తమ తమ గూళ్ళు చేరుకుంటున్నాయి. గొడ్డకాడి బుడ్డాళ్ళు లబ్ధియై పదాలు పొడుకుంటూ

గొడ్డు తోలుకొని ఇళ్లకు చేరుకుంటున్నారు. సుబ్బయ్యగారు గొక్కరే ఇంటికి బైలు చేశారు. రోజూ వెంటపచ్చే సర్పిగాడు పొలం లోనే ఆగిపోయాడు. బాగా చికటిపడింది తరువాతగాని ఇంటికి బైలుదేరలేదు. అడుగులు భారంగా వేసుకుంటూ ఇంటికి చేరాడు.

ఇంటిదగ్గర కిట్టిగాడు వామూలకూర్చుని ఏడుస్తున్నాడు. తల్లి సముదాయించాలని ప్రయత్నం చేసింది. కాని వాడు ఏడుపు మానలేదు. అందువల్ల చిరాకుతో వాణ్ణి నాలుగు చరిచింది. ఏడుపు మరింత పెరిగింది.

సర్పిగాడికి వాడి ఏడుపుకు గల కారణం తెలుసు. వాణ్ణి పూరడించలేదు. అని ఏడుస్తూ ఉంటే పూరకుండలేదు. "ఏందివా! సిగోల" అని కసిరినట్లు అడిగాడు. "మరే బాబు... గా...రు" వాక్యం పూర్తికానియకముందే ... "వోర్మయ్య .... మంచి సెబ్బరా లేదు...." అంటూ గద్దించాడు. కిట్టిగాడు ఏడుపు మానలేదు. సహనం కోల్పోయిన సర్పిగాడు వాడిని గొడ్డును బాచినట్లు బాదాడు.

ఆవూట అందరూ తలోమూల వడు కున్నారు. వండిన అన్నం కూడ కుండలో నిళ్ళు కారింది. కిట్టు ఏడ్చి ఏడ్చి సామ్యసిల్లి పడుకున్నాడు. సర్పిగాడు తనని తాను తిట్టు కున్నాడు.

కిట్టు మధ్య మధ్య పలవరిస్తున్నాడు. "వాన్నా .... కొట్టకు .... అమ్మా .... ఆనందం ...."

వాడు కలవరించినప్పుడల్లా సీతి భయంగా భర్తవంక చూస్తుంది. సర్పిగాడు తప్పు చేసినవాడిలా తల దించుకున్నాడు.

తెల్లవారింది. వాళ్ళ బ్రతుకులు తెల్ల రాగాయి. కిట్టుకు జ్వరం పెలిపోతోంది. ఒకటే కలవరింతులు. సీతి కంగారుపడి పోయింది.

"వాన్నా కొట్టకు .... అమ్మా వా ఆనందం...." ఇదే వాడి కలవరింతు.

ఆనందం ఎవరో అంటున్నట్టుని సర్పిగాడు, సీతి, జ్వరానికి కారణం వేరుగా వూహించారు. సూమూలు ప్రకారం రాము వచ్చాడు. రాముని చూడగానే సీతి జూపురుసుంది. వాడు తెల్ల మొగం వేశాడు. సర్పిగాడు మెల్లిగా తేరుకొని "మా బాబుకి రాతిరి సుండి.... జ్వరం ..." అన్నాడు.

అమాట వింటూనే రామూ బాణంలా గాయకుపోయాడు. కొంచెంసేపటికి రాము దుబ్బితో తిరిగి వచ్చాడు. వైద్యుడై సాధన చేశాడన్నాడు. కిట్టు రాము తల నెమరు

రుతూ.... "మా బాబే .... కూరమ్మా తం అతోశనే లేదు...." అనుకుంది.

వైద్యుడు వాడి పరీక్షించి మందిచ్చాడు. జ్వరం తగ్గిపోతుందని భరోసా యిచ్చి వెళ్లి పోయాడు. కిట్టుకి జ్వరం తగ్గటానికే బదులు పెరిగింది. సర్పిగాడు ఆదుర్తిగా వైద్యుణ్ణి పిలుచుకు వచ్చాడు. వాడి పరీక్షించి .... "మందులవల్ల లాభంలేదు .... ఆ ఆనందం ఎవ్వరో వారిని రమ్మనండి ...." అని తన పన్నెందన్నట్లు వెళ్లిపోయాడు. సర్పిగాడు సీతిని, సీతి సర్పిగాడిని చూడటం తప్ప మరేం చెయ్యలేకపోయారు. 'ఆనందం' విషయం వాళ్ళకి అంతు చిక్కలేదు. కంటో వోత్తులు వేసు కూర్చున్నారు. సీతి కిట్టు ఒంటిమీది నుండి చెయ్యి తీయలేదు. వాడు కలవరించి నప్పుడల్లా ఉలిక్కిపడుతోంది. సర్పిగాడు వంచిన తల ఎత్తలేదు. అలాగే గోడ కాను కుని కూర్చున్నాడు.

బైటనుండి 'సర్పిగా' అని కేక వినిపించింది. సుబ్బయ్యగారి కంఠం వినగానే సర్పి గాడు ఆదరా బాదరా వాకిట్లోకి వరు గెత్తుకొచ్చాడు. ఆయన ప్రవృత్తి అడక్కు ముందరే.... "బాబుకి నిర్మలైల నుండి ....

ఒకటే జ్వరం. అందుకని.... అందుకని...."

"పనిలోకి రాలేదు." అంటూ తోపరికి అగులపెట్టారు. సుబ్బయ్యగారు. ఆయనకు దారిచ్చి వెనుకనే నడిచాడు. "దొరగారూ...." వాడి మాటలు ఆయన వినిపించుకోనేలేదు. వాడిసాయిసముఖంతో సీతి నారగా నిలబడింది.

కిట్టు మళ్ళీ కలవరిస్తున్నాడు. సుబ్బయ్య గారు నిన్నారు. ఒకసారి వాళ్ళవంక సోతోవ సగాచాకారు.

సీతి ధైర్యం తెచ్చుకుంది. "దొరగారూ! మూసినకన్ను తెరవేలేదు. ఎప్పుడైతే తెరిస్తే ... ఏదో ఎలికినట్లు మళ్ళీ చూసుకుంటాడు."

"ఆనందం .... ఆనందం.... అంటూ పలవరిస్తుండాడు దొర...." అన్నాడు సర్పి గాడు.

"నడ...." అంటూ వైటికి వెళ్లి పోయారు.

సర్పిగాడు సాగనంపటానికి వచ్చి వాకిట్లో కూలబడ్డాడు. సీతి బాబు దగ్గరనుండి కడ లంటులేదు.

"అమ్మా .... వా ఆనందం .... వాన్నా కొట్టకు..." పలవరింతులు అల్లాగే ఉన్నాయి. ఉన్నట్లుండి పెద్దగా .... "అమ్మా.... వా ఆనందం...." అని అరిచాడు .... తతి

జాపి పాకెట్ రేడియో

జాపినుచే కనుగొనబడిన జేమీ రేడియో. పెద్ద రేడియోలాగ వలకుతుంది. అన్ని ట్రాన్సిస్టర్లు, లాజ్ స్పీకర్లు గ్యారంటీ, జపాను తయారీ. మీ

ఫ్యాషన్ ప్రకారం ఎక్కడనైనా పంకితం, వార్తలు వగైరా వినవచ్చు. ప్రపంచమందరినీ వర్తిస్తే విను స్థానికంగా వినబడనట్లు గ్యారంటీ. వినటానికి పిక్చర్ల పంపబడును. ట్యాగ్లతో పనిచేయును. అనువైనది, అందమైనది, తేలికైనది. విన్నట్లైతే. 3 సం||గ్యారంటీ. సెం. TP-88 ధర రు. 35/- వి.పి.సి.వార్టీలు రు. 4/- రేడియో కేసు రు. 5/-

SULEKHA TRADERS (WAPM-88)
BEAT NO. 13, ALIGARH.

ఫోలింగ్ 50 పాల్ పిస్టల్

ఇన్ వెన్స్ అక్కరలేదు. అమెరికన్ మాడల్. దొంగలు, క్రూరమృగముల నుండి రక్షించుకోండి. ఉల్లాస ప్రయాణాలు, యాత్రలు, వాణిజ్య ప్రయాణాల్లో మే నది. అటోమోటివ్

50 పౌండ్ల విద్యుత్ గలదు. తేలికైనది. ఇంగ్లీషు నుండి వెలువడు నిప్పు రివోల్వరు మిమ్మును కాపాడును. ధర: 50 పౌండ్లు గల వేం. 33 ను. 13/50 జర్మన్ మాడల్ వేం. 99 ను. 15/50. వి.పి.సి. వార్టీలు రు. 2/50. రెడర్ కేస్ రు. 3/50. అదనపు పౌండ్లు 100 కి రు. 5/-

SULEKHA TRADERS (WAP-13)
Beat No. 13, Aligarh.

పందిర
టి. గోపాలాచార్యులూరి

ప్రేమామృతం

ఆరోగ్యానికి బలూనికి
అయుర్వేదాశ్రమం
(వై.వేట) తిరుచినేడ
కుదురాను-17

సం. 245
సం. 246
సం. 247
సం. 248

"సంధి"

ఆభరణములు

సంధి గోల్డు కవరింగ్ వస్తువు
నిలకొస్తూ మెలిపడదు. 2. ఇండియా

నల్లనివాడు

బాపురుమంది. అదరాగా లేచిన నర్సిగాడు తోపిలికి వెళ్ళబోయి అగిపోయాడు.

సుబ్బయ్యగారు దూడల్పితో లుపొన్నారూ. ఆయన వెనకగా రాము వస్తున్నాడు. నర్సిగాడు ఆయనలోని ఉద్దేశాన్ని గ్రహించలేక బాధపడుతున్నాడు. దూడని తోలుకొని రానటం ములోని ఆగ్రహమో, అసుగ్రహమో తెలియటంలేదు నర్సిగాడికి.

రాము సరాసరి దూడని తోపలికి తోలు వెల్లాడు. సుబ్బయ్యగారు వాకిట్లో నిలబడి పోయారు. అడుగు అటు యిటుగా నిలిబడ్డాడు నర్సిగాడు.

"నర్సిగా నీకు బుద్ధిలేదురా ...." అన్నారు సుబ్బయ్యగారు. స్థానిపులా నిలబడి పోయాడు నర్సిగాడు.

దూడని చూడటం కిట్టుకీ అవ్వత ప్రాయం అయింది. మందు లేకుండానే వ్యస్తత చేకూరింది తల్లి అనంగానికి అంతులేదు.

నర్సిగాడు పిల్లలూ అడుగులేసుకుంటూ సుబ్బయ్యగారింట్లో అడుగు పెట్టాడు.

"వార .... నర్సిగా."

నర్సిగాడు మువ్వనంగ నిలబడ్డాడు.

"మీ నల్లనివాడు ఏం చేస్తున్నాడురా..."

"దూడతోడిదే తోకం అయింది బాబు గారు.... మన్నించాలి...."

"అది గాదురా .... 'ఆనందం' అన్నది వాడు దూడకి పెట్టిన పేరు...."

"అ...." అన్నాడు నర్సిగాడు.

"వాళ్ళిద్దరూ చూడరా .... బలరామ కృష్ణల్లా .... ఆ దూడతో అడుగుంటుంటే చూడటమే నాకు ఆనందం."

"మరి మీకిచ్చిన పాట...." తడుముకున్నాడు నర్సిగాడు.

"ఇంతకంటే ఏం వావాలిరా .... పోయిగా వాళ్ళ వాటితో కలిసిపోయి ఆడుకుంటూ మన పల్లెనే ప్రేమల్ల చేసేస్తే.... చూడటం ఆనందం ...."

నర్సిగాడి కళ్ళు చెమ్మగిల్గాయి.

మెల్లిగా పనిలోకి పోయాడు.

సుబ్బయ్యగారు .....

"నల్లనివాడు, పద్మ నయనంబులవాడు కృపారసంబుపై జల్లడివాడు...." పద్మం చదువుకుంటూ తన్నయత్నం చెందారు. ●

బెంగాల్ కెమికల్స్

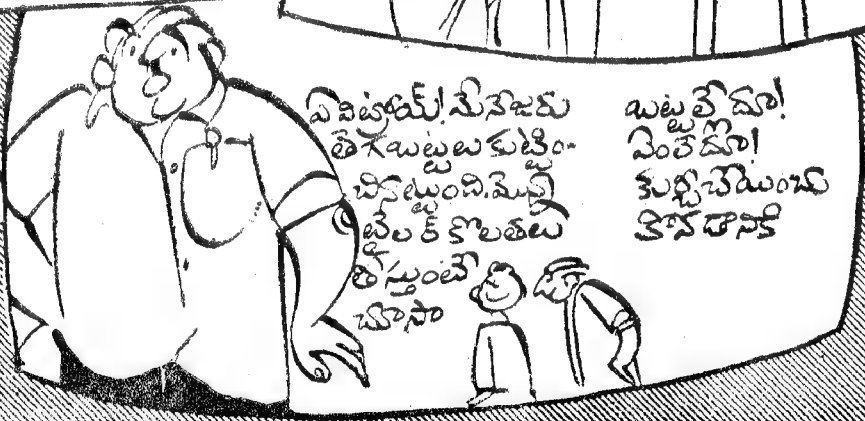
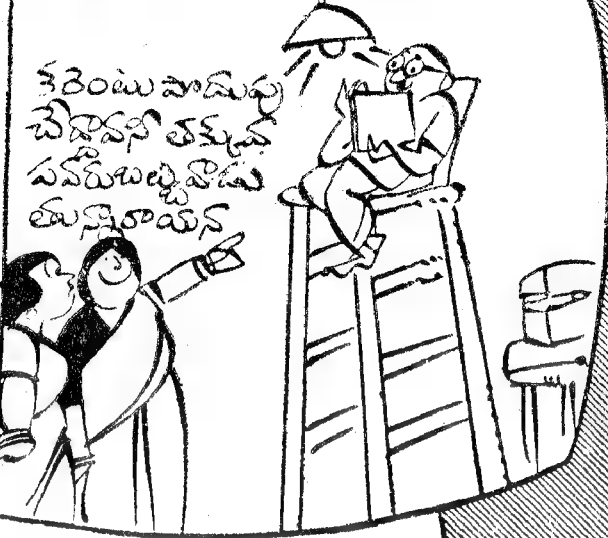
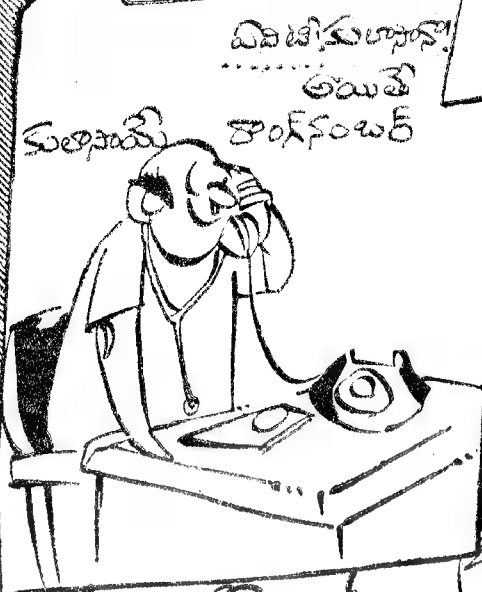
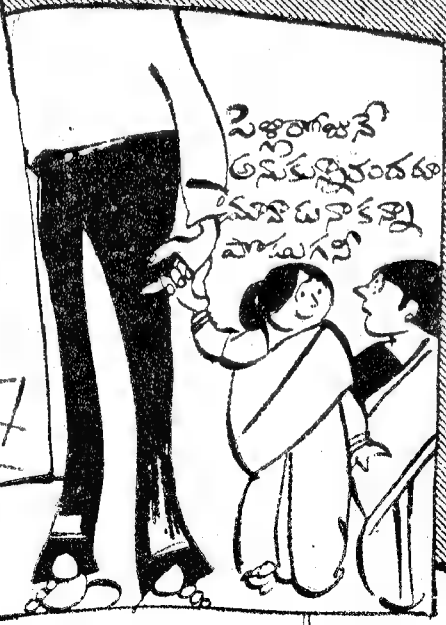
కాంతర్ డైన్
హేర్ ఆయిల్
పుష్కలముగా
తేజములను పెంచును
చాలటం మాన్పును

బెంగాల్ కెమికల్స్

సంతోష సకనాలు

బట్టలేమా!
సింఠెమా!
కుట్టలేమింటా
కొనడానా?

ఆహారం!

ఆహార సమస్య పరిష్కరించకపోతే, ఇక వేరే పరిష్కరించవలసిన సమస్య లేవి ఉండవు. ఇది అందరికీ తెలిసిన సత్యం. ప్రస్తుతం భారతదేశం ముఖ్యంగా, ఎదుర్కొనలసినది ఆహార సమస్య. అందుకనే, కొత్త సంవత్సరంలో వ్యవసాయానికి సంబంధించిన పండగ సందర్భంలో ఈ వ్యాసం వేస్తున్నాము. వ్యాస రచయిత అభిప్రాయాలు అందరికీ నచ్చకపోవచ్చు. అసలు ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తికి సంబంధించిన అంకెలు నమ్మతగ్గవి కావని ఎందరో నిపుణుల అభిప్రాయం! అటువంటప్పుడు, ఆహార ధాన్యాల ధరల పెరుగుదలతప్ప మరేదీ నిజం కాదేమోనన్న అనుమానం మామూలు ప్రజలకి కలుగుతుంది. ఆహారధాన్యాల రవాణాకి సంబంధించిన నిర్బంధాలు తొలగిస్తే సగం కష్టం తీరిపోతుందని కొందరి అభిప్రాయం. రైతులకి ఎక్కువ ఉత్పత్తికి కావలసినంత ప్రోత్సాహం లేదని మరికొందరి అభిప్రాయం. పారిశ్రామికాభివృద్ధివల్ల వ్యవసాయాభివృద్ధి వెనుకబడుతోంది కాబట్టి ప్రభుత్వమే ఆహార ధాన్యాలని మంచి ధరలకి కొని సరఫరా చెయ్యాలని కొందరంటారు. రవాణాలో, నిలవలో ఎంతో దండుగ జరుగుతున్నట్లు నిపుణులు మనకి చెప్తారు, సరఫరా అంతా ప్రభుత్వమే తీసుకుంటే ఈ దండుగలు మరింత అధికం అవుతాయని వీరి అనుమానం. రాజకీయాలకీ, ఆహారోత్పత్తి, విక్రయాలకీ నాళా సన్నిహిత సంబంధం ఉంది కనుక అవసరమయిన సంస్కరణ అంత త్వరగా జరగకపోవచ్చు. ఏది ఎలా ఉన్నా జనానికి కావలసినంత తిండి పదార్థాలు దొరకటం లేదన్నది మూత్రం నిజం. మన భోజన పద్ధతులలో కూడా చాలా మార్పులు రావాలి. అన్నిటికన్నా ముఖ్యం ఆధునిక పద్ధతుల వినియోగమేమో! సరయిన రసాయనాల ఉపయోగంతో పంటని పది రెట్లుదాకా అధికం చెయ్యవచ్చునట.....

ఇండియాలో

త్రాసార సమస్య అనేది దాన్ని దేశాలకే వుంది. మన దేశానికీవుంది. అయితే ఆదా దేశాలను వాటి జనాభానుబట్టి, వారి ఆరపు అలవాట్లనుబట్టి, వారు పండిం కొనే పంటలనుబట్టి, పారిశ్రామికాభివృద్ధి బట్టి, ఆహార సమస్య అనేది పలు రకాల ఉత్పన్నం అవుతూ ఉంటుంది. సమగ్రమైన స్వయం పోషకత్వం అనేది ఏ ఒక్క దేశా లేదు. ఎప్పటికప్పుడు ఎదురయ్యే ఆ సమస్యలను పరిష్కరించుకొనడానికి, దేశీయ పరిస్థితులను బట్టి ఆయా దేశాలు ప్రయత్నిస్తూ ఉంటాయి. మనం కూడా అలాంటి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. కాని వాళ్ళ స్వరూప, వ్యభావాలు విభిన్నంగావుండి, విషయ పరిస్థితులుతెచ్చి వెట్టాలి.

ఆహార సమస్య పరిష్కారానికి అన్ని దేశాలలోను జరిగే ప్రయత్నాలను రెండు రకాలుగా విభజించవచ్చు. ఒకటి అంతర్జాతీయం. రెండు జాతీయం.

అంతర్జాతీయంగా జరిగే ప్రయత్నాలలో ప్రధానమైనది విదేశ ఆహార ధాన్యాల దిగుమతి. అందుకు సంబంధించిన ఒప్పందాల కుదుర్చుకొనడం. ఇది అంతర్జాతీయ వాణిజ్య వ్యవహారాలలో అంతర్భాగమేకాని, రాజకీయ సిద్ధాంత విభేదాలు, పోటాపోటీల వ్యవహారంకాదు. కేపిటలిస్టు దేశాల ఆహార ధాన్యాలను కమ్యూనిస్టులు కూడా దిగుమతి చేసుకుంటారు. ఆస్ట్రేలియా కెనడా గోధుమలు కమ్యూనిస్టుల చేస్తూ దిగుమతి చేసుకుంటుంది. మనం అమెరికా గోధుమలు దిగుమతి చేసుకుంటాము. అందువల్ల విదేశీ ఆహార ధాన్యాల దిగుమతి అనే దానిలో అంతర్జాతీయ వాణిజ్య సమస్యగా పరిగణించాలి. ఈనాడు కేపిటలిస్టు, కమ్యూనిస్టు దేశాలలో ఈ పరిగణనవుంది. కాని మన దేశంలో అది లేదు. ఇది మన రాజకీయ అవరిపక్వానికి ఒక నిదర్శనం. ఇదే మన ఆహార సమస్యకు రాజకీయ స్వరూపాన్ని ఇచ్చింది. ఇలా మన దృక్పథమే మన ఆహార సమస్య పరిష్కారానికి అంతర్జాతీయ సహకారాన్ని క్లిష్టం చేసింది.

జాతీయమైన ప్రయత్నాలలో ప్రధానమైనది—ఆహార ధాన్యాల అభివృద్ధి! కృషి. అందుకు తగినట్లుగా ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు.

త్తుల నిర్మాణం. ఎరువుల ప్యాక్రీల స్థాపన. వలరుకాలుగా వ్యవసాయోత్పత్తుల పెంపుదలకు ఏర్పాటు. ఇవి చేయడం అనేది ప్రతి దేశ ప్రభుత్వానికి ప్రాథమిక ధర్మం. అది కారంలో ఉన్నది ఏ పార్టీ అయినా, చివరకు ఏ నియంత అయినా ఈ ప్రాథమిక ధర్మ నిర్వహణ జరుగుతూ వుంటుంది. నిజానికి ఇది కూడా రాజకీయాలకు అతీతమైన ఆర్థిక వ్యవహారం. ప్రజా జీవితానికి కీలకం. దీనికి రాజకీయాలను ముడిపెట్టడం, అసలు సమస్యను మూలకు నెట్టడంవలన ఆహార సమస్య పరిష్కారంకాదు. క్లిష్టమైన అవుతుంది. జాతీయమైన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమౌతాయి.

మన దేశం ఇందుకు చక్కని ఉదాహరణ. ఏ సదీ జలంతో ఏ రాష్ట్రం వాటా ఎంత? ఏ ప్రాజెక్టును ఎక్కడ నిర్మించాలి? ఏ కాల్వ ఎటు త్రవ్వాలి? ఏ ప్రాజెక్టు ఎందుగా నిర్మాణం కావాలి? ఎరువుల ప్యాక్రీలు ఏ విదేశ పెట్టుబడితో నిర్మించజేసుకోవాలి? ధాన్యాల వ్యాపారం ఎలా జరగాలి? వగైరా వగైరాలన్నీ గత ఒకటిన్నర దశాబ్దంగా రాజకీయాలకు నిలయమైపోయాయి. ఇందుకు సంబంధించిన చర్యలు, వాగ్వివాదాలు, పరిశీలనలు వగైరాలలో—మనకు ఆహార సమస్యవుంది. దాని సత్వర పరిష్కారం అవసరం అన్న గుర్తింపు ఏ కోశానా కానరాదు. కాగా కాలయాపన జరిగింది. ఆహార సమస్య క్లిష్ట దశను అందుకుంది.

క్లిష్టదశను అందుకున్న మన ఆహార సమస్యను గురించి ఆలోచించుకున్నప్పుడు, నిజంగా మనకు ఆహార సమస్య వుందా? వుంటే అది ఏ రూపంలో ఉన్నది అన్న అనుమానం కూడా సహజంగా కలుగుతుంది. ఇందుకు దేశ నిజ పరిస్థితులు ఉదాహరిస్తే పరిష్కారం ఉంది.

దేశ నిజ పరిస్థితులలో ప్రధానారోగం జనాభా. దాని పెరుగుదల. అంతెలరిత్యా దేశ జనాభాను, అందుబాటులోవున్న ఆహార ధాన్యాలను మదింపు చేసినప్పుడు, మనం పండించుకొనే పంటలు మనకు సరిపోని మూట నిజం. ఆ రీత్యా మనకు ఆహార సమస్యవుంది. కాని కొంతమీద ప్రభు

అమెరికానుంచి 1500 అక్షల టన్నుల ఆహారం.....సంతకాలు!

త్వం చూపుతున్న ఈ లెక్కలు నిజమైనవి కాదు. ఇది ప్రత్యక్ష అనుభవం. పంటల లెక్కలు, జనాభా లెక్కలు తయారు చేసిన కరణాలకు, ఉపాధ్యాయులకు ఈ సంగతి పూర్తిగా తెలుసు. అందువల్లనే ఆ లెక్కల ఆధారంగా చూపుతున్న రూపంలో ఆహార సమస్య అనేది లేదని వాదించడం జరుగుతూ వుంది.

దేశ నిజ పరిస్థితులలో మరొక ప్రధానారోగం: ప్రజల ఆహారపు అలవాటు, ఆర్థిక స్థిమత. ప్రజలకు ప్రాంతీయమైన ఆహారపు అలవాట్లు కొన్ని వంశ పారంపర్యంగా ఉన్నాయి. ఆర్థిక స్థిమతనుబట్టి, అవి మారుతూ వస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు కొందరికి బియ్యం ప్రధాన ఆహారం కాగా, కొందరికి గోధుమలు వాడకం తప్పని సరి. అలాగే కొందరికి జొన్నలు. మరికొందరికి రాగులు. ఆర్థికస్థిమత పోచినప్పుడు జొన్నలు వాడుకోనేవారు బియ్యం వాడతారు. అలాగే ముతక బియ్యం స్థానే సన్న బియ్యం. నాణ్యమైన బియ్యం రకరకాల గోధుమల వాడకం జరుగుతుంది. ఉపాహారాల విషయం కూడా ఇంతే. ఉత్పాదక వారికి తీపి వదల్దా అవసరం దక్షిణాది వారికి కారపు సరుకు ముఖ్యం ఈ విధంగా మారుతూవుండే ఆహార రపు అలవాటునుబట్టి, వాటిని ప్రజలు

మార్చుకుంటూవుండే ధోరణినిబట్టి చూడగా అంతెలలో చూపుతున్నంతగా ఆహార సమస్య మనకు లేదేమో అనిపిస్తోంది.

దేశ నిజ పరిస్థితులలో ఇంకొక ప్రధానారోగం— రైతుల సాంప్రదాయం. పంటలు పండించే పరిస్థితులు, సామాన్యంగా రైతు పండించిన పంటను ఒకే దశాగా మార్కెట్లో విక్రయించడు. కుటుంబ అవసరాలకు, కూలీలకు కొంత విల్వ చేస్తాడు. ధరలను బట్టి, దశలు వారిగా విక్రయిస్తాడు. వచ్చే ఏడాది పంటమీద నమ్మకం ఉండదు కనక భద్రత దృష్ట్యా వ్యవహరిస్తాడు. ఇంక పంటలు పండించడం ఆర్థికదృష్ట్యా జరుగుతుంది. ధరలనుబట్టి పంటల రకాలు మార్పు చెందుతాయి. చక్కెర ప్యాక్రీలు, నూలు మిల్లులు, సిగరెట్లు కంపెనీవల్ల పంటల వధకం మారుతుంది. ఈ మార్పుల ప్రభావం ఆహార సమస్యమీద కనిపిస్తుంది. అంటే మార్కెట్కు అందుబాటు కాగల పంటల స్వరూపం, పన్నయిల పరిమితి మారుతుంది, దీనివల్ల రూపొందే ఆహార సమస్య, ధరల సమస్యగా ప్రత్యక్షం అవుతుంది.

దేశ నిజ పరిస్థితులలో మరొక ప్రధానారోగం — పారిశ్రామికభివృద్ధి. బస్టిం జనాభా పెరుగుదల, రవాదార్ల అభివృద్ధి వల్ల ఒక ప్రాంతంనుంచి ఒక ప్రాంతానికి

జరిగే ప్రయోజనాలు (ఫ్లోటింగ్ పాపులేషన్) వారికి అవసరం కాగల ఆహారం సప్లయలు; గత పదిహేను సంవత్సరాలలో సంభవించిన ఇందుకు సంబంధించిన పరిణామాలు లేదా అభివృద్ధి; మన ఆహార సమస్యకు కొత్త అర్థాన్ని ఇచ్చాయి. పోటాటోలు, బిస్కీలు, ఆహార ధాన్యాల వ్యాపారం అనేది దీనికి ప్రాతిపదికగావుంది. ఈ దృష్ట్యా చూచి నప్పుడు, మన ఆహార సమస్య కేవలం సప్లయల సమస్యగా ప్రత్యక్షం అవుతుంది.

దేశ నిజ పరిస్థితులలో ఇంకొక ప్రధానాంశం—ప్రభుత్వం అనుసరించే ద్రవ్యోల్బణ విధానం. పంచవర్ష ప్రణాళికల అమలుకు లోటు బడ్జెటుల ద్వారా, ద్రవ్యోల్బణ విధానాన్ని ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్నది. అందు వల్ల ప్రజల చేతుల్లో డబ్బు సప్లయ పెరుగు తున్నది. ఆ డబ్బుతో ప్రజలు కొనుగోని నన్ని సరుకులు మార్కెట్లలో అందుబాటులో వస్తాయి. ఇది భూల పెరుగుదలకు దారి తీస్తున్నది. దీనిని అరికట్టడానికి కేక ద్వేషన పన్నులభారం పెంచుతూవుంది. మరొకవైపున సరుకులపై సప్లయల కంట్రోలు విధిస్తున్నది. ధాన్య సేకరణ,

ఆహారం!

ధరల కంట్రోలు, రేషనింగ్ వగైరాలూ ఈవిధానంలో అంతర్భాగాలు అయినాయి. దీనితో మన ఆహారసమస్య మార్కెట్లకు సప్లయల సమస్యగా మనకు కానవస్తున్నది.

దేశ నిజపరిస్థితులలో మరొక ప్రధానాంశం—పెచ్చుధర చెల్లించగలిగనప్పుడు ఎలాంటి ఆహారం అయినా లభించడం. నిజంగా దేశంలో ఆహార సప్లయల కొరత వుంటే ఇదెలా సాధ్యపడుతున్నది? అందువల్లనే మన ఆహారసమస్య, నిజంగా సప్లయల సమస్యకూడా కాదు. మార్కెట్ పరిస్థితులతో ముడిపడివున్న వ్యాపార సమస్యగా అర్థం అవుతుంది.

ఇలా దేశంలోని నిజపరిస్థితులనుబట్టి, చూచినప్పుడు మన ఆహార సమస్య, సప్లయలసమస్య, ధరల సమస్య, వ్యాపార సమస్యగావుండనీస్తుంది. ఈమూడురకాల సమస్యలను సమన్వయ పరచినప్పుడు, అది మార్కెటింగ్ సమస్య అవుతుంది. దీని పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం మూడురకాల విధానాలను అనుసరించింది, సప్లయలను

పెంచడానికి విదేశాలనుంచి దిగుమతుల చేస్తున్నది. ప్రాజెక్టులు కడుతున్నది పాండ్ల వ్యవసాయ పథకాలు అమలు జరుపుతూవుంది. ఎరువులు, విత్తనాలు సప్లయ చేస్తున్నది. ఇందువల్ల ఉత్పత్తి పెరిగినా, అవసరమై సంతగా సప్లయలు పెరగడం లేదు. ధరలపై కంట్రోలు విధించింది. ఆచరణలో అదీఫలించలేదు. వ్యాపారానికి స్వేచ్ఛ ఇచ్చింది. ధరలు పెరిగి నందున చిక్కు వచ్చింది. చివరకు ధాన్యసేకరణ, రేషనింగ్ విధానాలు ప్రవేశపెట్టింది. వీని ఫలితాలుకూడా ఎలా వుంటాయనేదివేటగా చెప్పనలసిన అవసరం లేదు. మొత్తంమీద ప్రభుత్వం అనుసరించిన ఆహారవిధానాలు అన్నీ ఆచరణలో విఫలమైనాయనేది ప్రత్యక్ష అనుభవంగా వుంది.

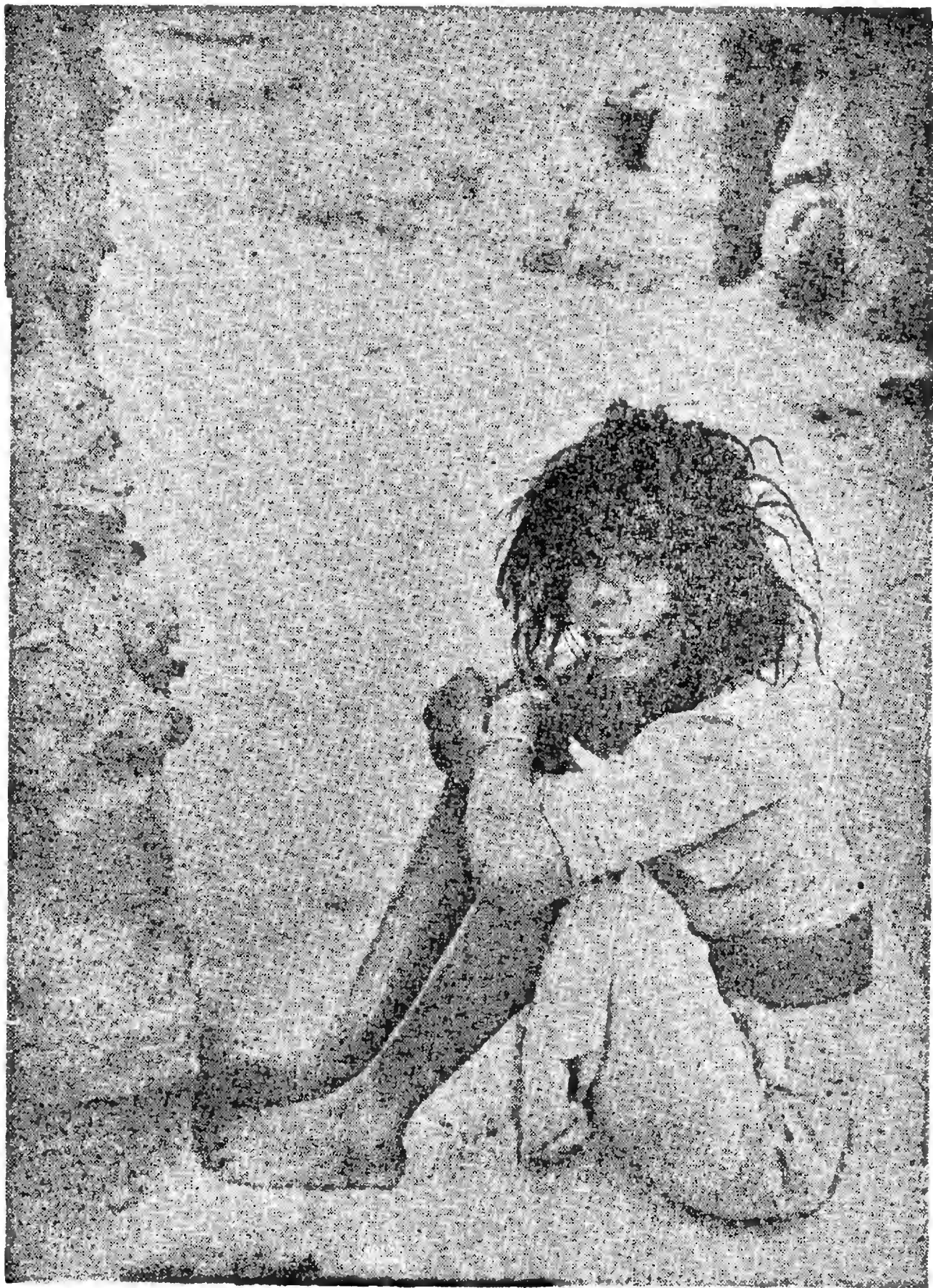
అయినప్పుడు పరిష్కారమార్గం ఏమిటి? ఈ సమస్యకు సమాధానం పొందడానికి మరొకవిధానాన్ని నిజపరిస్థితులనుకూడా అంగీకరించడం అవసరం. అందులో వాడకం దారులుగా, వ్యాపారులుగా, ఉత్పత్తిదారులుగా ఉద్యోగులుగా భారత పౌరుల తత్వాన్ని గమనించడం అవసరం. ప్రభుత్వం నివిధానాన్ని అమలుజరిపినా, దానినిజయప్రయత్నం చేయవలసిన బాధ్యత ఈనాటిగువర్నాల నారిమీద వుంది. ఆబాధ్యత నిర్వహణలో కేవలం స్వర్గానికి సంబంధించిన లాభదృష్టి, ప్రయోజనాలదృష్టి మాత్రమే కాక, పౌర జీవితానికి సంబంధించిన చిత్తశుద్ధి, నీతి—నిజాయితీకూడా కొంతవరకైనా వుండాలి. ఇవి ఎంతగా లోపిస్తే, అంతగా సాంఘికజీవితం దుర్వారం అవుతుంది. ఇవి గింత ఎక్కువగావుంటే అంతగా సంఘ జీవితం సుఖమయం అవుతుంది. దీని ప్రభావం ప్రభుత్వంమీద, ప్రభుత్వ విధానాలమీద కూడా తప్పకుండా కనిపిస్తుంది. వాడకందారుల అలవాట్లు, వ్యాపారులవద్ద తులు, ఉత్పత్తిదారుల సాంప్రదాయాలు, ఉద్యోగుల ధోరణులు మారనంత వరకు మన ఆహారసమస్య పరిష్కారంకాదు. సక్రమమైన ఆహారవిధానం రూపొందదు. వాతావరణ పరిస్థితులను బట్టి వంటల రాలు బడిలో మార్పులు పుట్టుతున్నగానే, పౌరుల సాంఘిక తత్వాన్ని బట్టి వున్న ఆహార సమస్యకూడా రకరకాలుగా మనసు వేధిస్తూ వుంటుంది.

—వి. వి. ●

“ఈ కార్డులో ఈగ ఇప్పుడు పడిందా, బందా పడిందా?”
“అన్నీ ఎవరూ చూస్తావుసార్లు? కదే పువ్వుపూర్తిగా??”

“చాతి క్రవ్వవ...”

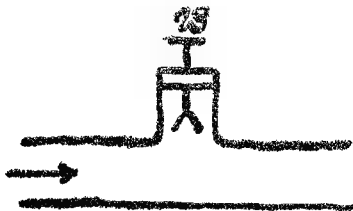
టోప్ : మహాపాత్. చైతన్యము.

జనాభానున్నే బేడలు ఎక్కువైన వాతాలు వారిపోయే రేటుని కొలిచి, ఆ గుణము ఎప్పుడూ వున్నదే అని ఒప్పుకుని, దాని మజాలమీద నిలబడ్డ గుణాల్నే శోధించు కున్నారు.

1900 సంవత్సరంలో గెయిలెట్ అనే విజ్ఞాని పటములోని విద్యుత్ప్రవాహని యొక్క గాఢ బుడ్డితో అయానులు లేకుండా తోడివేసిన నిర్మలమైన తటస్థ వాయువును ప్రవేశపెట్టి చూచాడు. నాలుగు రోజులు గడిచాయి తరవాత మామూలే. ప్రతాలు వారిపోవడము మానలేదు. అంటే, నాలుగు రోజులు గడిచేసరికి ఆ గాలి కణాలు తెగి అయానులు ఏర్పడ్డాయో, ప్రతాల విద్యుత్తుకు వ్యతిరేక విద్యుదావేశముగలట్టివి వాటిని చేరుకుని వాటి విద్యుదావేశాన్ని పారించాయి. గాలికణాలు అయానులుగా తెగి వానికి కారణ మేమిటి?

పి. టి. ఆర్. విల్సన్ విద్యుదావేశము కాడలోని పోతూవుండబేదని నిరూపించ

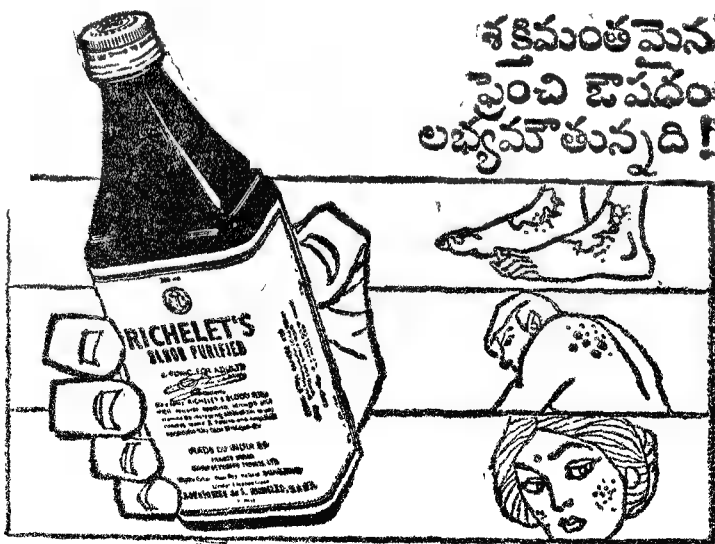
దానికి కాద నడుమ గంధకపు తునక ప్రవేశ పెట్టాడు. ప్రతాలూ, గాఢబుడ్డి రకాలూ మార్చిచూశారు, రేడియో తీవ్ర వదార్ప లేకములు రేడియో కిరణాలు చిమ్ముతున్నాయేమోనని, స్త్రాంగు తాను వాడిన విద్యుత్ప్రవాహని మట్టు పీనపు పరికరతో కవచము నిర్మించాడు. విద్యుదావేశితమూ, వికరణ కములూ అయ్యా కూడా సువర్ణ ప్రతాలు వారిపోతూండడము మానలేదు.

భూమిపై పొరలలోని రేడియో తీవ్ర మాలివ్యాలేమైనా రేడియో కిరణాలు చిమ్మి విద్యుత్ప్రవాహని మట్టు అయానులను తయారు చేస్తున్నాయేమోనని ఈన్ అనే వైజ్ఞానికుడు విద్యుత్ప్రవాహనిని సముద్రము మీదికి వోడమీద తీసుకుపోయాడు. మేక్ లెన్సన్ కూడా సూచనని సముద్రంలో పేలే మందు కొండలమీదికి తీసుకువెళ్లి పరిశీలించాడు. సువర్ణప్రతాలు క్రమంగా వాలడము మానలేదు. అంటే సువర్ణ ప్రతి విద్యుత్ప్రవాహని మట్టు వున్న గాలి కణాల్ని

నదించి అయానులు తయారుచేసేదేదో భేముద్రములూడా వుండవచ్చుట!

1909 లో గోక్సెల్, బెలూను ఎక్కి విద్యుత్ప్రవాహనిని భూమికి 14,000 అడుగుల ఎత్తుకి తీసుకుపోయాడూ. ప్రతాలు వారిపోయే రేటు తగ్గ లేదన్నాడు. 1913లో అస్త్రియా వైజ్ఞానికుడు హెన్రీ బెలూనులో ఇంకా ఎత్తుకి వెళ్లి అయానులను చేసేదేదో తీక్షణత పాల్పించి, అదితయారు చేస్తూన్నట్టు కనపడేట్టు అయానులను

విజ్ఞాత కిరణాలతో తీర్చిదిద్దే తీక్ష్ణములేన గామా కిరణాల పూత కూడా తయారు చేయలేదని నిరూపించి, ఆ కిరణాలేదో ఆకాశాంతరాళములోంచి వస్తూన్నాయన్నాడు ఇవి విశ్వమయముఖాలు. ఇంత సరళంగా అతి నెమ్మదిగా ఆరంభమై, భూమి, నీరూ, గాలి గనులూ అన్నిటా విస్తరించి అంతో సిద్ధపై, తోయ మండలాగముపై కండ్లు విస్తరి, చక్కత వధాలలోనికి విస్తరించిన పరిశోధనా లక్ష్యము మరిలేదు! ●

దర్పణి ఉద్ధిలేసి. దాద కలిగించే వాటిమంచి కాపాటుతుంది. కాళ్ల గుళ్లు, ఇంకా అనేక రకాలైన, దర్పణిమంట ఎక్కినా, మొదలు, చెమటలాయులు, శిష్టి లేవడం, పుండ్లు మున్నగునవి చాలావరకు కత్తోవి దోషంవల్లనే సంభవిస్తవి. ఇలాంటి వ్యాధులు ఎవో ప్రైవేచిల పూసినంత మాత్రన తగ్గిపోగలవనుటంటే చాలా వందలలో అలా ఆరగడు. ఒకటికే పూతంత తగ్గినట్లు తగ్గినా, వెంటనే మళ్ళీ అది వస్తూ వుంటుంది. అందుచేతనే కొంతమంది సీతా ఎక్కినా, చెమటలాయులు, మొదలు, కాళ్లనగుళ్లు పుండ్లు మున్నగునవి దాదవడమీ వుంటుంది. ఇలాంటి వ్యాధులన్నింటికీ అతడు కారణం ర కదోషమే. రిచేలెస్ బ్లడ్ ప్యూరిఫైయర్ సేవిస్తే అది ఎంత చక్కగా పనిచేయగలదో మీరే అభ్యర్థం తరిగిస్తుంది. శరీరం అతుగున పుండే గ్రంథు లన్నింటిని పరిశుభ్రం చేయడమేగాక, మీ దశా అభ్యంత పరిశుభ్రమౌతుంది. శరీరంపైనున్న పుండ్లు, ఇతరతలపైనున్న కూడా అధ్యక్షస్త్రీ టోయ మీ శరీరం తిరిగి అరోగ్యవంతమైన కాంతినివూ పుండుంది. రిచేలెస్ లాక్సటివను, గల్లాక్ ఆయింట్ మెంటునుకూడా వాడండి. శిష్టిమంటవడం, స్ట్రోకలోను కలవు. వినరాలు తెలిసే కరవప్రతి అదిగి తీసికోండి.

రిచేలెస్

బ్లడ్ ప్యూరిఫైయర్

ఇండియా అంతటా ఏకైకంగా కావాలి. ఈ విలాసానికి వ్రాయండి.
ఇండియాలో పోర్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్
మహేశ్వరీ జనరల్ స్టోర్స్
19/35, పెద్దబజారు, కోయంబత్తూరు-1.

డి.సి.ఆర్. గ్రామ్యుయిటీ హరికేషన్

గంగారాధ

నూవరింబెండెంట్ సుంద్రరావుని ఆఫీ
వరుగురు పిలుస్తున్నారని వ్యూహవచ్చిచెప్పాడు.
అంతవరకూ వచ్చిన తల ఎత్తకుండా
డిప్రొజల్లు చూస్తున్న సుంద్రరావు మెల్లిగా
తలెత్తి జవానువైపు చూశాడు.

“ఆఫీసరుగారు పిలుస్తున్నారు” అన్నాడు
వ్యూహ మల్లీ.

“నన్నా” అన్నాడు సుంద్రరావు మెల్లిగా.

“అవునుసార్ మిమ్మల్నే”

సుంద్రరావు కుర్చీలోంచి లేచి ఆఫీసరు
రూంలోకి వెళ్లాడు. ఆఫీసరు కూడా వచ్చిన
తల ఎత్తకుండానే కాగితాలు చూస్తు
న్నాడు.

“గ్రామ్యుయిటీ కేసులు మీ సెక్షన్ లో
చాలా డిలే అవుతున్నాయి. త్వరగా అన్నీ
ఫైనలయిజ్ చేయండి. వోసారి పెండింగ్
కేసులన్నీ పటాండి చూస్తాను” అన్నాడు
ఏ. ఏ. ఓ. మోహన్ రావు.

మరో వది నిమిషాల్లో గ్రామ్యుయిటీ
పెండింగ్ కేసులన్నీ తెచ్చాడు సుంద్రరావు.
అన్నీ ఫైల్స్ సావధానంగా చూశాడు
మోహన్ రావు. అన్నీ చూసి నిర్విస్తతగా
“సరే, తీసుకు వెళ్ళండి” అని ఒక సిగ
రెట్టు వెలిగించి నిరాశగా పొగ వదిలాడు
మోహన్ రావు. ఆ పొగ కూడా మెల్లిగా
రింగులు, రింగులుగా తిరుగుతూ వ్యాప్తి
చెందుతూ పైకిపోతూ చివరకు గాలిలో

కలిసి అంతర్ధానమై పోయింది.

“సిక్స్ సిగరెట్ అలవాటులేదు కూర్” అ
అన్నాడు మోహన్ రావు.

“లేదుసార్” అన్నాడు సుంద్రరావు.

“సిగరెట్ పొగ చూశావా ఎట్లా అంత
ర్ధానమైందో”

అర్థం కాలేదు సుంద్రరావుకు.

“సంసార జీవితంలో ప్రవేశించిన ప్రతి
వారూ రింగు, రింగుమంటూ జీవిత వల
యంలో పరిభ్రమిస్తూ వయస్సు పైన
బడగా చివరకు ఆ పొగమాదిరే అంతర్ధానమై
పోతారు. అట్లా అంతర్ధానమై పోయిన
ఆ ఉద్యోగుల గ్రామ్యుయిటీలు మన ఉద్యోగ
ధర్మం నిర్వర్తించుకోవడానికిగాను వారి భార్య
లకు సంక్రమించ చెయ్యాలి, అవునా”
అన్నాడు మోహన్ రావు.

అవునన్నట్లు తలవూపి ఫైల్స్ తీసుకొ
వెళ్లాడు సుంద్రరావు. అంత హఠాత్తుగా
ఎందు కతను వెళ్లిపోయాడో అర్థంకాక
ఆటే చూస్తూ సిగరెట్టు పీల్చాడు మోహన్
రావు.

* * *
సుందర్,

పేరులోఉన్న గొప్పతనం పెంపులోలేదు.
సువ్యు నిర్వికారుడివైన సుందరుడివి. నీ
మనస్సు అనిర్వచనీయమైనది. మమతలు
పెల్లబికి వచ్చినా ప్రవాహవేగం భయమూ,

అందోళన అనే రెండు కరకట్టల
మధ్య ఒడ్డుల్ని ఒరుసుకుంటూ పోవల
సిందే. జీవితం జీవించటానికే నంటారు
కొంతమంది. ఆశయాంతో నింపుకున్న జీవి
తాలకు మెరుగులు దిద్దుకోవాలనుకుంటే,
పట్టుదల, ఆత్మ విశ్వాసమూ, దృఢ సంక
ల్పమూ అనే గ్రూపును తీసుకుని “తోకాను
భవం” అనే విశ్వ విద్యాలయంలో చదువు
కోవాలి. అక్కడ డిగ్రీ తెచ్చుకుంటే జీవి
తంలో ప్రతి మెట్టు ఆ విశ్వ విద్యాలయపు
సర్టిఫికేట్ తో ఎక్కిపోగలం. ఆ విశ్వ విద్య
ాలయంలో చేరిన మనిషిరమ్మ ఎంత
చదివినా ఆ గ్రూపులోని పాఠాలు అర్థం
కాక తప్పుతున్నాము.

కాలేజీలో చేరిన మొదటి రోజుల్లో
ప్రబంధ కావ్యాలన్నీ నాయికల్లాగా, జానపద
చిత్రాల్లోని హీరోయిన్ లాగా నన్ను వర్ణిస్తూ,
సువ్యు రాసిపెట్టుకున్న ఒకలేఖ పారపాటున
నీ నోట్సు పుస్తకంతోబాటుగా లెక్కరరు
వద్దకు చేరింది. లెక్కరరు ఆ కాగితాలు
చూసి కోసం పట్టలేక మాటలు తడబడుతూ
“ఎవరోయ్ ఈ అవర, అవర.....” అంటుం
డగా వెంకట్రావనే అతను “ప్రవరప్రవర”

దువ్వెంతాడా అంటే" అన్నాడు. క్లానంతా ఒకటే గోల. ఆరోజులు తల్లుకుంటే హృదయం ఉప్పొంగి మనస్సు పరవళ్ళు తొక్కుతుంది.

కానీ ఆదిపూర్వంకాలాల్లేని కాలం, ఆ గర్భం కలసిపోయి మనం ఎల్లకాలం విశ్వ నిర్వాలయాల్లోనే చదువుకోగలమా? కబళి చదివినా ప్యానపుతామనే నమ్మకమూ లేదుకదా?

ఆరోపనలతో సతమతమై నమస్కరణ మరల జటిలంగా చేసుకునేకప్పు, నమస్కరణ లేని ప్రశాంత సీమల్లోకి నిష్క్రమించి గలనూ!

* * *

సుందర్, మొన్న మనం సీనియా హాల్లో కలవని తలంపుగా కల్లుకుప్పపుడు మనం వక్కవక్కనే కూర్చుని హృదయాలవిప్పి నూటాడుకున్నామని, మన ప్రవచనంలో నునం ఉండి ముట్టువెక్కలనార్చి గమనించనే లేదు. సలితం ఇంట్లో అమ్మ పెట్టిన టిట్లూ చివాట్లూ, వాస్తవికత కోప తాపాలూ, పిటన్ని టీకే తలొగ్గి తట్టుకోవలసి వచ్చింది. కానీ, సీనియా అమ్మ గిరువప్పుతో ఎదుర్కొని బరించాను. అమ్మా, వాన్నా కోప్పడ్డారని నీ తెలిమి దూరం చేసుకుంటే ఇంక నా ప్యక్తిత్వం ఏముంది? జీవితానికి ప్రాణం ఎంత ముఖ్యమో ప్యక్తిత్వమో అంత ముఖ్యమే.

అన్నింటికన్నా ముఖ్య నిష్కరణం. ఈ వేసవి శలవుల్లోనే మా అక్కయ్య పెళ్లి. తరువాత ఛాన్సు మనదేకదా! అందుకు తగిన వాతావరణం మనం కల్పించుకోవాలి కదా!

న శి ని.

* * *

మేనేతో తన అక్కయ్య పెళ్లి శుభలేఖ సుందర్ రావుకు పోయి చెందినది. శుభ లేఖతోపాటు పెద్ద ఉత్తరం. ఉత్తరం చదివి సంత ధ్యాసగా శుభలేఖ చదవలేదు. ఈ పెళ్లికి తను ఎట్లా ఎవరి తరఫున, ఏ బాంధవ్యరీత్యా వెళ్లాలి? పెళ్లింతా పది రోజులుంది.

మర్నాడు పోస్టులో ఇంకో శుభలేఖ వచ్చింది. ఎవరిదోనని మామూలుగానే చదివాడు. కళ్ళ మిరుమిట్లు గొలిపాయి. శరీరం ఉప్పొంగిపోయింది. మనస్సుతా అమితానందంతో నిండిపోయింది. నళిని అక్కయ్య వనజ పెళ్లి తను దూరపు బంధువర్ణంతో

తనకు పెట్టండి వరుస అయిన వెంకట్రావు గారి కొడుకు సూర్యరావుతోనే.

మగపెళ్లివారి తరఫున తనూ పెళ్లికి వెళ్లాడు సుందర్ రావు. ఉన్న రెండు రోజుల్లోనూ ఇరవై సార్లు నళినిని చూశాడు. ఎట్లాగో వీలు చూసుకుని నాలుగుసార్లు మాట్లాడాడు ఎవ్వరూ చూడకుండా. ఆ రెండు రోజుల్లోనూ, నాలుగుసార్లు కల్లుకుప్పపుడూ రెండు సంవత్సరాల మాటలు నూటాడుకుని హర్షపులకాంతిలయ్యారు. వింత వింత పోయగాలతో, రంగు రంగుల వీరెల్లో, రమణీయమైన ఆలంకారాల్లో చమనీయమైన మాటల్లో కన్నుల వందు గగా చూశాడు సుందర్ రావు నళినిని.

జూన్ లో కాలేజీలు తెరిచారు. గుంటూరు చేరాడు సుందర్ రావు. తెనాలినుంచి మళ్ళీ వదువుకు నళిని రాకకై ఎదురుచూస్తున్నాడు. నళిని రాలేదు. ఉత్తరంలేదు.

మరోవారం గడిచింది. ఎదురుచూస్తున్న ఉత్తరం రాలే వచ్చింది. సంతోషంతో కవరు చించాడు. గుండెలు పెగిలినయ్యి. టన్నీల మనకతో అలుక్కుపోయినట్లు కనబడే అక్కరాలను కూడబలుక్కుని చదివాడు.

నళిని అక్కయ్య వనజ నాలుగు రోజులు బ్యరం తగిలి ఈ తోకాన్ని విడిచిపోయింది. పక్కంగన రెండోమాసంలోనే వనజకు ఆయుష్షు తీరిపోయింది. అండ్రిగారికి తెనాలి రుంది, విశాఖవట్లం బదిలీ అయింది. నిల్లందే ప్రయాణం. ఇంక నళిని కాలేజీ చదువు లక్కడే— అని ఆ ఉత్తరం సారాంశం.

ఆరోజునే ఏమీ ఆలోచించకుండా తెనాలి వెళ్లి నళిని తల్లి దండ్రుల్ని పలకరించాడు. నళిని నిర్జీవ ప్రతిమలా కనపించింది. మేనేతో పెళ్లయిన అక్కయ్య, జూన్ నెలలో చనిపోతే ఇంక అంతకన్న భారం నిమిటని విలపించింది నళిని. ఊర్లదండ్రుల దుఃఖానికి అంటులేదు. వాళ్ళ పూర్తిగా విచార సాగ రంతో మునిగిపోయి వడ్డుకు రాలేకపోతున్నారు. పెళ్లికి వెళ్లినపుడు అనాడు చూసిన ఆ ఇంటివాతావరణానికి, ఈనాటి వాతావరణానికి ఎంత మార్పు? అనాటి పెళ్లిల్లు స్వర్గవాటిక. ఈనాటి ఆశుల్లు సృశానవాటిక. అనాటి నళిని అందమూ, ఆనందమూ, అప్యాయతా, ప్రేమానురాగాలూ పుణికి పుచ్చుకున్న అందాలదాల. ఈనాటి నళిని శోకమూర్తి. ఆమె సోయగమంతా దుఃఖ సముద్రంతో కరిగిపోయింది. నళిని పరిస్థితి చూపి తనూ కన్నీరు పెట్టుకున్నాడు.

వనజను గురించి, ఆమె మనస్తత్వాన్ని గురించి సళిని చెప్పుతుంటే అలాంటి పహృదయాలకు ఈ తోకంలో ఎక్కువ కాలం స్థానం లేనట్లుగా అనుకుని తరగా నివారణపడ్డాడు. అవ్వక స్వధలతో, బరు వెక్కిన హృదయంతో గుంటూరు చేరుకున్నాడు. జీవిత గమనంతో ఆంతులో ఎంత మార్పు?

* * *

సుందర్, ఇంత అంస్యంగా ఉత్తరం రాకానని గించుకోవడం, పోస్ట్ కాలేజీ, పోస్ట్ వాజి ఎరణం పోంత కారణంగా పీకుకోవచ్చు చక్కని తాకురోట్టు మీద పర్యావృత్తాన్ని గమ్యస్థానాన్ని చేరుకోవటానికి ఆ పాడుగా తారురోడ్డే ఆధారంకాదు. కొన్ని మలుపుల తరగారి. జీవితమార్గంలో నాడూ ఇలాంటి మలుపులు తప్పవు. అమ్మా, నానా వామిరన (ప్రణాళి నిల్పుటని బ్రతుకు తుచ్చును. ఇది ఇంటి విషయం

ఇంక కాలేజీ పనికి. నేను కదు. అప్పుది ది. రున్న అని నీనా వెళ్ళు. కోర్ లవాంతల, లాండర్స్ ఎప్పితుత్, మోహనరావన్ ఎ స్ట్రీ. గురే విద్యార్థి సరివయస్సెంది. గ. కొట్ట పరిచయం ల. రంతోనే దాని. మరలలనిద్ది ప్రా అనే ముచ్చదనేది మురిసిపోయాయతను. న సనహారం వాకు ఏమూతల సర్పలేదు. అ నితో మాట్లాడటంలా రప్పించకు తిరు. శున్నా, ఎట్లాగో తాదపవడి, కల్పిం కుని నతో మాట్లాట్టానికి ప్రయత్నిం న్నాడు. ఇదేం భర్మమో నాకు అర్థంకావట లేదు. నా అయిష్టతనూ, కోపాన్ని నాతో దిగమింగుకుని పదిహంటలకు ఒక మాటిమాటగా జవాబు చెప్పుతున్నాన ఒక్కసారే ముఖంమీద కొట్టివట్టు త స్కారధావంగా మాట్లాడితే అంత సభ్యుల ఉండడమో?

న శి ని.

ఉత్తరం చదువుకుని బరువుగా నిట్టూర్ పడివాడు సుందర్ రావు. ఉరకలు వే మనస్సులో కలక వేసింది. కలక వేసిన స స్సులో ఇదివరకటి పలుకుకు స్థానం లేడి తనకు తెలియకుండానే నళిని తనకుదూరమై పోతున్నట్లుగా భావించాడు. ఈ ఉత్త నికి నిన్న సనూధాసమే రాశాడు. నళిని,

ఉత్తరం చదివి ఉన్నట్టున్నీ కాలేజీ ఏ జీవితం సార్థకం చేసుకోవటానికి ఏ

మలుపులు తిప్పుకోవాలనుకున్నానో అన్ని మలుపులూ తిప్పుకో. ఏ మలుపుతోనైనా నేను కనిపిస్తానేమో చూస్తావుకదూ!

నుం ద ర్.

ఉత్తరం చదువుకున్న నళిని తిన్నరూ తైంది. పాశ్య పుస్తకాలకు నోటులు అనేక మంది అనేక తరహాలుగా రాసివట్టుగా వూద యోనుభూతులకు నునస్సులోని వ్యాఖ్యానాలు కూడా అనేక రకాలుగా చిత్రించు కుంటారనుకుంది నళిని. ఉత్తరానిని కూడా అగిష్ట. పదిహేనున రాసింది. మందర్,

హనదేశంలో అబాలగోపాలం ఈరోజున ప్రితం తోత్సవాలూ జరుపుకుంటున్నారు. ఈరోజు అందరికీ పర్వదినం. అలాంటి పర్వ దినంగా నేను నీ కి ఉత్తరం రాస్తున్నాను.

నువు నన్ను అపార్థం చేసుకున్నందుకు నేను బాధపడినా నీమీద ఏమాత్రం కోపం తోచుకోవటంలేదు. నేనేకాదు ఆ పరిస్థితి అర్థం ఎవరూన్నా అంతేనేమో! నా జీవిత మార్గం ఎన్ని మలుపులు తిరిగినా ప్రతి మలుపులోనూ నువ్వే కనిపిస్తావు. నువ్వు లేని మలుపు లేనెలేదు. నీ, నళిని.

* * *

అఫీసరుపద్ధతులలో వచ్చి తన నీటుతో కూర్చున్న సుందర్రావు మనస్సులో ఈ సంఘటనలన్నీ ఒక్కసారి గిర్రవ తిరిగాయి.

“నార్, కాఫీ తెన్నుంటూదా” అన్న పూను మాటలతో పూర్ణిలోకంనుంచి, ఈలోకం లోకి వచ్చినట్లయింది. కళ్ళు తుడుపుకుని పూనుకు డబ్బులిచ్చి వంపాడు.

* * *

మోహన్ రావు అసిస్టెంట్ ఎకౌంట్స్ ఆఫీ సరుచేస్తూ, పదేళ్ళుగా ఉద్యోగంలో ఉన్నా, ఎప్పుడూ అసీను కాయితాలు ఇంటివద్ద చూట్టం అటన్డించలేదు. పని ఎక్కువగా ఉంటే ఇంకాసేపు కూర్చుని ఫైల్స్ నీచూసి పంతికాలుపెట్టి ఇంటికి వెళ్లేవాడు. ఇంటికి రాగానే భార్య పిల్లలతో కూలాసాగా కబుర్లు చెప్పటమో, పికారుకో, సినిమాకో వాళ్ళను తీసుకు వెళ్ళడమో జరిగేది.

అటువంటిది ఆ గ్రామ్యుయిటీ ఫైలు నాలుగు రోజులనుంచి ఇంట్లో టేబుల్ మీద ఉంటుం గూసేసరికి భార్య అరుణకు అశ్చర్యం కలిగింది.

“ఆ ఫైలు నాలుగు రోజులనుంచి అక్కడే ఉన్నది. తొందరలేదు” అన్నది అరుణ వచ్చుతూ.

డి.సి.ఆర్. గ్రామ్యుయిటీ

“అదొక గ్రామ్యుయిటీకి సంబంధించిన ఫైలు. తొందరగా సంపించవలసిందే. ఏమిటో అలస్యమైంది” అన్నాడు నిర్దిష్టతగా.

“ఇంతవరకూ వో అయిదారొందల పెన్స్ నన్నా, గ్రామ్యుయిటీ ఫైల్స్ నూ చూసి ఉంటారు. ఇందులో కొతే ముంది” అన్నది మళ్ళీ అరుణ.

“అవును. కొత్తే ముంది. గ్రాతకయినా ఆ ఫైలు చూడాలి” లేని నవ్వుతెచ్చుకుని అన్నాడు మోహన్ రావు.

* * *

“నళిని”

“పూనా”

“నేనంటే కోపంకదూ”

“తెల్లి కూడా అడగటం ఎందుకూ”

“నిజంగా కోపం వచ్చిందా”

“అక్కరాలా”

“ఎందుకని”

“ఎమ్మే చదువుతున్నా మనస్సునితో, అందులో చదువుకున్న వ్యక్తిలో ఉండవలసిన జాన్మత్యం మీలో స్పృగ్యమైపోయింది. ఇట్లా వెంటబడి తిరుగుతూ నాకేం బాధుండలేదు”

“నువ్వు నన్ను అర్థం చేసుకోలేదు నళిని”

“కాదు. పూర్తిగా అర్థం చేసుకున్నాను. నన్ను మీరూ ప్రేమిస్తున్నారు. పెళ్లి చేసుకుంటానంటారు. కాని నేనుమాత్రం మిమ్మల్ని ప్రేమించటంలేదు. అంతే లేదు. ఇప్పుడు నా మాటలు మీకు అర్థమవుతున్నయ్యా”

“అవును నళిని, నువ్వు నన్ను ప్రేమించి గర్భవతితో వినాహం చేసుకుందామనె ఉంది”

“సంతోషం. కాని నాకా ఉద్దేశ్యం లేదనే చెప్పుకుదా. ఇక ముందు కూడా ఏగా నిషయంలో నాకా ఉద్దేశ్యం కలగదు. నమస్కారం.”

నళిని వివనివలాడుతూ తిరిగి చూడకుండా వెళ్లిపోయింది. మోహన్ రావు శిలా ప్రతిమలా అయిపోయాడు. మర్నాడే మళ్ళీ నళినితో కల్పించుకుని మాట్లాడాడు.

“నళిని”

“ఎందుకు”

“చిన్నమాట”

“నన్ను ప్రేమిస్తున్నట్లుగా చెప్పటానికేకదూ”

“అవును”

కోపంగా చూసింది నళిని.

“నేను నిన్ను ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నానో, నువ్వు నన్నంతగా త్పణీకరిస్తున్నావని తెలుసు. ఏ పరిస్థితుల్లో మనకు పరిచయమైందో నీకు గుర్తుందనే అనుకుంటాను. నన్ను ప్రేమించినా ప్రేమించని పోయినా, పరికరిస్తే అంత చురుకైనగా కోపంగా ఎందుకు సమాధానం చెబుతున్నావో నాకు అర్థం కాలేదు. ఆఖరుసారిగా ఒక్కమాట అడుగుతున్నాను. నీ జీవితంలో ఎప్పుడో ఒకసారి నా సాయం పొందక తప్పదు. అది ఏ రీతిగా ఉంటుందో నేను చెప్పలేను” అన్నాడు మోహన్ రావు.

చురుకైనగాచూసి, నిర్లక్ష్యంగా నవ్వుతూ వెళ్లిపోయింది నళిని.

* * *

రెండేళ్ళ కాలచక్రంతో నళినిపోయాయి. మోహన్ రావు ఎమ్మే ఫస్ట్ క్లాసులో ప్యాసయ్యాడు.

ఒకరోజున అతని కొక కవరు వచ్చింది. కవరుచించి ఉత్తరం తీశాడు. గానితో సాటుగా సుభలేఖ. నళిని వివాహం. నరూడు ఆనందరావు. ప్రాజెవనరీ డిప్యూటీ ఆఫీసర్లు. ఉత్తరం చదువుకున్నాడు. మోహన్,

జీవితంలో అనుకోని సంఘటనలూ, పన్నివేశాలూ అనేకం. ఒక వ్యక్తియందు మనకు ఇష్టత లేవప్పుడు ఆ వ్యక్తి చురుకరిస్తేనే మన అహం దెబ్బతిన్నట్లయి ఇంగిత జ్ఞానాన్ని వెనక్కునెట్టి నోటికి వచ్చినట్లుగా మాట్లాడుతాం. ఇందుకు తార్కాణం మనమే, కాదు నేనే.

ఆరోజున నువ్వన్నమాట నాకు అనుక్షణమూ నెవుల్లో మారుమోగుతూనే ఉంటుంది. అందుకే శుభలేఖతోసాటు ఈ ఉత్తరాన్ని రాస్తున్నా.

మా పెళ్లికి తప్పక రావాలిమమ! నళిని.

ఉత్తరం చదువుకుని మనస్సులో నవ్వుకున్నాడు. సుభలేఖ అంటుండా ఫోటో అతోనహో అద్భుతమయిందా.

* * *

గ్రామ్యుయిటీ ఫైలు చదువుతున్న మోహన్ రావుకు పై సంఘటనలూ గుర్తు వచ్చినాయి. అతనికి పెళ్లి సుభలేఖలు బంధువులవే, స్నేహితులవే ఎన్నో వచ్చేవి. ఎప్పటికప్పుడు ఏమైపోయేవో తెలిసేసికాదు. కాని నళిని పెళ్లి సుభలేఖమాత్రం ఇన్ని

వంత్రులూ జాగ్రత్తగా దాచాడు. ఎందుకో ఆలోచిస్తే అతనికే అర్థం కాలేదు. పెళ్లికి అప్పుడు వెళ్లనూలేదు. ఉత్తరానికి జవాబూ వ్రాయలేదు. టెలిగ్రాం ద్వారా ఆరోజున గ్రీటింగ్స్ పంపాడు. అంతటితో ■ బాధ్యత అట్లా తీరిపోయింది.

దీరునాలోని సాత కాంటాలన్నీ తీశాడు. ఎన్నెన్నో కాంటాల పట్టాల తీసేవెతికాడు. అఖిరికి అనాటి సలిని పెళ్లి శుభలేఖ కనిపించింది. కాగితాల కట్టలన్నీ దీరునాలో సర్ది, ఆ శుభలేఖను కనిపించే అయి గారుసార్లు చదివాడు. అప్రయత్నంగారెండు కప్పిటిబొట్లు ఆ శుభలేఖమీద పడ్డాయి. సలినితో తన స్నేహానికి చిహ్నమైన వస్తువు ఆ శుభలేఖ ఒక్కటే. ఆ శుభలేఖ చదువుతుంటే మనస్సునీ, హృదయాన్నీ తెలికినట్లయింది.

రాత్రి వన్నెండింటికాని పైలు ముయ్యలేదు మోహన్ రావు.

* * *

ఆరోజున చలపు పెట్టాడు ముందరావు. ఏమిటో ఆలోచన, భీతి, దిగులు, అతని భార్య పిల్లలూ చుట్టూలింటో, పెళ్లికి వెళ్లారు. తను మృతం వెళ్లలేదు. వెళ్లా లనిపించలేదు. ఉన్నట్టుండి కుర్రీరోచిలేచి పెట్టెల్లోని పాత కాగితాలకట్టలన్నీ తీశాడు. దస్తావేజులూ, పాత ఉత్తరాలూ, తండ్రి చేసిన బాకీలు, తీర్చిన ప్రావోట్లు, ఆ కనరా ఉత్తరం వచ్చి ఎన్ని సంవత్సరాలో అయింది. కాపీనిన్ను, మొన్న వచ్చిన భావన మనస్సులో కలిగింది. మళ్ళీ ఒకసారి ఉత్తరాన్ని చదువుకున్నాడు.

సుందర్,

ఉత్తరాలు రాయటం లేదని కోపం వచ్చిందికదా! నీకు నామీద కోపం వచ్చి నప్పుడే నాకు ఏంతోషంగా ఉంటుంది. కోపం లోనే నువ్వు సూటిగా మాట్లాడుతావు. అవునా?

బీవితం ఒక బొమ్మలాట. బొమ్మ నిర్జీవమైనది. మనిషికి ప్రాణం ఉన్నది. బొమ్మకు ఆశలులేవు. మనిషికి ఎన్నో ఆశలూ, అశయాలూ. మనం ప్రేమించు కున్నామనీ, హృదయాలు ఇచ్చివుచ్చు కున్నామనీ మనం అనుకుంటున్నాం. ఆ అను

కన్నాం. మనస్సులో అనేక అనుభూతులు నింపుకుని మాటల్లో చెప్పుకున్నాం. ఒకర్ని విడిచి ఒకరం విడిపోకూడదని చందమామ సాక్షిగా, తారకల సాక్షిగా మన మనస్సాక్షిగా అనుకున్నాం. ఎన్నో వూహలు రేపుకుని మమతల్ని పెంచు కున్నాం.

కాని ఆ పరమాత్ముడు తన లీలలన్నీ మనమీదనే ప్రయోగించాడు. ఆయన ప్రయోగానికి మనమే దొరికామేమో! నీమీద ప్రేమతో, నీతోడిదే లోకమనే మోజుతో, ఏనాటికయినా మనం భార్య భర్తల మధ్యమనే వాంఛతో, కాంక్షతో వళ్లంతా కళ్లు చేసుకుని, నిన్నే నూడటంతో నాకు ఎవ్వరూ కనుపించలేదు. కనిపించిన మోహన్ రావుని కనీరికొట్టాను. అతడు భిన్నుడై 'కీమన్నానీ' అయ్యాడు. జయించా సనుకున్నాను.

కాని ఆశలకు శలలు వేసినయ్యి. కళ్ళకు ఎవరో గొంతలు కట్టారు. మన ప్రేమ సెల వీరై, వాగై, పదియై, మహాపదిలా పర వళ్లు తొక్కుతూ, మన ఇరువురి హృదయాలనే కరకట్ట ■ నడుమ ఒరుసు కుంటూ, మన హృదయాల్ని ముద్దు పెట్టుకుంటూ ప్రవహిస్తుంటే, మన మన స్సుల్ని ఆ నది ప్రవాహంలో ముంచి, తెల్పి

తరించేద్దామనుకోగా, ఆ మహానదికి అమ్మో, నాన్నా అనే అనకట్టు అడ్డుగా నిల్చింది. ఆ ప్రవాహ మేగాన్ని అటంక పర్వవర్షని కన్నులు ముస్సీరుగా ఏడ్చాను. నవ్వడెప్పును. బ్రతిమాలాను. కాని అమ్మో, నాన్నా నాలుగు ముక్కులు చెప్పారు.

"సలిని, ఒక్కగా నొక్కరైపు మిగిలా వమ్మో. లక్ష్మయ్య ఆ తీరుగా మా కటా పులో చిచ్చు పెట్టిపోయింది. ఆ వంశంకో వాళ్లందరికీ రెండో పెళ్లి గీత ఉంటుంది. ఫలితం అక్కయ్య నెలదాటంగానే పోయింది. మళ్ళీ ఇంతా తెలిసి ఆ వంశంలో, ఆ కూట మిలో వాడేఅయిన సుందరావును, ఎలా బోందిలో ప్రాణంఉండగా మా ఇంటి అల్లుడిగా తెచ్చుకోము. అతను కావాలో, వేం కావాలో ఆలోచించుకో. మేం చూసిన సంబంధం కూడా ఎంతో మంచిది. గొప్ప సంబంధం. అతనూ యోగ్యుడే. ప్రాబేష నరీ డిప్యూటీ తాసిల్దారు చేస్తున్నాడు కనీసం కలెక్టరయినాచేసి రిటయిరవ్ తాడు" అంటూ చెప్పారు. కాదంటే అమ్మ ప్రాణ త్యాగం చేస్తానంది.

ఎవరో పూర్వులు అన్నట్లు పెళ్లిళ్ళ విప్పుడో స్వర్గంలోనే అవుతుంటుంటు.

దాని ఫలితమే నా పెళ్లి.

ఇందులో శుభలేఖ సంపుటన్నా. ■

నా జిజ్ఞాసం ఏంటే... ఉన్నట్టుండి
అకారణంగా కోపం వస్తూంటుందండే...

కోసం కాకపోయినా, ఇన్నాళ్లు ఈ పేసా తురలిగా ఉన్న ఈ అభాగ్యురాలి ఆశీర్వ దించి, నాలుగు అక్షతలు నా నెత్తిన వెయ్యటానికయినా రమ్మని ప్రార్థిస్తున్నాను. నీ అక్షతలకోసం, నీ ఆశీర్వాదం కోసం వెయ్యి కళ్ళతో చూస్తుంటాను. పెళ్ళి పందిట్లో నువ్వు కనబడితే నాకు లృప్తి. తప్పక సత్సవని ఆశిస్తున్నాను.

ఏముఖం పెట్టుకుని నళిని పెళ్ళికి వెళ్ళాలి? నన్ను మోసగించిన పాపాత్మురాలికి మళ్ళా నా ముఖం చూపించటమా!

నన్ను ప్రేమించి, ఇంకోకరి భార్య కావటం నేను నా కళ్ళతో చూడాలా? పెళ్ళి కూతురుగా నా పక్కన కూర్చోవలసిన నళిని ఇంకోక వ్యక్తి పక్కన కూర్చుంటే సిగ్గులేక నేను ఆశీర్వదించటానికి వెళ్ళాలా? ఇట్లా నువ్వనుకోవచ్చు. ఇంకా అనేక విధాలుగా నన్ను దూషించవచ్చు. కాని ఒక్కసారి ఆలోచించు. మనిద్దరి జీవిత విశేషా

లనూ సంస్కరించుకుని ఒకరినొకరిని మరొకరు, మనఃశ్రేణిని క్షాళితం చేసుకోవటానికి ఇంతకన్న మనకు అవకాశం ఎప్పుడు కలుగుతుంది? ఆరోజునుంచీ నేను పరాయి సొత్తునీ, పరస్త్రినేకదా? ప్రేమించిన

యువతిని పెళ్ళి చేసుకుని స్వర్గధామంలో విహరించేకన్నా, ఇంకోక వ్యక్తిని ఆమె భార్య కాబోతున్న సందర్భంలో నాలుగు అక్షతలువేసి నిండు సప్తదయంతో ఆశీర్వదిస్తే, ఆ మానసిక అందోళన ఎలా ఉంటుందో అనుభవపూర్వకంగా తెలుసుకుందువుగాని. ఇంక నేనంటావా, మనస్సాక్కిరికి అర్పించి, మనిషిని ఒకరి స్పృహనంలో ఉంచబోతున్న నిర్భాగ్యురాలిని. అలాంటి జీవితం ఎట్లా గడపాలో నేనూ చవి చూడాలి కదూ!

నళిని.

మనస్సు రాయి చేసుకుని, నళిని కోరిక మీద పెళ్ళికి వెళ్ళాడు. బ్రహ్మాండంగా ఎంతో అట్టహాసంగా పెళ్ళి జరిగింది. అందరి హృదయాలూ, మనస్సులూ ఆనందంతో తోణికినలాడినయ్యి. తామిద్దరి హృదయాలూ, మనస్సులుమాత్రం వ్యభిచిత కృంగిపోయినయ్యి.

అందరితోబాటుగా తనక్కూడా పురోహితుడు అక్షతలు ఇచ్చాడు, మంగళ స్మృతం గుప్పెట్లో ఉంచుకుని. అందరితోబాటు అక్షతలు తీసుకున్నాడు.

డి.సి.ఆర్. గ్రాట్యుయిటీ

మంగళ తూర్వరామములు భూస భోతరాళాలు దద్దరిల్లేటట్లుగా మోగినయ్యి. అందరితోబాటుగా తనూ అక్షతలు వేశాడు. ఇంకా సగం గింజలు చేతులోనే మిగిలినయ్యి. వాటిని మెల్లిగా ఎవరూ చూడకుండా, ఆ ఉత్తరం ఉన్న కవరులో వేశాడు.

తనాడు ఆ ఉత్తరంలో పాటుగానే ఆనాటి అక్షతల గింజలు కూడా కవరులోనుంచి కింద పడ్డయ్యి. కవరుసొంతం దులిపి అక్షతులన్నీ కిందపోశాడు. పిచ్చుకలు రిప్పునవచ్చి తినేసినయ్యి. అవి పదిహేనేళ్ళనాటి అక్షతలు. ఆ పిచ్చుకలు ఆ అక్షతల బియ్యపు గింజల్ని తింటుంటే చిన్న పిల్లాడిలా గుబులు గుబులుగా దుఃఖం పొంగి పొర్లుకోచ్చి కన్నీరు పెట్టుకున్నాడు సుందరాపు.

పిచ్చుకలు ఒక్కగింజా మిగల్చలేదు. ఉత్తరం కవరులోపెట్టి కవరు జేబులో పెట్టుకున్నాడు. నళిని రాసిన అన్ని ఉత్తరాలూ చించేసి ఆమె జ్ఞాపకార్థం ఆఖరి ఉత్తరం అట్టేపెట్టాడు. ఎవరికీ కనబడకుండా ప్రాణపదంగా ఈ పదిహేనేళ్ళూ దాచాడు. నేటికి ఆ ఉత్తరాన్ని జేబులో పెట్టుకున్నాడు.

సుర్నాడు అసీనుకు వెళ్ళగానే మోహన్ రావు పిల్వాడు సుందరాపుని. అతను వెళ్ళాడు. “ఇదుగోనోయ్ గ్రాట్యుయిటీ శాంక్లను వేశాను. టైపు చేయించి ఇవ్వాలే ఆర్డర్లు పంపించు” అంటూ బరువెక్కిన హృదయంతో పైలు ఇచ్చాడు. మోహన్ రావు అంతకన్న బరువెక్కిన హృదయంతో, మనః

“ప్రేమలేఖ మీకు రాస్తే అది మీ నాన్న కిచ్చారేమిటి?”

శ్లేశంలో పైలు తీసుకున్నాడు నూనె రింటెండెంట్ సుందరాపు.

మోహన్ రావు ఎకాంటెంట్ జనరల్ అసీనులో అసిస్టెంటు ఎకాంప్లీ అసీనరు. అదే అసీనులో సుందరాపు సూపరింటెండెంటు. ఇద్దరికీ పెన్షన్లు, గ్రాట్యుయిటీలూ చూసే సెక్షను.

ఆరోజునే ఆర్డర్లు అంటే “డెత్—కం—రిటైర్మెంట్ — గ్రాట్యుయిటీ” ఆర్డర్లు డిస్పాచ్ చేయించాడు సుందరాపు.

ఇరువురి హృదయాలూ అవ్వక వ్యధలతో తేలిక పడినయ్యి. తమ తమ వాఘ్యతలు అంతటితో తీరినవనుకున్నారు. ఎవరికి వారు.

ఆరోజు ఆదివారం. సాయంత్రం నాలుగు గంటలయింది. హిమాయత్ నగర్ లో ఒక యింటిముందు జనం గుమికూడిఉన్నారు.

“ఇద్దరు పిల్లల తల్లి. భర్తపోయి మూడు నెల్లయింది. ఆయన తానీల్వరుచేస్తూ మూడు నెలల క్రితమే చనిపోయాడు.

ఆయన పేరు ఆనందరావుగారు. భర్త తాలూకు గ్రాట్యుయిటీ డబ్బు దాదాపు నాలుగు వేలు శాంక్లను చేసినట్లుగా గవర్నమెంటునుంచి నిన్ననే ఆర్డర్లు వచ్చినయ్యి. అడబ్బు ఆవిడ చేతికి రాకుండానే

ఇవ్వాల పాతాత్తుగా పోయింది. ఏమిటో పాపం. ఆ ఇద్దరు పిల్లలకూ ఇంక దిక్కే వరూ” అంటున్నారు అక్కడ మూగిన జనంలో ఒకరు.

దగ్గరగా నిల్చుని శవాన్ని చూస్తున్న సుందరాపు కంట తడిపెట్టి కళ్ళు తుడుపుకున్నాడు. ఆ పోయిన నావిడకు దగ్గరబంధువు కామాలనుకుంటున్నారు అంతా. అంతలో అతని భుజంమీద చెయ్యి పడింది. వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. అసిస్టెంట్ ఎకాంటు అసీనరు మోహన్ రావు, తనూ కళ్ళొత్తుకుంటూ నిల్చున్నాడు శవాన్నిచూస్తూ.

దహన సంస్కారాలకి ఏర్పాట్లన్నీ బంధువులు చేస్తున్నారు. చేరువలోఉన్న ఆమె పిల్లల్ని పిల్వాడు సుందరాపు.

“మీవేమిటిబాబూ”

“నాపేరు సుందరాపు. తమ్ముడుపేరు మోహన్ రావు. మా అమ్మపేరునళిని. ఈనాళి చచ్చిపోయింది” అన్నాడు పెద్దవాడు ఏడుస్తూ.

మీ జుత్తును ఆరోగ్యంగా నిగనిగలాడేలాగు వుంచుతుంది బ్రైల్ క్రీమ్

సర్వోత్తమ హేర్-డ్రెసింగ్

శేవలం బ్రైల్ క్రీమ్ మాత్రమే

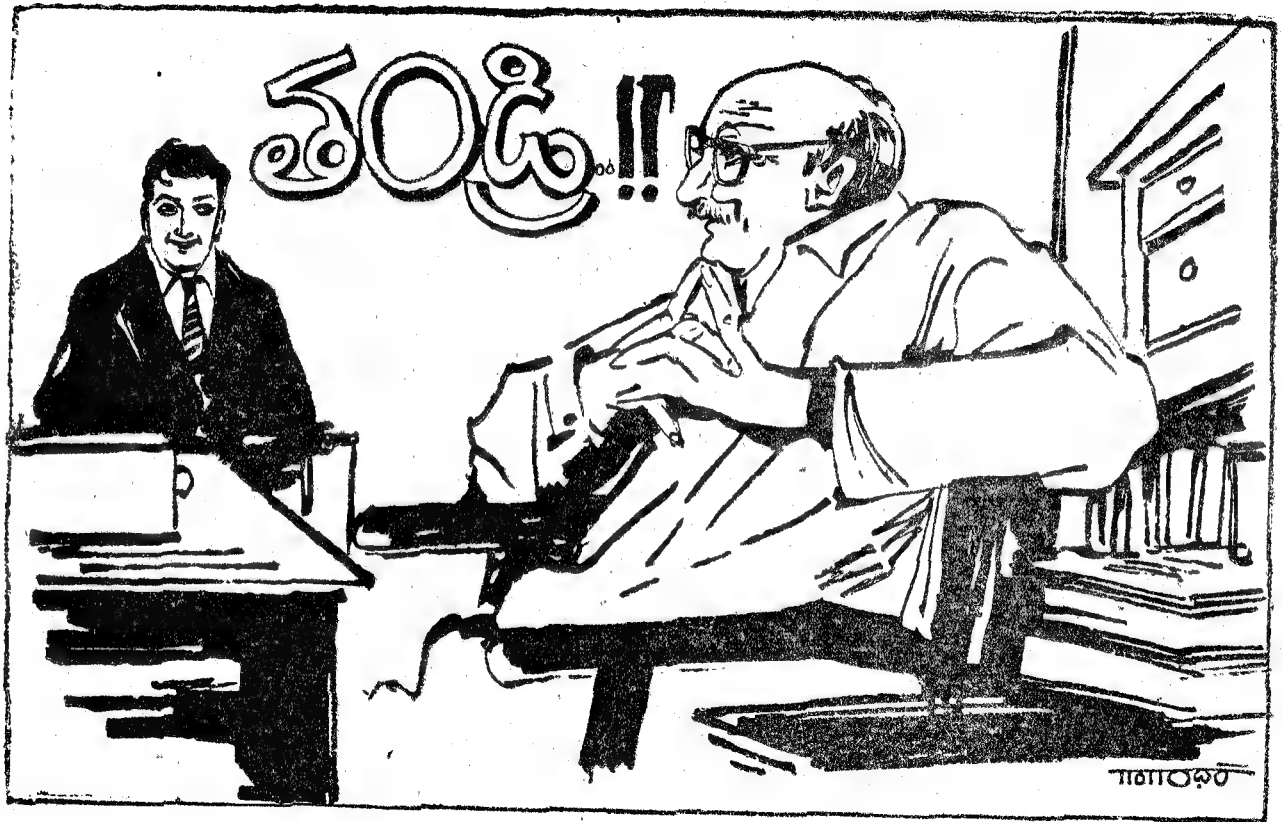
- చక్కగా జుత్తు దువ్వకొనడానికి పొయపడుతుంది. జుత్తు జిడ్డు కాదు. చెదరి పోదు.
- చాలా పొదుపు అయినది, ఒక్కసారి రాస్తే చాలు రోజంతా జుత్తు రేగదు.
- దీనితో చేర్చిన అద్భుతమైన మిశ్రమము ముకుకు పోషించి, జుత్తును బాగా పెంచుతుంది.
- మీ జుత్తు యొక్క సహజ రంగును ఇయలు పరచును.

మీరు కూడా బ్రైల్ క్రీమ్ ఉపయోగించడం మొదలు పెట్టండి
ప్రపంచమంతటా లక్షలాది మంది సౌగంధికారులు ఉపయోగించేది.

BIPITL11163 52

స్టాక్ కలెక్టర్ ఆఫీసు అంతా చాలా హడావిడిగావుంది. సబ్ కలెక్టర్ రఘురామయ్యగారు చార్జ్ ఇచ్చేయడానికి సన్నాహాల్లో మునిగిపోయివున్నారు. ఈలోగా స్పెండ్ డోర్స్ తెరుచుకుని తహశీల్దారు హనుమంతరావు తోపాటికొచ్చాడు.

“కమాన్ హనుమంతరావు! కూర్చో!” అతన్ని చూడగానే మందహాసంచేస్తూ అన్నారు రఘురామయ్యగారు. “నిజంగా అదృష్టవంతుడవోయ్! నువ్విక్కడికి తహశీల్దారుగా రావడం, మీ ఆబ్బాయి సిపైస సబ్ కలెక్టరుగా రావడం.....తనకంటే ఉన్నత ప్రియియో ఉన్న కొడుకునుచూస్తే ఏతండ్రి మురిసిపోడు?” రిటైర్ కాబోతున్న సబ్ కలెక్టర్ కావడంతో, ఆయన అందర్నీ ఏక భగ్గనంతోనే సంబోధిస్తాడు.

సాగిపోతున్న తన సంతోషాన్ని చిరునవ్వు చాటున బలవంతంగా అణచివేస్తూ, “అంతా మీబోటి పెద్దల ఆశీర్వాదం సార్!” అన్నాడు హనుమంతరావు.

అతర్వాత కాసేపు పిచ్చాసోటి సాగింది. హెడ్ క్లర్క్ మూఢవరావు తోపాటి కొచ్చాడు. అతని వెనకాలే తోపరి కొచ్చాడొక యువకుడు. చాకులాంటి మనిషి. అయిదడుగుల నడి అంగుళాల పొడుగు. పొడవైన కన్నులు.

రవి

శరీర సౌష్ఠ్యం, చామసభాయతో మంచి కళ ఉన్న ముఖం! అతనే ఎం. చంద్రశేఖర్, ఐ. ఏ. ఎన్. సబ్ కలెక్టర్!

అతను తోపరికొస్తూనే “గుడ్ మార్నింగ్ సార్!” అనాడు.

“రావోయ్ చంద్రశేఖర్! సిడవున్!..... బై—ది—బై మీబో—మిస్టర్ ఎం. ఏ. హనుమంతరావు, ఎం. ఏ. తహశీల్దార్!” అన్నారు రఘురామయ్యగారు చతోక్తిగా. అందరూ హాయిగా నవ్వుకున్నారు.

మరో అరగంటలో వార్టీ రెడీ అని కబురొచ్చింది. అందరూ లేచి హాల్లోకి వెళ్లారు. సిర్కూలిటీస్ అన్నీ పూర్తి అయ్యాక ఒక్కొక్కరే లేచి మాట్లాడ్డం మొదలెట్టారు.

ఆ మాట లేచి హనుమంతరావుకు విని పించడంలేదు. ‘తన కొడుకే తనపైన సబ్ కలెక్టర్ గా రావడం—చాలా అదృష్టం! ఇక తనకు హాయిగా గడిచిపోతుంది! తనకు ఇక నుండి రిటర్న్ పంపలేదని, కలెక్షన్ బాగా లేదని, ఆఫీసు పనిలో ఆలస్యం అవుతోందని, ఝాడింపులురావు!తక్కిన తహశీల్దార్లు ఏడుస్తారు—సావం!’.....పదిహేను సంవత్సరాలు రెవెన్యూలో పని చేసిన అతని మెదడు, అదే ఒరవడిలో ఆలోచిస్తోంది! తోటి ఆఫీసర్లపైన అతనికి జాలి కూడా కల్గింది!

‘.....ఈ సబ్ కలెక్టర్ అండ మాను కుని తనను లెక్కచెయ్యని — దేవపాలం కరణం మునసబులు ఇప్పుడు తానంటే వణికిపోతారు! అవసరం అయితే చంద్రవేత వాళ్లకి చీవాట్లు కూడా వేయిస్తే సరి!’ చంద్రశేఖర్ మాటలు విని తన వూహాసనం విని అవుజేసి, ఈ రోజంతాకీ వచ్చాడు హనుమంతరావు.

“.....ఎంపెంటిన్ సబ్ కలెక్టర్ గా ఈ తాలూకాతోసహా అయిదారువొట్ట పని చేశాను. ఇన్నాళ్లలోనూ నాకు కల్గిన అభిప్రాయం ఏమిటంటే— రోటీన్ వర్క్ కి స్మాతం భంగం రావలసిన అవసరం లేదని! కష్టసుఖాలు నాకూ తెలుసు! రోటీన్ వర్క్ మాత్రం స్ట్రెక్ట్ గా చూడదల్చుకున్నాను! ఈ విషయంలో స్మాతం అందర్నీ నహకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను!.....” ఆ ‘కోరిక’ వెనుకఉన్న హెచ్చరిక అందరితోబాటు గ్రహించిన హనుమంతరావు ఉలిక్కిపడి, అంతలోనే తనకు కాదన్నట్లు సర్దుకున్నాడు.

“.....నా సరోక్షంలోను, ప్రత్యక్షంలోను కొందరు వెలియచ్చిన అభిప్రాయం, నాకు పక్కసాతం ఉండడానికి అవకాశం ఉందని!.....” అంటూ తండ్రికేసి వేరంగా చూశాడు చంద్రశేఖర్! రఘురామయ్యగారు ఈ

ఈ మాట విన్నందుకు అభినందన మోచే కింగా చిరునవ్వు వచ్చారు.

“.....పాఠశాల చేసినప్పుడుగాని, చేయ వప్పుడుగాని, నాకు తండ్రి, కొడుకు అనే విభజనలేదు! ప్రభుత్వ సేవకునిగాను, ప్రజా సేవకునిగాను, నా విధిని నేను నిర్వహించి తీరుతానని మనవి చేస్తున్నాను!” అని హుగింపాడు చంద్రశేఖర్. చివరి నూటల్లో అతని దృఢ సంకల్పమంతా ధ్వనించింది. హనుమంతరావుకు నునచులో ఏదో కలుక్కు మన్నా, అది కరతాళ ధ్వనులమధ్య అణగి పోయింది!

ఆ తర్వాత రిటైర్ అయి వెళ్లిపోతున్న నవ్ కలెక్టర్ గారికి విడ్డూలు చెప్పారు. “...అందరు ప్రజలకూ చదవడానికి అర్హత కలిగి—భగవద్గీత! ఈ వృద్ధాప్యంలో శ్రీ రఘురామర్యుగారికి అండగా ఉండేందుకు శ్రీమద్భగవద్గీత, ఒక చేతికర నమస్కరిస్తున్నాను!” అన్నాడు చంద్రశేఖర్!

పార్టీ ముగిసింది. అందరూ సెలవు తీసుకుని వెళ్లిపోయారు.

రోజులు గడిచిపోతున్నాయి.

ఒకరోజున టపా దిప్పిన హనుమంతరావు వెళ్ళివస్తూ పోయాడు. “ఓ అత్త తన పిల్లల్లా” అని, లాండ్ రెవెన్యూ రిటర్న్ల పంపలేదని రిమైండర్!! అందరితోబాటు లానూ ఒకడయ్యాడు!!!

దెండు నెలల్నించి లాండ్ రెవెన్యూ సీట్ భారీగా ఉంది. ఇంతకుముందుతే, నవ్ కలెక్టర్ ఏమంటాడో ఏమోనని భయంతో మరో గుమాస్తా వేత వేయించి పంపేవాడు. ఈసారి, “అ! చూద్దాంలే!” అనుకుని వూలు కున్నాడు. కానీ, ఇప్పుడు.....ఇది.....

“.....రౌటీన్ పర్క్యూ (స్క్వెక్ట్ గాచూస్తాను!) చంద్రశేఖర్ చూటలు చెవుల్లో గింగురు పున్నాయ్! డ్రిక్స్ ఎంతలా చూపిస్తూ బెల్ గట్టిగా కొట్టాడు హనుమంతరావు. వ్యూస్ లో ‘కరెక్ట్ స్పే వెంకటరత్నా’ని పిలిపమన్నాడు. రిటర్న్ తాలూకు పని పూర్తి చేయించి ఆరోజు టపాలోనే పంపేశాడు.

ఇటువంటి చేపర మరో మూడు నాలుగు జరిగాయ్! హనుమంతరావు లోలోపల బాధ పడ్డాడేగాని బయటికి పొక్కులేదు! అయితే జరిమానా తం లోపల సెలలు వేస్తూ వేడింది!

జమాబందీ డిగ్రీల పడుతోంది. ప్రోగ్రాం హనుమంతరావు, పాత ప్రోగ్రాంను అనుసరించిపోతాడు. మరో కలెక్టర్ లిఫ్టావ్ చేసేశాడు.

నాలుగు రోజుల తర్వాత, మొదటిరోజు ప్రోగ్రాం తాలూకు కరణం ఒకతను వచ్చాడు. హనుమంతరావు దగ్గరికి.

“మావాడికి సీరియస్ గా ఉందిసార్! ఆన రేషన్ ఆమరం అంటున్నారు అమెరికన్ హాస్పిటల్ డాక్టరుగారు! ఇట్లాంటప్పుడు మొదటిరోజువేస్తే నేను రాలేనుసార్!” అన్నాడు ఆ కరణం. హనుమంతరావు నవ్ మిరా అంగీకరించలేదు. “ఇటువంటి పాకులు ఎన్నిసార్లు విన్నానంటావ్! అదేం కుదరదు! అక్కొంటు ఇచ్చేయాలిందే!” అన్నాడు.

ఆ కరణానికి బాధ, కోపం రెండూ వచ్చాయి. నవ్ కలెక్టరుగారి దగ్గరికి వెళ్లి చెప్పుకున్నాడు. “నాన్నగార్ని అడిగితే, కట్టు కథలే పొమ్మన్నారు. మీరు కూడా నమ్మక పోతే హాస్పిటల్ లో ఉన్న పిల్లవాడిని తీసుకు రావాలి! ఇక మీ దయసార్!” అన్నాడతను దీనంగా!

చంద్రశేఖర్ కి అతన్ని చూస్తే అబద్ధం చెబుతున్నట్లు అనిపించలేదు! కాసేపు బయట ఉండమని, ఫిర్కా రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ కి కబురు చేశాడు. “నిజమేసార్! ఆ సంగతి నాకు తెలిసే, అతన్ని తహశీల్దారుగారి దగ్గరకు వెళ్లమన్నాను!” అన్నాడు రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్.

వెంటనే ప్రోగ్రాం మార్చి, ఆ పూర్తి అఖరి రోజు వేశాడు చంద్రశేఖర్. ఆ సంగతి, సంతోషంగా చెబుతున్న ఆ కరణం నోటివెంటనే వినిపిస్తూ హనుమంతరావుకు మతి పోయినట్లుంది! తేరుకున్న తర్వాత, అవ మానం, అధిమానం, కోపం లతడి మనస్సులో స్పై వరవిహారం చేయడం మొదలైతూయ్!

లరోజు సాయంత్రం ఇక విగ్రహించు లేకపోయాడు! తన గదిలోకి వెళ్లిపోతున్న చంద్రశేఖర్ ని పిలిచాడు. “పిలిచారా నాన్నా!” అంటూ గదిలోకి వచ్చాడు చంద్రశేఖర్. గుమ్మంలోంచి, హుందాగా లోపలి కొమ్మన్న ‘చంద్రశేఖర్, ఐ. ఏ. ఎస్.’ని చూసి, ఒక్క క్షణం ఉప్పొంగిపోయాడు ఆ తండ్రి! లయితే, ఆ అనందం ఒక్క క్షణం మూత్రమే! ఉత్తర క్షణంలో కోపం మెదిలింది. మంద్ర స్వరంలో అడిగాడు, “చంద్రం! ప్రసాదంపాడు జమా బందీ తేనీ మార్చావుగా!”

“అవున్నాన్నా! పాపం అతన్ని చూస్తే జాలేసింది! పిటియూబుల్ పాజిషన్!” అన్నాడు చంద్రశేఖర్. సానుభూతి ధ్వనించే కంఠంతో!

“అతను నన్ను అడిగాడు. పిల్లైదు— ప్రోగ్రాం వంతకం అయిపోయిందన్నాను! నువ్వు ప్రోగ్రాం మార్చగానే వాళ్ళేమను కున్నారో తెలుసా? ‘తహశీల్దారు నూటకో అతని కొడుకుదగ్గరే విలువలేకపోయిందన్నారు. తలకొట్టే సినక్టేయింది! పిటియూబుల్ పాజిషన్ లో పడినది నేను!.....నేను తలవంచుకొనేటట్లు చేశావురా!” అన్నాడు హనుమంతరావు—బాధగా!

చంద్రశేఖర్ ఆశ్చర్యంతో రాయిలా నిలిచిపోయాడు! ఇదా—తండ్రి బాధ? ఇంత పరకూ ఆయనకు అధికారంలేదు కాబట్టి కాదన్నాడని అనుకుంటున్నాడు తను! జాలి పడవలసినచోట జాలినడకపోగా, తను జాలి చూపితేనేరం ఎందుతున్నాడు! చంద్రశేఖర్ కి ఒక విధమైన అసహ్యం కలిగింది. అయినా దాన్ని అణిచిపెట్టి, “దానిదేముందినాన్నా! నీకు జాలివేసినా నీ చేతుల్లో లేదు గనుక ఏమీ చెయ్యలేకపోయావ్! నువ్వు చెయ్యా అనుకున్నవని, నాకు అధికారం ఉంది గనుక, చేశాను! దీనికి బాధపడడం దేనికి?” అన్నాడు సాఫీగా. సమాధానానికి ఎదురు చూడకుండా బయటికి వెళ్లిపోయాడు.

హనుమంతరావు మనస్సు ‘భగ్గు’మంది! ‘నీకు జాలి ఏకేశావాలేదు నుమా!’—అని ఎత్తి పొడుపా ఇది? గుడ్డొచ్చి పిల్లను వెక్కిరించినదన్నట్లు!.....ఉడికిపోయాడు హనుమంతరావు!

ఇంతకోపంలోనూ అతనిలో భయం మొలకెత్తింది! ఇంత జాలి, నీతి పగ్గరా ఉన్నవాడు, జమాబందీలో ఎంత అల్లరి చేస్తాడో? తేక్కుల్లో ఎప్పుడో గొడవలుంటాయి!

అయితే అతను అనుకున్నట్లు అల్లరేమీ జరగలేదు. సాధారణంగా జరిగేవాటి నన్నింటినీ చూసే చూడనట్లు పదిలేశాడు చంద్రశేఖర్. కానీ, ఒక్కటి మాత్రం జరిగింది.

అదంగలలో తహశీల్దారు తప్పుప్రవాళాడు, రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ రిమార్కు ఒకటయితే తహశీల్దారు రిమార్కు సురొకటయింది! ఆ అదంగలు చెప్పేస్తూ, ‘నీకటి పడింది—రేపు మార్చండి!’ మున్నాడు చంద్రశేఖర్! ఈ రిమార్కుల్లో తహశీల్దారు నాసింది సారగాలు. చేపలం సారబాటున జరిగిందది!

ఆ తర్వాత ఎంతమంది చెక్ చేసినా ఎవరూ గమనించలేదు! ఆర్కాం రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ ని, తహశీల్దారేని, కరణాన్ని పిలిపిచాడు చంద్రశేఖర్. “ఏది నిజమో తెల్సా

అంటే, అక్కడికివెళ్లి చూడాలిందే” అన్నాడతను.

“ఆ రిమార్కు పారబాటున పడిందిరా! పరిజేస్తే సరి!” అన్నాడు హనుమంతరావు. చంద్రశేఖర్ ఒప్పుకోలేదు. ఇప్పుడు సరి చేయడం మేమిటన్నాడు. ఆ కరణం, రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్, తహశీల్దార్—ముగ్గురూ కలిసి

తండ్రి

తప్పుడు రిమార్కు వ్రాసినందువల్ల ఎప్పుడు రిక్ లాభించేది కాదనీ, అంతకుముందు సర్వే నెంబరుకి వేసిన రిమార్క్ మళ్ళీ ‘రిపేట్’ అయిందనీ, గంటసేపు చెప్పారు. చివరికి చంద్రశేఖర్ కి సచ్చజేప్పేసరికి దేవతలు కనిపిం

చారు! కేవలం చేతి పారబాటునని నిర్ధారణ చేసుకుని, సరిచేయడానికి ఒప్పుకున్నాడు చంద్రశేఖర్!

“తన పారబాటు—కేవలం పారబాటుని— సరి చేయడానికి కొడుకుని గంటసేపు బ్రతి మాలవలసి వచ్చింది! ఎంత అనమానం!!” ఆ రాత్రి హనుమంతరావుతో క్రోధం, అభి మానం విశృంఖలంగా చెలరేగాయి!

తన కొడుకు తన పై వదలితే ఉండి, తనను ఉద్ధరించేదిపోయి, పదిమందిలో అవ మానిస్తున్నాడు! నవ్వులపాలు చేస్తున్నాడు! ఏమిటి ఖర్మ!!

చంద్రగదిలోంచి భారతీ చంద్రశేఖర్ త నవ్వులు వినిపించాయి. గలబండి నవ్వుకుంటూ న్నారు! అసలే ఆవేశంలో వక్రమార్గం వట్టి న అతని మనస్సు దీన్ని పూర్తిగా అపార్థం చేసుకుంది! తన అనమానాన్ని చెప్పుకునే నవ్వుకుంటూన్నారు! అనిని గురించే!!

కుత కుతలాడిపోతున్న అతని మనసులో ఒక ఆలోచన మెరపులా మెరిసింది! అంతే!! దాని పూర్వాశ్రయ ఆలోచించుకున్నాడు. ప్లాన్ కూడా సిద్ధం చేసుకున్నాడు! ఫలితం పూహించుకోంటే.....అతని మనస్సు తేలిక పడిపోయింది!

జమాబందీ అయిన తర్వాత మూడు రోజులు సెలవుపెట్టి, హైదరాబాద్ వెళ్లి వచ్చాడు హనుమంతరావు

పదిపానురోజులు తిరమొండనే ఆర్డర్స్ ఎచ్చాయి! చంద్రశేఖర్ ని బ్రూన్స్ ఫర్ చేశారు! ఆరు నెలలయినా కాకుండానే వచ్చిన ఈ బ్రూన్స్ ఫర్ ని చూచి చంద్రశేఖర్ తికమక పడిపోయాడు!

రెండోరోజున కలెక్టర్ వద్దనుంచి ట్రంక్ కాల్ వచ్చింది. అది విశగానే చంద్రశేఖర్ నోటి వెంట నూటారలేదు! నిశ్శబ్దమైపోయాడు!

“...మిస్టర్ శేఖర్! కొడుకుని గురించి నుంచి చెబుతే స్పష్టంగాని, చెడుగా చెలితే మూతం వెనకా ముందూ చూడకుండా నమ్మేస్తారు— సహజంగా! ఆ సాధారణ మనస్తత్వాన్ని మీనాస్సుగాని బాగా ఉప యోగించుకున్నారు....”

ఇంటికి రాగానే తల్లితోనూ, భారతి తోనూ చెప్పాడు. చంద్రశేఖర్ మాటలు, అతనిముఖం చూసిన ఆశ్చర్య రిక్ అవరించిత మైన జాతి, హనుమంతరావువైన అనవ్వం కలిగాయి!

అప్పుడే లోపలి కొచ్చాడు హనుమంత రావు. తనకేసి అనవ్వంగా చూస్తున్న కొడుకు కేసే చూసి, ముసి ముసినవ్వులు నవ్వు కుంటూ లోపలి వెలిపోయాడు— తహసీ

కోల్పోయిన బలాన్ని తిరిగి పొందండి

అకాలవార్షిక్యాన్ని అరికట్టి యావనాన్ని పొంది ముఖించండి. “గైడ్ ఫర్ యూత్”. చదవండి ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూభాషలలో కాపీలు ఉచితంగా అభించును. ఇందుకు చెరిగిన మీ స్వంత సమర్థులకు వివుణులైన మా పెక్స్ ఫోజిస్, సెలెబ్రిటీలను పొంద వచ్చును. వివరములకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి :

PEE MEDICO (Regd.)
12, Subhash Nagar, Jullundur City.

ఇవి చదివేరా?

విద్యావర్ధిని—మీ పిల్లల బాగుకు పనికివచ్చే కొన్ని పదాల ఉపయోగ విద్యా వివరాలు కూర్చి చేతిపనులు—ధనసంపాదనకు పనికివచ్చే అనేక పదాలనుంచి సదుపాయం చేసే సులభ మార్గాలు కూర్చి 50 మంత్రశక్తి—మీకోర్కెలు సిద్ధింపజేసే అనేక మంత్రాలు వాటి గొప్పదనాలు, సాధన మార్గాలు, కూర్చి 50 జీవిత రహస్యాలు—మీదాంపత్త్యనుబాధివెంటనే తెలుసుకోగగ్గ అనేక కామ సూత్రాలు కూర్చి 50 యువతి—స్థైలనుగురించి తెలుసుకోగగ్గ అనేక మంచి కుతూహల విషయాలు, కూర్చి 50 సంశానము—అపునరం లేనపుడు గర్భం రా కుండా 60 నవీన సులభ మార్గాలు కూర్చి 50 పాపబుద్ధులచితం దోచేనేడ ప్రచురణలు ఏలూరు ఆంధ్రకు వ్రాస్తే వి వి పోస్టుద్వారా పంపబడును

్యూషన్-ప్రియురాలైన ప్రతి యువతికి తెలిసినదేమిటంటే...

రిక్స్ వాయిల్లు ప్యాషన్ కి అనుకూలమైనవి. అవి చక్కటి నేత రియు అత్యంత అందమైన రంగులు గలవి. నాణ్యతకు సాటి నివి. మీరూ ఎందుకు దరించకూడదు?

సెనిక్స్ మిల్స్

ల్లర పోయి!

ద్రాన్ : 88, రటన్ బహర్, 5/88, రాయపేట హై రోడ్, 0541

దురై : 1, 2 & 2 ఎ అమ్మన్ నవ్విరి ప్రిట్

కొరడా
దెబ్బలు

బ్రికరోజున తైమూర్కి ఒక రైతు
మీద ఎందుకో విచారితమైన కోపం
వచ్చింది. పక్కనున్న మౌల్వీతో “ఏడిని
నూరు కొరడా దెబ్బలు కొట్టించు”
అని పురమాయించేడు.

ఆ ఆజ్ఞ విని మౌల్వీ చిరునవ్వు
సవ్వేటు. ఆ నవ్వుచూస్తే తైమూర్కి
మరింత కోపం వచ్చింది.

“ఏమిటా వెకిలి నవ్వు. వెళ్ళు నూరు
కాదు, అయిదు వందల దెబ్బలు
కొట్టించు” అంటూంటే మౌల్వీకి ఇంకా
నవ్వు వచ్చింది. ఆ నవ్వు చూస్తుంటే
రాజుకు మరీ తామసం పెరుగుతూంది.
ఆ కోపంతో రైతును కొట్టువలసిన
దెబ్బల సంఖ్య వెయ్యికి పెంచేడు.

ఆ సంఖ్య పెనేసరికి మౌల్వీ పక్కలు
పట్టుకు నవ్వేడు.

తైమూర్ ఓగంగా లేచేడు.

“ఏమిటా బేవాద్దీ. నన్నుచూసి,
నా ఆజ్ఞలు విని నవ్వేపాటివాడివయ్యే
వేం?”—అన్నాడు.

మౌల్వీ నవ్వు ఆపుకొన్నాడు

“ఎంతమాట. ఎంతమాట. దేవర
వెయ్యేళ్ళు వర్తిల్లాలి. తమను చూచి
నవ్వగలననే అంటారు? లేదు. అల్లా
తెలివిచూస్తే నవ్వు ఒచ్చింది. ‘కొరడా
దెబ్బలు అంటే ఏమిటో, అనలు
అంకెలు అంటే ఏమిటో తెలియని
వాడిని ప్రభువుని చేసేడే అల్లా’ అని
పించి నవ్వు వచ్చింది. వెయ్యి మాటల్లా
వుంచి, వంద కొరడా దెబ్బలు తినేటం
దుకు మనిషి బ్రతికి ఉంటాడా?”

★

ఆ ఊళ్లోని ఒక పెద్ద ఉద్యోగి
మౌల్వీ నసీరుద్దీన్ అంటే మంట
ఆయనను చిన్నపుచ్చాలని, అవమానించ
లని ఎంతో కోరిక. కాని సాధ్యపడడం
లేదు. నసీరుద్దీన్ మాట మీద ఉంచ
కోడు. పలకరిస్తే ఏం వీకకు తు
లిస్తాడో అనే భయమాయె.

కాని, ఒకనాడు మంచి అవకాశం
దొరికినట్టే అనిపించింది.

ఉన్నట్టుండి మౌల్వీగారి గాడిద చచ్చి

నామ -

సిద్ధుమిత్రుడు

మోవ్వనసిరుద్దీన్
- కథలు
*మహాధర్మ నళినీ మోహన్

పోయింది. మౌల్వీకి అది పెద్ద దెబ్బ.
విచారాన్ని మానంగానే భరించేడు.

ఆ వార్త. ఆ ఉద్యోగికి తెలిసింది.
మౌల్వీని అవమానించడానికి మంచి అవకాశం దొరికిందనుకొన్నాడు. ఆయనను పిలిపించేడు.

మౌల్వీ రాగానే ఎంతో అభిమానమూ ప్రేమా కనబరుస్తూ విచారం ప్రకటించేడు.

“అయ్యా! మౌల్వీగారూ! తమకు చాల పెద్ద ఆపద ఎచ్చివడిందని విన్నాను. మీకు అత్యంత ప్రేమ బాంధవుడైన గాడిద చనిపోయిందని తెలిసింది. ఈ వయస్సులో మీకు కలగవలసిన వస్తుం కాదనుకోండి.....”

బాలసాహితీ

మౌల్వీ ఆ అధికారి ధోరణిని గ్రహించేడు. తనను చిన్నపుచ్చాలనే ఆయన ప్రయత్నం అని తెలిసింది. కాని ఆ అభిప్రాయాన్ని పైకి తెలియనీయలేదు.

“చిత్తం. తమరు అన్నది నిజం. ఆ గాడిద అంటే నాకెంతో ఇది. నాకు గుర్రమయినా, ఏనుగయినా, స్నేహితుడయినా అదే అనుకున్నాను. స్నేహం దృష్ట్యా మీకన్న ఎక్కువనడానికి లేదు గాని ఏమిటో ఆ వెర్రి అభిమానం అల్లా అనిపిస్తుంది. దానికీ నేనంటే అంత అభిమానమూ వుంది....” అంటూ ఏడ్చు ముఖం పెట్టేడు.

తనకీ ఏడుగురు తిరుగుతుందని ఆ ఉద్యోగి గ్రహించేడు. ఎల్లాగో బయట పడాలి. వీలయితే అవమానమూ చేయాలి.

“పాపం. అనవసరంగా విచారించకండి. ఎవ్వరూ ఈ భూమిమీద కలికాలం వుండిపోరు. ఈవేళ ఆ గాడిద, రేపు మరొకరు. మీరో.....”

చటుక్కున మౌల్వీ ఆ అధికారిని కావితేనుకున్నాడు.

“వద్దు. అంతమాట అనుకోవద్దు. అల్లా నా గాడిదను నడి వయస్సులో తీసుకుపోయేడు. కనీసం తమరేనా బాగుండి. అది పోయిన లోటు తీర్చాలని ప్రార్థిస్తున్నా. అంతా ఆయన గయ” అన్నాడు.

అందరూ భారతీయులే

అందరూ ఒక్కటే అని భావించి
ఆలోచించండి, మాట్లాడండి,
పని చేయండి.

CA-65/F2

ఆల్బో-సాంగ్

అన్ని వయసుల

వారికీ ఆదర్శక బలవర్ధకం

మీరు అన్నివయాల ఆరోగ్యంగా వుండాలంటే మీకు ఆల్బో-సాంగ్ అవసరం. పుట్టినట్లకు యువకులకు కూడా చిట్టచివరికి శరీరాన్ని ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించుటకు ప్రత్యేకమైన మహర్షి ఆల్బో-సాంగ్ లో చేర్చబడ్డాయి. ఈ రోజు ప్రతి రోజుకూ ఆల్బో-సాంగ్ తీసుకోండి. చక్కగా మీరు ఆరోగ్యంగా వుండాలి.

జె. అండ్ జె. డిప్సన్
హైదరాబాదు (దక్కన్).

సమగ్ర ఆంధ్ర సాహిత్యం

నిదన సంపుటం. మలిరాయలయ్యగారి. ఆరుద్ర కవన. క్రాసు 264 పుటలు. వెల: అయిదు రూపాయలు. ప్రకాశకులు యం. శేషచలం అండ్ కంపెనీ, మద్రాసు, మచిలీపట్టణము, సికింద్రాబాదు.

ఆంధ్రసాహిత్యాన్ని గూర్చి అపూర్వంగా పరిశోధనలు సాగించిన ఆరుద్రగారు కూర్చిన సంపుటాల్లో ఇది సప్తమం. కృష్ణదేవరాయల తండ్రి నరసరాయలు మొదలు తమ్ముడు అచ్యుత దేవరాయలవరకూ వున్న కాలాన్ని ఒకయుగంగా విభజించి రచయిత అందరి కవులనూ, వారి రచనలనూ గూర్చి వ్రాశారు. ఇదివరలో వెలువడిన సంపుటాల్లో కంటే ఇందులో చాలా ఎక్కువమంది కవులను గురించిన వివరణ వచ్చాయి అధ్యాయాలలో ఉన్నది.

తొలుత కొరవి గోపరాజు సింహాసనాన్ని తిరిగి గురించి చక్కగా వివరించ బడింది. విషయాన్ని మునుప రెండుకొండల చెప్పడం ఒక విశేషమే! మాడయ్య కవి రచించిన మైరానా చరిత్రతోనే కథాంశమూ, దానివారి స్త్రీలనుగురించిన వర్ణనమూ, కవి, ఎర్రన శ్రీ నాటలను అనుసరించిన ఘట్టాలూ చక్కగా చూపబడినవి.

ఈ సంపుటంలో శ్రీ కృష్ణదేవరాయలనుగురించే ఎక్కువగా కావస్తున్నది. రాయల జననకాలాన్ని గురించిన ఆరుద్రగారి పరిశీలన మెచ్చదగినది. రాయల నిర్వాహనమయానికి ఆరేడు రామరాయలు 85 సంవత్సరాల వృద్ధుని ప్రసిద్ధి. ఆతని వయస్సు నమసరించి కృష్ణదేవరాయలు అనసాన సమయానికి వృద్ధుడై పుండాలి, అందువల్ల జననకాలం యింకా వెనక్కు వెళ్లవచ్చునని కొందరు చరిత్ర విమర్శకుల అభిప్రాయం. అంతేత యింకా యీ విషయంలో పరిశోధన జరగవలసి వున్నది. ఈ అధ్యాయంలో రాయల రాజనీతిపద్ధతి, జీవిత విశేషాలు, రచనా పితవం, మిష్టచిత్రియంతోని విశేషవిషయాలు, అముక్తమాల్యద కర్తృత్వం మొదలైన విషయాలు చాలా చక్కగా చూపబడ్డాయి.

రాయలనుగురించి ప్రాసనల్లే నందితిమ్మన్న పీఠికాతపరణాన్ని గురించి, దరిగొండధర్మన్న చిత్ర భారతాన్ని గురించి, నాదెండ్ల గోపమంత్రి గయో పిఠావాన్నిగురించి ఆరుద్రగారు విపులంగా వ్రాశారు. తిమ్మన, ధర్మనల పీఠికాతపరణ వృత్తాంతాల బోధాన్ని, గయోపిఠావాస, చిత్రభారతం సౌతికలమూ చక్కగా చూపారు. అల్లసాని పెద్దనగారికి రాయల వారితో కలిగిన పరిచయం చక్కగా ఉపాంశబడింది. పెద్దన రచనానైపుణ్యం ప్రశంసించబడినది.

అన్నదిగ్గజాల నిర్ణయంలో అభిప్రాయ భేదాలున్నవి. ఎన్నదెవ్వరి అభిప్రాయాలు వివిధంగా ఉన్నాయో నట్టికతో సహా రచయిత చూపారు. అందరి మతంతోనూ తిమ్మన, పెద్దన, భూర్జుటి, తెనాలి రామకృష్ణులు విభిన్నంగా దిగ్గజాలలో చేరి వున్నారు. ఇందులో భూర్జుటిని గురించిన అధ్యాయంలో ఆకాలానికి భూర్జుటి, తెనాలిని యువకులనీ, పినివాడతో తిరుగుతూ పుండేవారనీ పీఠికానికీ

మెచ్చుకొని రాయలవారు పీఠికానికీ అన్నదిగ్గజాలలో చేర్చారనీ ఉన్నది. భూర్జుటిని గురించి పున్న యీ సంపుటంతోనే తెనాలిని గురించికూ చేర్చడం ఉచితంగా ఉండేది. తమరచనలను రాయలకు కృతి యివ్వకపోవడంలో యిద్దరూ పమానులేకదా!

చింతలపూడి ఎల్లన్ననుగురించి ప్రాసనన్నుడు ఆతని రాధా మాధవానికి, మిష్టమాయా నాటకానికి పున్న సౌతికలచూపి, ఆరుద్రగారు విష్ణుమాయా నాటకం మడికి అనంతయ్య రచన అనే ఆంధ్రకవిత తరంగిణీకారుని అభిప్రాయాన్ని బలపీఠం చేశారు. ఆరుద్రగారిచ్చిన ఉపసత్తులు బాగా ఉన్నవి. అయినా తాము దేవీని నిర్ణయించక యీ నిర్ణయాన్ని భావి పరిశోధకులతో విడిచిపెట్టడం ఆయన నచ్చదయితే తార్కాణంగా ఉన్నది.

శైవ మతానికి అవలంబివాన్ని యిచ్చిన పేదవర్తి కవులను గురించి, శైవ్యమునానికి పుష్పిని కలిగించిన తాళ్లపాక కవులనుగురించి సంగ్రహంగా అయినా మంచి విషయాలు అందించబడినవి. ఈ పద్ధతి వాఙ్మయంలో మతాన్ని జోడించి పరిశోధించే వారికి బాగా ఉపయోగపడుతుంది.

చివరి అధ్యాయంలో వదముగ్గురు కవులను గురించిన విషయాలు ఉన్నవి. అముడితంగా ఉన్న యాదవామాత్యుని విక్రమార్క చరిత్ర మున్నగు చాటివినరాలు వాఙ్మయాభిమానులకు చాలా ఉపయోగించ గలవు.

—ఆంగీరస]

భిక్షుత్రిక్కన

పద్య కావ్యము. రచన : శ్రీ కార్యమన్నాడి వాగ భూషణము. 64 పేజీలు. మూల్యం : రూ.1—25 పై. (ప్రసిద్ధానం : పున్నవ పారివసోత్తమరావు, వాడేపూర్లు, జిల్లా పరిషత్ పైమ్మూలు, వలసర్ల.

అదినంది ఆంధ్రదేశం పీఠాధిపతి, సత్కవులకు, కళాకారులకు, వీరనాటిమణులకు సేవెన్నిక గన్నది. మహాభారతమును పదునేను పర్వములాంధ్రీక రించిన కవిబ్రహ్మ తిక్కన పెదతండ్రి కుమారుడు అఖండ కౌర్యరాసియైన బద్ధ తిక్కన. మనము సిద్ధికి, కాలవరాజుకు జరిగిన యుద్ధంలో మొదటి సారి మోహగించబడి తిరిగివచ్చిన తిక్కనతో పోయి పోగిని రగుల్చొల్లజేయటానికి తల్లి దండ్రులు, భార్య అతన్ని అవమానిస్తారు. బద్ధ తిక్కన ఆ అవమాన భారంతో కృంగిపోయినా, పారిపోయి వచ్చిన తననువారు పరాభవించటంతో తప్పులేదని, మరునాటి యుద్ధ రంగంలో సైన్యం విహారం చేసి వీర మరణం సాంధ్యుడౌ. వీరవత్తి చానమ్మ అతనితో సహగమనం చేస్తుంది పీఠోచిత్రం న ఈ గాథను రచయిత చక్కగా పద్య రూపంలో వివరించారు. పద్య రచన సాంప్రదా, సాహిత్య నడచింది. ఈ కావ్యము సాహిత్య రచనల అభిమానాన్ని మారగొంటుందని ఆశించ వచ్చు.

పెళ్లి పందిరి

రచయిత. శ్రీ నీతంరాజు వెంకటేశ్వరరావు.

(క్రాసు 112 పేజీలు, వెల రెండురూపాయలు) (ప్రసిద్ధానం: భక్త్యదయ పబ్లిషర్స్, విజయవాడ—2.

నాటక రచయిత యంతకుమనందు నాటకాల్ని, నవలల్ని ప్రాసనవారే. క్రొత్తతరహా నాటకాల్ని రూపొందించాననే ఉద్దేశ్యంతో యీ నాటకాన్నిరచించారు. బంధుత్వమై వామాచార్యకుండా కట్నాలకోసం పెద్దది చేసే దనికుం మనస్తత్వాలు, పెద్ద చదువు చదివినా అలక పాన్పుమీద, ఎదుటివారి స్నేహతనం గుర్తించికూడా, కార్కు కాలాననే అధునిక యువకులు, మోసం చేస్తూ, దొంగ పోట్ల, వ్యాపారం చేస్తూ డబ్బును సంపాదించి, దాన్ని ఎరగా చూపి అమాయకుల్ని మోసం చేయాలని ప్రయత్నించే ప్రబుద్ధుల మనస్తత్వాల్ని రచయిత చక్కగా నాలుకతో చిత్రించారు. తెలుగు ప్రాంతీయ భాషల్ని అంతగా ప్రవేశ పెట్టలేకపోయినా (రచయిత నాలుగు మాటలు'లో చెప్పినట్లు), ఉన్నంతవరకూ సహజంగా ఉంది. వెళ్లారు యానతో మాట్లాడే వియ్యన్న, తమిళం, తెలుగు కలిపి మాట్లాడే మయివం, దీర్ఘాలతో మాట్లాడే దైవంల పాత్రలు కడుపుల్ని నవ్విస్తాయి. కానీ అక్కడక్కడి ముక్కు మార్క, లక్ష్మీల నంభాణిలు అసహజంగానూ, వాస్తవానికి చాలాదూరంగానూ ఉన్నట్లుపిసిక్కుంది. అర్థాన్ని పూర్తిగా మార్చినే అన్యుతనాలు దైవం, మైనంల సంభాషణల్లో పొల్లటం చల్ల చరిత్ర వారు తికమక పడల్సి వస్తుంది. మొత్తంమీద నాటకం చదువుతున్నంతసేపూ వదలకుండా చదివాలనిపించే విధంగా ఉంది. మహాదేవమోడు రంగాలు, ఒకేసేటి, తక్కువ పాత్రలు ఉండటం వల్ల నాటకం ప్రదర్శించటానికి అనుకూలంగానే ఉంటుంది. అయితే రచయిత అన్నట్లు ప్రదిట్టకులు నిరంతరమైన దీక్షతో నాటకం ప్రదర్శించ బానుకుంటేనే విజయం సాధిస్తారు.

శ్రీరామకృష్ణమహోదయము

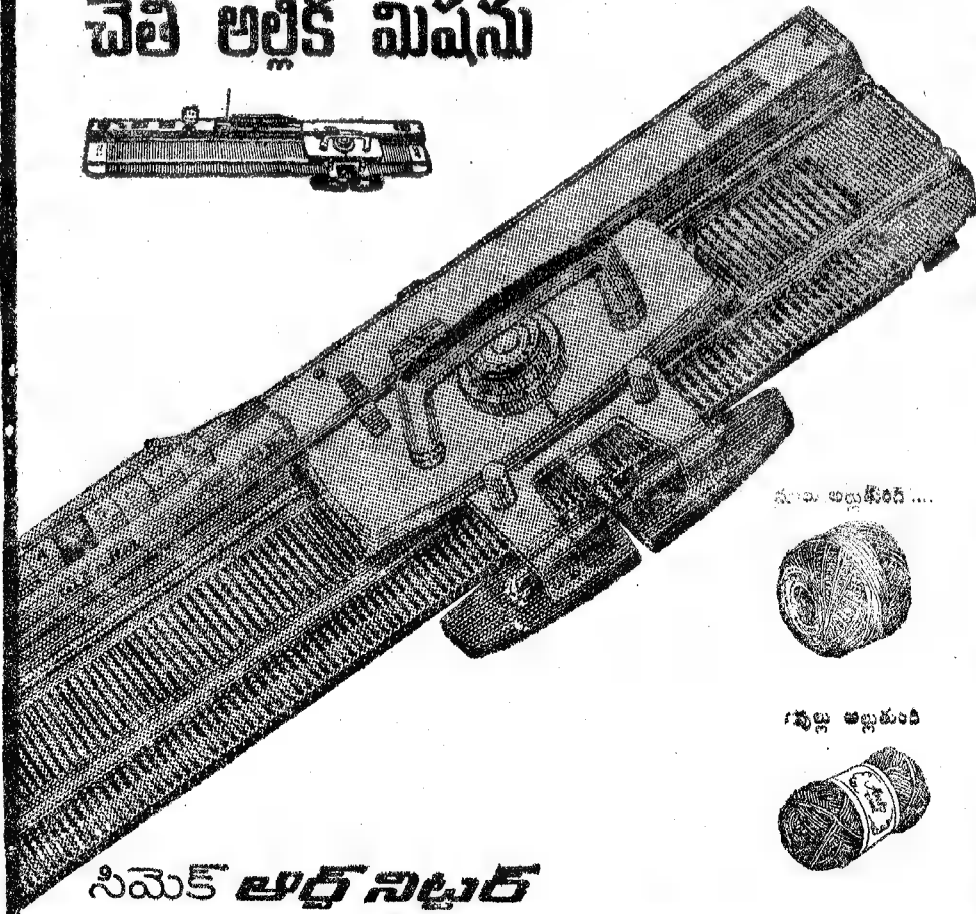
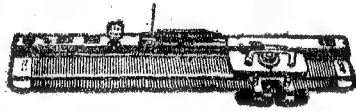
రచన: శ్రీ నారు వాగవారులు, 112 పేజీలు. మూల్యం: రూపాయయ్యర. ప్రతులకు: శ్రీ ధ్యానే ప్రకాశనంధర్మమి, శ్రీనద్దురు సేవాశ్రమం, సంతానాది సోప్త, తూర్పు గోదావరి జిల్లా.

శ్రీ రామకృష్ణ మహోదయం అన్న ఈ పద్య కావ్యమునకు మూలము శ్రీ విదంబర స్వామివారు రచించిన శ్రీ రామకృష్ణ జీవితం. పతన కావ్యంగా నున్న శ్రీ రామకృష్ణ జీవితమునా శ్రీ నిర్విష యానంద బ్రహ్మచారి శ్రీ నారు వాగవారులు పతి చేత పద్యకావ్యముగా రూపొందించ వేశారు. ఇందులో శ్రీ రామకృష్ణ భగవానాని జీవితముచిట్టచి పద్య సమదాయముతో చిత్రించ బడినది. కథా ప్రారంభము, శ్రీ దేవీసాన్నిధ్యము, తన్మయ పాట్లము, సావభూతిపట్టము, ప్రచారపూర్వకం వార్తాదశానుట్టము అం. ఆరుభాగములుగా నీ కావ్యము విభజించబడి ఎరకానికి అంటే కలిగింసు శైలిలో పద్య రచన గవించబడింది. అధ్యాత్మిక గ్రంథములందభిభాష గలవారికి 'రామకృష్ణమహోదయము' మిక్కిలి ఉపయోగముగా నుండునునటలో ఐందేహమే తే.

—విజ ఆర్

సింగర్ వారిది

భారత దేశపు మొట్టమొదటి చేతి అల్లిక మిషను

మీరు అల్లుకోరిక ....

పట్టు అల్లుతుంది

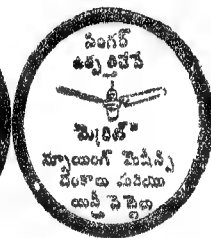
సిమెక్ ఆర్ట్ నిట్టర్

అల్లికములో ఒక మహత్తరమైన క్రొత్త ప్రవంచాన్ని సింగర్ మీకోసం వృద్ధిచేస్తుంది.. సిమెక్ ఆర్ట్ నిట్టర్ను ప్రవేశ పెడుతున్నది. ఇది భారతదేశపుమొట్టమొదటి చేతిఅల్లికమిషను, పుట్టునగా కుండా నూలు సింథటిక్ దారాలనుకుడా ఇది అల్లుతుంది. అతి పేగంగా పనిచేస్తుంది; అనేకకాలం అందమైన దుస్తుల్ని - మామూలు వాడుకలోవున్న సేజోస్, వెయిట్ కోట్లు దగ్గరనుంచి శాలువలు, పక్కపైన పరిచేదుప్పట్ల దాకా - పుత్తుల్ని చెయ్యడంలో అదిబాకు సహాయ పడుతుంది.

ఆర్ట్ నిట్టర్తో, అల్లికము అద్భుతమైన ఒకక్రొత్త కాలయాపనం - అల్లికస్తోమతనిచ్చేది అయినకాలయాపన అవుతుంది. కొద్దిపెట్టుబడితో త్వరలోలాగాలు సొంతదాంను కొనవారికి కూడాయిది సహాయ పడుతుంది.

బాకుసమీపంలోని సింగర్ దుకాణములో గానీ లేక అధికారము కొందిన సింగర్ డీలరు వద్దకొని లభించును.

సింగర్ మ్యాషిన్స్ సెషిక్ కంపెనీ, కొలకాతా : కలకత్తా - 95.

సింగర్ కంపెనీదానికి ప్రతీకమార్కు.

పు. 9-5935

పాశ్చాత్యానుకరణ ఎంతవరకూ..?

విశాఖ

మొన్ననుద్య అమెరికా నుంచి మాస్టేహి తురాలు ఉత్తరంలో అనేక విషయాలు రాస్తూ “ఇక్కడ మా యూనివర్సిటీలో మన్న కొందరు బెంగాలీలని చూస్తే నాకు చాలా విచిత్రంగా వుంది. అనేక పాటిలో అతి నాగరికంగా, అతి ‘మోడర్న్’గా వుంటారు. వేషధారణ చూస్తే అతి వెస్ట్రనైజ్డ్ గా వుంటారు. కానీ వాళ్ళ పెద్దవాళ్ళ వరైనా కనపడగానే యూనివర్సిటీలో అంతమంది ఎదుట సిగ్నూ సెంకోచం లేకుండా వంగి ప్రమాణం చేసి శరత్ హీరోయన్లగా పాదధూళి తీసుకుంటుంటారు. బెంగాలీలే కాదు, ఇంకా కొందరు హిందూస్థానీలు కూడా అంతే. వేషంలో పాశ్చాత్యులని అనుకరించినా వాళ్ళ వండగలూ అవీ మర్చిపోకుండా చేసుకుంటారు. ఈ ప్రాకృ త్విమల కలయిక నాకు చాలా విద్వంసంగా ఉంది, మా డిపార్టుమెంటుకి సరిగా ఎదురు గుండా ఉన్నదాంటే ఒక అరవాయన వున్నారు. ఆయన భార్య ప్రాద్దుటే లేచి గుమ్మం ముందర ముగ్గు వెయ్యటం మర్చి పోదు” అంటూ ఈ విషయం గూర్చి చాలా హాసంది.

దీన్ని గురించి ఆ టేజీ ఆలోచించలేదుగానీ ఈ మధ్య మాకు తెలిసిన ఒక బెంగాలీల యింటికి వెళ్లాం. ఎంతసేపూ అవిడకి అవిడ పూజలు, కాలిషూట్ కి వెళ్లడం దక్షిణేశ్వరం కెళ్లటం తప్ప ఇంకో గొడవ పట్టించుకోదు. అవిడ మేనగోడలు పైచదువులకని విదేశానికి వెళ్లింది. అక్కడ ఒక మళయాళీని పెళ్లాడేందట. అవిడ వాళ్ళిద్దరినీ ఫోటోలు చూపెట్టుతున్నారు. అందులో ఒక ఫోటోలో దుర్గాప్రతిమ ఉండేసరికి మేం ఆశ్చర్యపోయాం. అవిడే చెప్పారు. విమానంలో ప్రతిమల్ని తెప్పించుకుందిట ఆ అమ్మాయి. అతి సుందరంగా అలంకరించి పూంమాలలు వేసి అల్పవాడికై మ్లతో రంగవల్లులు తీర్చి మనోహరంగా ఉందా పూజాస్థలం ఫోటోలో. మా ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. చేతుల్లోని రచిత వేసుకోవడం అతిగా పాశ్చాత్యనాగరిక ప్రభావానికి తోస్తే నవారే చేస్తారు అనుకునే వాళ్ళకిది మరి ఆశ్చర్యంగా ఉండదూ! చేషంలో పాశ్చాత్యులని అనుకరిస్తూ

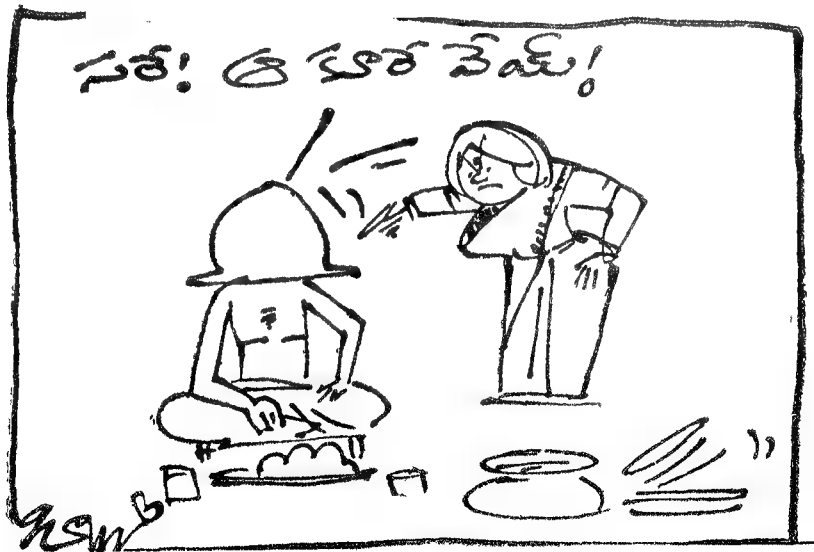
వివాహం బెంగాలీకాని వారితో అయి, మానసికంగా దుర్గాపూజ వదలనేరని ఆ యువతి మనకి అర్థం కాకపోవటంతో ఆశ్చర్యం లేదు.

దీన్ని మా స్నేహితులతో చెప్తే వాళ్ళిచ్చిన జవాబిది. “ఎంతవరకూ లేటెస్ట్ ఫ్యాషన్లని అనుకరించి మేం బాగా అలంకరించుకోగలం అని తెలియచెప్పాలనే మేం అనుకరిస్తాం. కానీ భారతదేశీయులం అన్న విషయం ఎక్కడికెళ్ళినా మర్చిపోనేరం. అతి నాగరికంగా అలంకరించుకుని ‘రాష్ బిహారీ ఆవెమ్యా’లో నల్లర్లు స్నేహితులతో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ కేరింథాలు కొట్టుతూ వెళ్తున్నా చాలా రోజుల తర్వాత చూస్తే పెద్దవారికి వంగి పాదధూళి తీసుకుంటాం. ఇందులో సిగ్గుపడాలైన విషయంలేదు. అలాగే దుర్గాపూజలు— చిన్నప్పటినుంచీ దుర్గాపూజలు మాలో బీర్లిం చుకు పోయాయి. అందువల్లే దాన్ని మానడం కష్టం” అన్నారు.

ఇంకా దక్షిణదేశాన మనుష్యులు ఈ పాశ్చాత్యానుకరణని సరిగా ఆమోదించటం లేదు. వంజాబీ స్త్రీలు అతి అధునికంగా అలంకరించుకుంటారు. వాళ్ళను చూసిన మనవాళ్ళలో కొందరు “బొత్తిగా మొగరాయిళ్ళలా” అనడం నేనెరుగుదును. బయటి వేషానికి మానసిక భావాలకి ముడిపెట్టడం, పాశ్చాత్య ప్రభావాల

వల్ల మనవాళ్ళు చెడిపోయారనుకోవడం అవివేకం అనిపిస్తుంది. చెడిపోయేవారికి పాశ్చాత్యుల ప్రభావాలే అక్కరలేదు.

ఆ మధ్య మద్రాసుకి వెళ్ళినప్పుడు మావారి స్నేహితుడ్ని చూడ్డానికి వెళ్లాం. ఆరోజున వాళ్ళింట్లో వాళ్ళ గుడికెళ్తున్నారు. మావారి స్నేహితుడ్ని రమ్మంటే రానన్నారని అతనితల్లి “అమెరికా వెళ్ళవచ్చాక బొత్తిగా రైవభక్తి పోయింది. ఎంతసేపూ వాళ్ళని అనుకరిస్తూ ఉండటమే పని” అని తిట్టుకున్నారు. నిజానికి అతనికి భక్తి లేకపోలేదు— కపాలేశ్వరుని ఉత్సవ జననముద్రంలో కొట్టు, మిట్టాడనేరక రానన్నారు. అదిమాకు తెల్సైంది. ఆయన గుడికి, అక్కడ ఆ టేజీ జనం లేకుండా ప్రశాంతంగా ఉండేసయ్యం చూసుకువెళ్తారు. అలాగే ‘ఫారిన్’ నుంచి వచ్చిన ఒక తెలుగానిడ అన్నారు. “ఈ దేశంలో ఉన్నంతవరకూ నేనంతగా పూజలు గూర్చి అడి పట్టించుకునే దాన్నిగాను. కానీ అక్కడకి వెళ్లాక అక్కడివాళ్ళ మన దేముళ్ళ గూర్చి ప్రశ్నించేసరికి అన్ని పుస్తకాలనీ తెప్పించుకుని చదివి మనమతం గూర్చి క్లుగ్లంగా నేర్చుకున్నాను. ఇప్పుడు నేను పూజలు మానటంలేదు. వినాడో ఆపేసిన శ్రావణమాసం నోముల్ని, అట్ల తల్దేని మళ్ళీ నోచుకుంటున్నాను” అన్నారు. ఇవన్నీ చూస్తుంటే నాకు అనిపించింది. బయటి వేషభాషలకి ఆచారాలకి, అనుసర

రాతులందు చదవండి

2 వుదకముల పెట్టుకు 2-50
కొక్తాకాశ్రము 84 అనునములు
(చిత్ర పటములతో) ఎవరో రాత్
ఒక్కొక్క పుస్తకం రు. 1-50
పోస్టి ప్యాకింగు అదనం.

ARAHANT BOOK DEPOT.,
26, ALIGARH (U. P.)

అలోగ్య
అనారోగ్య
పరిస్థితులలో
మహిళలు
ఆధారపడుగలిగి

అలోగ్య
సౌభాగ్యములను
ఆనందతీర్థముల సేగా
ప్రసిద్ధి సొందినది

కేసరి కుటీరం
(ప్రివేట్) లిమిటెడ్
బొంబే. ముద్రాణం 19

పితారామ జనరల్ స్టోర్స్ (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్)
హైదరాబాద్, విజయవాడ, తిరుపతి, అమరావతి, విజయనగరం, విజయవాడ

నగం ధర కంటే తగ్గింపు ధర
ప్రపంచ వ్యాపిగల పాతెట్ రేడియో

జూన్ 125 NOW RS. 44.5

(ప్రపంచములో ఎక్కడక్కడ ఉన్నాడనది.
అన్నిభాషలు బహిష్కార తర్వాత సుపర్ ప్లాని
కంగా ప్రపంచములోని అన్ని కేంద్రములనుండి
నండితము, వార్తలు, వాటకములు ముద్రాణం
చెల్పగలిగినవస్తు. ట్యూనింగ్ పేర్తో వచ్చే గును
మామూలు అందముగా చక్కగనివేయగల కేంద్రం
గాతయూరై వజ్రాన్ రిసెవరు. బేసి, అత్యంత
పూర్తిగా పనిచేయు డిజిట్ స్పెషల్ రేడియో
ధర రు. 45/- పూర్తి పెట్టు. వి.ఎస్. వార్తలు
రు. 3/- అదనం. వేల పంపుకో అమ్మకానికి.
ఈ వజ్రకాశాన్ని జాగ్రత్తపడండి.
త్వరపడండి. మీ అర్థమును నడిపించండి.

JAPAN TRADING AGENCY

వనితాలోకం

అలకీ మనోభావాలకీ ముడిపెట్టుకోవడమి.
మనలో చాలామందికి వాగదీయగా అలంక
రించుకోవడానికి దైర్యం లేకపోయి, మిగతా
వారిని వేరొకటిగా చేస్తూ కూడా ఇంట్లో
అమ్మమ్మల్ని, బామ్మల్ని పాతకాలం వారని,
మూఢనమ్మకాలని విసుక్కుంటూ ఉన్నట్లే,
అతి మోడర్న్ గా ఉండి వేరే జాతివారిని పెళ్లా
దీనా వాళ్ళపూజల్ని వాళ్ళు తడులుకోని
వారూ వున్నారు. మధ్య అవారం అని
గొడవపెట్టుకుంటూ కుట్రలుగా తునిగా
ఉండి దేముడిని పూలతో అలంకరించి
ద్యానించుకొనే వారిని ఒక దివారి అని

కుటుంబ నివేదన

గురువు లేకుండా అన్నిరకము
లను న్యాయంగా కలిపి
కుటుంబం 384 పేజీల
400 బొమ్మల పుస్తకం
రు. 8/- అట్టయిమివ్వరా
సొంతం కలిపింతుకు

352 పేజీల 20 బొమ్మల 160 పేజీల
పుస్తకం రు. 10/- 2 తెలుగు, వి.ఎ.అదనం.
అర్జునులతోపాటు అధ్యయనం రు. 2/- నెలకలి.
జి.పున్నారావుదారి, మాడ్రు, తెలంగాణ.

మారెన్నో రకాలు
రుచి చూసి ఉంటారు
ఇవి వాటన్నిటికన్నా
మిన్న

బాలూజ్
వస్తువు

అసలైన ఆంధ్రుల తయారీ
తయారీచేయబడి.
శ్రీ బాలాజీ ఇండస్ట్రీ
ప్రకాశం రోడ్డు, విజయవాడ-2.
తూ. రిజి. 580/రాం. 5. చిత్రము
ఇండ్రస్ట్రీల పరిశ్రమలో
నా 1153 & 1154 స్టాల్స్.
నందంబండ్రి

కాదండి. ఇందులో నిత్యం లేకపోలేదు.

అవల పాశ్చాత్యులని అనుకరించినందున
మనవాళ్ళు చెడిపోతున్నారని, పూర్తిగా మలినం
అయిపోతున్నారనే నాదన వివ్వంకారు. పాశ్చా
త్యులని అనుకరించి మనం ఎన్నో నేర్చుకు
న్నాము. కుట్రలుగా ఉండటం, ఇంటిలో
విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో అనేక పనులు
చేసుకోవడం, విలాస వివాద కార్యక్రమాలలో
పాల్గొనటం, భర్తతో సమానంగా అన్ని
టింగ్స్ భాగం పంపిణీవడం, పిల్లల్ని
పెంచడంలో శ్రద్ధ, పిల్లలచదువుల విష
యంలో శ్రద్ధ, ప్రీతి విద్య, ఉద్యోగాలు
అన్నింటిలోనూ ఒక పరిణితికి రాగల్గడం మంటే
అది పాశ్చాత్యులనుంచి నేర్చుకున్నదేనని.
మనలో చాలామంది తమకీ అనుగుణమైనవి
మూలం అనుకరించి విద్యబీదివాల్ని పాపీగా
పడుపుతున్నారు. కొందరు గ్రుడ్డిగా అనుక
రించి చెడిపోయినందునలన పాశ్చాత్యులను
కరణాలన అన్నీ వస్థలే అవటం నలులు
కాదు. పాశ్చాత్యులనుకరణాలన లాభనీష్టాలని
లేరేకా వేసి చూసుకోవడం అన్నది పాధ్యం
కాదు.

మనవారు చెప్పలేంట్టుతో (డింక్కు
లేసుకోవడం, ట్యూమ్స్, బాబాబా చెయ్యడం
ఇవన్నీ పాశ్చాత్యుల మూలంగానే వచ్చిం
దంటారు. కానీ ఇవన్నీంటే గ్రుడ్డిగా
అనుకరించమని వారే మనకు చెప్పలేదే.
అదీగాక మధ్యపానం, టూమపానం పూర్వ
కాలంమంచే ఉన్నాయి. పూర్వం మొగిలాంబుల
వరిపానంలో మధ్యపానం, హుక్కా అన్నీ
పుండేవికదా! కాగా పోగా ప్రస్తుతం అవి
టూపంమారి మరో టూపంలో పిగిలెట్టు
గానూ, సైపులగానూ పాశ్చాత్యులించాయి.
మానసిక దౌర్బల్యం ఉన్నవారు ఏదీ
హించుకోవేరక చెడ్డ అలవాట్లకి తోవవు
తారు. దానికి పాశ్చాత్యులని అనుకరించి
చెడిపోతున్నారని, దాన్ని పాశ్చాత్యులకి అంట
గట్టటం తప్పు. వారి దేశంలో చెలామణిలో
వున్నవి, వాళ్ళదేశ అలవాట్లనిబట్టి, శీతోష్ణ
పీడినిబట్టి, కొన్నింటిని వాళ్ళు చేస్తున్నారు.
వాటిని మనదేశంలో ఎంతవరకూ ఉపయో
గించాలి, వేటిని వదిలేయాలి, అన్న విచక్షణా
జానం మనకుండాలి. ఇదే మనలో కొంద
రిలో తోపించిన విషయం. అనర్థాలన్నీ
గ్రుడ్డిగా అనుకరించడం ఎల్లే కలుగు
తున్నాయి. మనుష్యులందరికీ ఆలోచించే
తీకిని దేముడిచ్చాడని ప్రతివిషయాన్నీ
ఆలోచించి పరులలోని మంచిని మూలం
గ్రహించి అనుకరించగలిగితే మంచిది. మన
తప్పులకి మన మానసిక దౌర్బల్యాలకి భూ

తా అన్ శ్రవణ...మీలాటివారు ఇంత అమాయకంగా అవన్నీ నాకు చెప్పడమేగాక వాటిని వేసు వివరితంగా అర్థం చేసుకుంటూ నని ఎదురుచూడడం వింతగా వుంది....."

పామును చూచి త్రాడనుకున్నారయ్యా. ఇద్దీ పొరలాటలు. పాముని చావగొట్టింది— అని చెబుతుంటే, ఇది త్రాడే, కాని ఇది పామువలె వుండడం సహజం అంటాడేమిటి? కవ్వాలా ఏడవ్వాలా అని సంశయం వచ్చింది కృష్ణయ్యకు.

ధర్మారా వింకా చెబుతున్నాడు. ".....ఈ వూళ్ళో ఆ రోదా కృష్ణ మందిరం కట్టించింది మీరు. గవర్నమెంటు ఆస్పత్రికి ఫర్మిటర్ కొనిచ్చింది మీరు. పైన్ స్కూల్లో ఏడాదికి వది ఉదిత వేతనాలు ఏర్పరచింది మీరు.....వెలుగుా చీకటి అందరిలోనూ వుంటాయి. ఆ చీకటిని చూడగలగడమే మీ అవుదార్శాన్ని చాటుతుంది. కాని మీలాటి పెద్దలు, ప్రజా నాయకులు చెయ్యవలసిన పనికాదది"——

"—ఇదా అవండి!.... ధర్మారావుగారూ, సురొక చిన్ని వారర్ చెబుతా ఎవండి!....ఆ రోదాకృష్ణమందిరంలోనే ఒక మూల, వేల మట్టానికి దిగువ ఒక అమ్మవోవే కాల వున్నది. అక్కడ ఏమి అమ్మ వేస్తున్నారో తెలుసా? 'కృష్ణ కర్ణామృతమూ', 'ధగవ ప్గీతా' అనుకుంటున్నారేమో కాదు....అక్కడ ముద్దినున్నవి రొంగవోట్లు!"

ధర్మారావ్ కనుబొమలు ఎగిరిపోయి.

"అవును!.....చదులు, గదులు, వందలు అన్ని నోట్లూ వేస్తున్నారు. వేయుస్తున్నది దివరో తెలుసా?—వేదే!.....ఇప్పుడంగానా మీ కర్తవ్యం తెరచేసుకొన్నారా?"

ఒక విముషంపేపు ఏమీ మాట్లాడలేక తోయూడు ధర్మారావు.

"కృష్ణయ్యగారూ! ఇదే నిజమయితే, వేదే గమక ఈ రొంగవోట్లు ముద్రిణాలయ్యాన్ని పట్టుకోగలిగితే వా ప్రమోదనలకూ, వా తని వ్యక్తుకూ ఎంత బ్రహ్మాండమయిన అవకాశం అనుకున్నాడూ! ఇంకాటి మేలు వేసిన మీకు ఎలా కృతజ్ఞత చెప్పడం— ఎట్లా?"

ఈసారి మనుషం కృష్ణయ్యను వరింపుచింది.

".....అయ్యో! మీబోటివారికి దానితో పరిణాంధం వుండంటే ఎవరయినా నమ్ముతారంటుంది—వామోద పెద్ద జోకు విసురుతున్నారు మీరూ! అమ్మకాడి!"

బ్రతుకన్నది ఒకవరం

16 వ పేజీ తరువాయి

తటాలున లేచాడు కృష్ణయ్య. కుర్చీ వెనక్కు పడింది. ఆయన కళ్ళు మేల్కొన్నాయి. పళ్ళ బిగించి గొణిగాడు.....

"అందులు...మూర్ఖులు...." అని గిరుక్కున తలుపు తీసుకుని ధణధణమని అదిరే అడుగులతో నడవసాగాడు. ఆయన కాళ్ళ క్రింద తివాసీయే గమక లేకపోతే ఆ అడోగుల బెట్టుకు క్రిందవారి నెత్తిమీదగవచ్చాడే నడేది. నుండివడుతున్న వేగంతో చదవక మెట్లు దిగసాగాడు.

అదేవేగంతో మెట్లు వంపు తిరగడంతో పలు తప్పింది.

అంతే, దణ దణమని దీర్ఘకుంటూ ఇరవై మూడు మెట్లూ క్రిందకువచ్చినట్లాడు కృష్ణయ్య.

* * *
స్పెషల్వార్డులో రాత్రి డ్యూటీ వర్సే కమల చేతి వాచి చూసుకుంది. తొమ్మిది స్వరంబుంది. ఆరోనెంబరు గదిలోకి అడుగు పెట్టింది.

తల వెనుక మూడంగుళాల పొడవున కట్టుతో, ఎడమ మోకాటినుండి మడమదాక ప్లాస్టర్ తోడుగుతో మంచంమీద వడిపున్న కృష్ణయ్యకు స్పృహపొయి ముప్పైరెండు గంటలు దాటింది.

అప్పుడే తోవలికి వచ్చిన కమల, కృష్ణయ్య పెదవులనుండి బుసలు బుసలుగా వీదో చప్పుడు రావడం గమనించింది. కాస్తేపు చూచి బయటికి వెళ్లింది.

వది విముషం తర్వాత డాక్టర్ డేవిడ్తో బాటు వచ్చింది.

ఉండుండి కృష్ణయ్య పెదవులు కదిల తూనే వున్నాయి. కమల ఆ విషయం డాక్టర్ డేవిడ్కు చెప్పింది.

డేవిడ్ కృష్ణయ్య మంచం ప్రక్కనే మృత వేసుకుని కూర్చుని పరీక్షించాడు. కృష్ణయ్యను అతి శ్రద్ధగా గమనించాడు. ఇరవై విముషాలకు కృష్ణయ్య ముప్పై మూడు గంటల తర్వాత మొదటిసారిగా, కళ్ళు తెరిచాడు. పెదవులు తెరిచి, అస్పష్టంగా మూలిగాడు. కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఆయన పిడికిళ్ళ గట్టిగా మూసుకున్నాయి. ముఖమంతా ముడతలుపడింది.

దో గట్టిగా అరిచాడు: కళ్ళి నవనవ కోక గదు. కాళ్ళు తన్నుకుంటున్నాడు.

కమల పరుగెత్తుకొచ్చి ఆయనను పట్టుకుంది. డేవిడ్ ఇంజక్షన్ ఇచ్చాడు.

క్రమంగా కృష్ణయ్యలోని భూకంపం సర్దుకోసాగింది. పిడికిళ్ళు తెరుచుకున్నాయి. ఆయన కండరాలన్నీ విశ్రమించసాగాయి. ఆయనను మెత్తు అవరించింది.

డేవిడ్లేచి కమలతో వీదో చెప్పి తన గదిలోకి వెళ్లిపోయాడు.

ఆ రాత్రి రెండు మూడుసార్లు కమల, ఆ గదిలోకి వచ్చి చూచి వెళ్లింది. తెల్లవారింది.

కృష్ణయ్య కళ్ళు తెరిచాడు. మమ్మీలా పరికించాడు. తెల్లటి గోడలు, తెల్లటి వడక గుడ్డలు తెల్లటి పెల్లు— కనుపించాయి.

వెమ్మదిగా తల తిరిగించకుండానే చూపుపు ప్రక్క కిటికీనైపు సారిచాడు. అవతలి క్కడో పెద్ద చెట్టెడో వుండి కాబోలు— దాని గాఢత దిన్న తొమ్మి ఒకటి ఈ కిటికీ ముందర కడులుతున్నది. అప్పుడే ఉదయం స్పష్టమయ్యి కిరణాల స్పర్శకు కాబోలా వులకించి స్వల్పం చేస్తున్నాయి ఆ లేత పలు అకటలు.

తలుపు తెరిచిన మృుడంబుంది. పిరిక్కి ఎడ్లాడు కృష్ణయ్య. కండ్లు ఇటు మళ్ళించాడు. కమల తోవలికి వచ్చింది—ప్రకాంత కదంబో.

ఇంతవరకూ గమనించలేదు కృష్ణయ్య తన ఎదుట ఆ పెల్లుమీద ఒక ప్లవర్వేణ వున్నది. కమల అందులో పువ్వులగుర్తి ముంచింది. ఇటు తిరిగింది.

"ఏమండీ...బాగా ప్లదపోయారా రాత్రి" దిరువన్నతో వలకరించింది కమల.

కృష్ణయ్య మాట్లాడలేడు.

"రొంగపెట్టుకున్నారా, అబ్బే! మీకే మంత పెద్ద గాయం తగిలించి? ఇంకోక వెలతో ముమ్మున అందరితో కలిసి హాయిగా తిరుగుకుంటారురేండీ!"— అంది కమల ఆయన చేతిని తడుతూ.

వల్లవి స్వర్ణ—లేత అకటలు—బంగారు కిరణం—రంగు రంగుల పువ్వులు—అబ్బే.... తాను అందరిలో ఒకడుగా ఎన్నటికీ కాలేడు. ఆ చాక్కును వినాడో కోల్పోయా.

పిట్టార్చాడు కృష్ణయ్య. ●

సంగీతరాజు

అర్రోబాసిడో జాకో ముందుస్కోమంది దిగి తలుపుమే, అది వడిందో లేదో ఒక మారులాగిచూసి కొని, చేతితో పుస్తకం తెరిచి, తనకోసే తను తదువుకంటూ పియ్య అతి పిమాన్యవేషధారి పొలారి రాజేశ్వరరావుగారు కావటం ఆశ్చర్యకరం

రాజేశ్వరరావుగారు, విజంగా రాజేశ్వరరావులా వుండరు తెందున్నర దళాదా అనుంది తెలుగు పీనిమా ప్రపంచంలో సంగీతపు పీతానికే అదినేత "యాయు వెనా?" అనిపించేలా వుంటారాయన పెంపేటి వాదాల్లోని మాధుర్యాన్ని, సముద్రపు పొరారులోని గాంభీర్యము—ఒకటేమిటి కన్నడి వినిపించే ప్రతి పుష్పికి, తనవైన పీఠనాంతో ప్రతి పుష్పి చేసి, కనాచిమై న సంగీతపు ప్రపంచం మరొకదాన్ని పుష్పి || తారాయన

అనాదు—1940 లో రామబ్రహ్మంగారు తీసిన 'ఇల్లాలు' లో రాజేశ్వరరావుగారే కనిపిస్తారు రాజేశ్వరరావుగారి చిత్రాన్ని చూసి వినిపించే ప్రతి వారం వెనుక, ప్రతి వీణమీటు వెనుక, ప్రతి తాళం వెనుక ఆయన రూపం కనిపిస్తుంది

ఇల్లాలు

1939 లో తొలుత 'జయప్రద' చిత్రానికి ఆయన సంగీత దర్శకత్వం చేశారు ఆ చిత్రంతో తాలు, అనాదు రాజేశ్వరరావుగారి పేరు కూడా మరుగున పడిపోవటం తప్పనిసరి అయిపోయింది మరుసటి సంవత్సరమే 'ఇల్లాలు' రావటంతోనే శ్రీ రాజేశ్వరరావు కీర్తి ప్రపంచం లోని పరిపూర్ణంగా వెలుగుతు తూటానికి ఒక సందర్భం వచ్చింది ఆయన వ్యత్యాసంగా ప్రతిభ కనబాడు కాబట్టి వచ్చిన అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసికొన్నారు రామ బ్రహ్మంగారి 'ఇల్లాలు' విడుదలయినవాడు శ్రీ రాజేశ్వరరావు నయమే 18 సంవత్సరాలు రాజేశ్వరరావుగారికి లైసెన్సు—శ్రీ సంగీతం ట్టు, సంగీతరచనమ్మ వినితేని మమకారం ఉన్నప్పటికీ

అరినాపువారు తెచ్చిన పురస్కారాలు

మరొక పు 'నలుదు' కావాలే అధిరంది కూడా వుండే దట అందుకు తగ్గట్లు ఒకటి రెండు 'వేషాలు' చేశారు

ఆదర్శదేవత

మనీషీ, ఆదర్శానికి వుండే సంబంధ వాద వ్యాలు చాలా చిత్రంగా వుంటాయి 'అద్వైత' ఒక్కమారు ఒకరిని పరిచిందంటే, ఒకరాగాని విడువడట శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారి విషయంలో అది నిజంఅయింది 'ఇల్లాలు' విడుదల కాగానే, ఆయనకు అవ్వవామిద అవ్వవాలు వచ్చాయి అందులో జెమినివారి 'చంద్రలేఖ' చిత్రానికి సంగీత దర్శకత్వం వేశాడ అవకాశం రావటమే, సామాన్యవారి మహాత్మ్యమైన సంగీత జీవనంలో కువర్ణ 'చంద్రలేఖ' అనేరు హిమాచలం జనాన్ని

శ్రయారు చేసిన "జీవన్ముక్తి, భావాగమ్య, మంగమ్మ శవధం" మొదలయిన చిత్రాలు — అదనంతరం వచ్చి శ్రీ — లోగడ ఆయనకు అందిన కీర్తి ప్రపంచం మరొకటాన్ని సైకి రీపికే వెల్లాయి, చైతన్యప్రపంచంతులు

ప్రేమ, అరిమానాంకోర్నీ కొందరు కొన్ని విద్య అను బానిసలయితే, మరికొందరు అనే విద్యలయిల్లా రాజ్యాన్ని నిర్మించుకొని, రాజ్యపాలనయ్యారు అమాట కొన్న 'వాణి నా రాణి' అని కూడా చెప్పి కొన్నివారు తరిత్రు అందరివారు కారు అలాగే రాజేశ్వరరావు గారు కూడా ఆయన చెప్పినట్లు పిజ్జామోగారి వారి అనుజ్ఞ లేనిది 'సితార్' వారు విచ్చారు విచ్చాయి వంకరు శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు వాటికన్నటికి సార్వకొములు ఆ రాజానికి ఆయన రాజ. తెలుగు

రాజేశ్వరరావు

సంగీత రచనా చేత

కలకత్తాలో ౭ ఎత్ 'సైగాల్' ప్రభుత్వవద్ద నీవిన ఉత్తరాధిపతి ఆయన కీవాడు బాలాంటి ఉన్నత ప్రియాన్ని తెచ్చిపెట్టి గలిగాయి తెలుగులో 'సంగీత ప్రపంచంలో' శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారి కృషితోనే చైతన్యం ప్రవహించింది కొత్త బాణీలు, కొత్త నృతాలు పీకవెళ్ళాయి.

రాజేశ్వరరావుగారు మధుర గాయకులని చాలా మందికి తెలుస్తూ చాలామందికి తెలియదు 'సైవేల్' రికార్డుల సంస్థలకు ఆయన ఎన్నో పాటలను వరుసగా పాడారు ఒకప్పుడు (1945 లో అనుకోంటూ) తమన పాడిన 'విభావతి' పాటకీ నేటికీ కొత్తదిగా వుంటుంది 'యాత్రకుడా', 'చల్లగాలిలో', 'మృదుల ఒకపాట', 'సితారుపాటు కూడామా', 'నీకో విజ్ఞానం' పాటలు ఆయన పాడారు.

పీటో ఎంతో వైవిధ్యం వుంది

ప్రస్తుతం ఆయన సంగీత దర్శకత్వం చేస్తున్న చిత్రాలు అర డజనుకుపైగా ఉన్నాయి బి ఎన్ రెడ్డిగారు తీస్తున్న 'రంగులరాట్నం', రామివిడు గారి 'భక్త ప్రహళ', 'పల్నాటియుద్ధం'; అన్నపూర్ణ వారి 'అత్త గౌరవం', ఎ ఎ యం వారి 'భక్త ప్రహ్లాద', ప్రత్యూగాత్మవారి 'వింకా-గోరింక' మొదలయినవి యందులో ముఖ్యమైనవి

తెలుగు దేశంలో సంగీతపు ప్రపంచంలో శ్రీ రాజేశ్వరరావులకు ప్రత్యేకమైన స్థానం రావడానికి ఒక కారణం; ఆయన ప్రతిభ సంగీతంలో ఆయనకుండే ప్రావీణ్యం ఆయనను 'రాజేశ్వరరావు'ని చేయగలిగింది.

పగటి వెన్నెలలు

అనుభవ వాతావరణాన్ని, రాజేశ్వరరావుగారు

కలిపి బి ఎన్ రెడ్డిగారి 'మైత్రీ' లో పగటిపూట వెన్నెలలు కురిపించారు జగమే ఊయలవ్వారా కొందరు 'ఇదేమిటి? ఇది సందేహమా?' అన్నారు. "కదలే వూహలకు కన్నులుంటే" అనందమం ఏముంటుంది?

రాజేశ్వరరావుగారు యీవాడు చాలామందికి గుని పాడులు ఆయనకు ఏకలప్యూ పుష్పాదు సవ్య సాచులూ పుష్పాదు ఆయనకు ఆ అధికారం వుంది. సంగీతాన్ని ఆరాధించే యువతరానికి 'ఆయన' గురువుగా ఆరాధించే హక్కువుంది

శ్రీ రాజేశ్వరరావు, తన యింట అందరినీ 'సంగీత వాడులు' చేస్తున్నారు ఒకప్పుడు సీతార్, మరొకరు వీణ, మరొకరు పేయూనో వాయిస్తారు సెర్వత్రాయీ రామలింగేశ్వరరావుగారు 'ప్రేమలబ్ధి'కి సంగీత దత్తులు

ఇదీ నిజమా?

రాజేశ్వరరావుగారిని గురించి మరో 'వ్యాఖ్య' కూడా వింటాం ఆయనకు నిలకడ తక్కువంటారు. "మూడుకాళ్ళందే కుండెళ్ళ కూడా అడుగుకుదెలియని నివికావు!" ఈ ఆరోపణకు అధారం తక్కువ తనుచేసే వనిత మరొకరి జోక్యం వుంటే నృప్తికరమైనా 'నిలకడ' తగ్గుతుండేమో! నిజమైతే కళాప్రస్థానం యీ రకం వైఖరికీ సమన్వయం కదరదే?

శ్రీ రాజేశ్వరరావు తెలుగుదేశంలోను, తెలుగు పీనిమా దేశంలోనూ అసామాన్యం అందుకే సామాన్య రాజేశ్వరరావుగారు వదిలెందు దశాబ్దాలయినా సంగీతపు రాజేశ్వరరావుగారుగా రాణిస్తారు, రాజ్యం ఏలుతారు

— వాళిరాజు / ప్రకాశం —

రాజేశ్వరరావుగారు

లంగ్గ తారాపథంలో...

మార్లిన్ మన్.

హైదరాబాదు స్మృతిపథంలో దేదీప్య ముగిసిన తారాపథం. నేనుపోతుంటే పోతావా అని అందరినీ మురుగున నడిపిస్తామని కోరినా కాలగర్భంలో కలిసి పోయారు. కానీ, వీరవరూ నా స్మృతి వగలగాంచి తొలగిపోయారు. ఆ జ్ఞాపకాలకే నేను యీనాడే నాకు, నీకు పోస్తున్నాను.

అర్రోజు నటి హేర్లిన్ మన్ ఇంటికి చేరిన రోజు - నా కింకా బాగా గుర్తు.

నాగ్గోపాధి ప్రాసాదంలోకి వెళ్లటం కుదర్చి ఒక రకంగా మార్లిన్ మన్ ఇంటికి వెళ్లటమే కష్టమనిపించింది నాకు. ఈ నటి ఇంటిలోకి వెళ్లేందుకు అంతకు ముందే నాకు లభించిన 'పాస్'ను ఆరోజున ఆ ఇంటిలో కనీసం ఆరుగురు అధికారులు పరీక్షలమీద పరీక్షలు చేశారు.

మార్లిన్ మన్ నటించిన తొలి చిత్రా పిపి ఛాయాగ్రాహకుణ్ణి నేనే. అందువల్ల నా లాంటి వాడికి ఎలాంటి అవకాశాలూ ఎలాంటి సౌకర్యాలూ ఉండవు.

ఆ రుబల్లు ఆస్కార్ లో వుండేది. అందులో మార్లిన్, ఆమె భర్త అర్థర్ మిల్లర్ వుండేవారు. శ్రీ మిల్లర్ నాకు కంట ప్రాసాదమీద. ఆ రోజుల్లో లారెన్స్ లావరీ, 'ది గ్రేస్ థింగ్' అనే చిత్రా పిపి ఛాయాగ్రాహకులు చేస్తున్న సమయం అది.... ఆ రుబల్లు వుండే 'రక క భటులు' జరిపి

అర్థం చూశాక, నా సహనం మరి దెబ్బ తింది.

నే కోల్పోయిన సహవాన్ని తిరిగి పుంజు కోవటానికి అప్పుడే విరామం దొరికింది కూడా. అప్పటికి వది గంటలు చాటి పోతున్నప్పటికీ మార్లిన్ నిద్రపోతూనే వున్నది.

మార్లిన్ తొవల నిద్రపోతూవుంటే, పోల్స్ నేను, అర్థర్ మిల్లర్ మాట్లాడుతూ వుండేవాం. ఆమె తన పడక గదిలోనుంచి బయటికి వచ్చేసరికి 10-30 గంటలన్నా అయింటుంది.

ఆ సమయంలో ఆమె-రాత్రిలో దరించే గొను తొడుక్కొనివుంది. కాళ్లకు చెప్పులుకాని, ఏమీ లేవు. కళ్లు నిద్ర

దైరెక్ట్ చేసిన సర్ లారెన్స్ ఒక వర్త మానం వంపుతూ, "ఏమయినా జరగనివ్వండి. మార్లిన్ లో ఎలాంటిపరిస్థితుల్లోనూ గట్టిగా మాట్లాడవద్దు" అని వ్రాశారు. "అప్పుడే మనం మన పిక్చర్ తీయగలగటం" అన్నారు.

"ఆమె ఎలాంటి మందలింపుకూ అట్టు కోలేదు. ఆమె దేహస్థితి అలాంటిది. మానసిక పరిస్థితి అంతే" అని దర్శకుడు సర్ లారెన్స్ వ్రాశారు.

మార్లిన్ అనాధశరణాలయంలో పెరిగి పెద్దదైంది. ఆమె బాల్య జీవితం అంతా కష్టాలమయం. ఆమె నడిచిన బాటలో ముళ్ళ కనిపించాయిగాని, గులాబీలు పూయనే పూయలేదు.

అనాధ శరణాలయంనుంచి వెండితెరకు...మార్లిన్ మన్

వలస కాబోలు మల్లెక్కి ఉన్నాయి.

ఆమెను చూడగానే నా కోపం అంతా ఒక్కమారు వల్లరిపోయింది. చిడిమిలే పాలు కారిపోయేలావుంది ఆమె ముఖం. 12 సంవత్సరాల అమ్మాయికి వుండే నాజాకు లుసం, అనాడు మార్లిన్ లో కనిపించింది. ఆ అమాయకత్వం కూడా సన్నెంలో చురి పించింది.

ఆమె ముందు సన్న చూడలేదు. సరాసరి అర్థర్ దగ్గరి కెల్లింది. ఎంతో ప్రేమతో పలకరించింది ఆయన్ను!

అర్థర్ ఏమనుకొన్నారో, ఏమో వెంటనే "కీ! హీ! మనకు అతిథి లోచ్చిన వేళ యిది" అన్నారు.

అప్పుడుగాని, ఆమె నన్ను చూడలేదు. అర్థర్ సన్న ఆమెకు పరిచయం చేశాడు. మార్లిన్ కు అర్థర్ అంటే ఎంతో ప్రేమ, ఆత్మీయత. ఆమె, అతని భుజాలమీద మత్తుగా వాలి పోతూ "నేనంతో అదృష్ట వంతురాల్ని. మానారంతో గొప్పవారు" అనుకొంటూ, "కాదా!" అన్నట్లు నా వంక చూసింది.

నేనే చెప్పగలను! మెల్లిగా సవ్వను.

అదే ఆరోజున మ్యాడీయోలో మార్లిన్ కు 'కెమెరా టెస్టు' తీసికొన్నాం. ఆమెలో ఎంతో మర్యాదగా మాట్లాడి, గౌరవించామనేను.

మార్లిన్ లో ఎంతో జాగ్రత్తగా ఉండాలి. అంతకుముందు ఆమె నటించిన పిక్చర్ ఒకటి

హాల్లీవుడ్ లో ఆమె అజ్ఞాతంగా చాలాకాలం వుండి పోయింది. ఆ 'అజ్ఞాతవాసం' అంతా ఆమె మంచితనాన్ని మోసం చేసింది. ఆమెకు జీవితంమీద, చుట్టూ వుండే ప్రపంచమీద అవహ్యాం చేసింది ఆ రోజుల్లోనే. అప్పటి నుంచి అలా అయిపోయిందంటారు తెలిసిన వారంతా.

ఆమె గడ్డు జీవితం ఎలాంటిదో నాకూ కొద్ది కొద్దిగా అప్పుడే తెలిసింది....మ్యాడీ యోలో ఒకనూరు ఆమె పాలలా మెరిసిపోయే తెల్లని గొను వేసింది. ఆ గొనులో పుష్ప మార్లిన్ తెర మీద ఎంతో అందంగా కనిపించింది. ఆమెను కెమెరాకు సరిపోయేలా చూచే దుకు గగ్గరి కొచ్చాను. ఆమె చేతులు... నిజంగా నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది! లాలిత్యం, నాజాకులోను మిలమిలలాడవలసిన ఆ చేతులు గట్టిగా, మొద్దుబారి పోయి వున్నాయి.

అది చూచాక, ఆమె చేతులకు కొంత 'మేకప్' అవసరం అనిపించింది నాకు. ఎర్రగా మొద్దుబారిపోయిన ఆ చేతులూ చూస్తుంటే నాకు ఏదో అనిపించింది. పైగా కలర్ కెమెరాలు, యీ చేతులను పసిగట్టాయంటే అసలు పిక్చర్ కే ప్రమాదం.

'మేకప్' చేసికోవాలని నే చెప్పిన సూచనకు జవాబు ఎలా వుంటుందోనని భయపడ్డాను. కానీ నేననుకొన్న టైమీ జరగలేదు. మెల్లిగా మార్లిన్

“అలాగే, తప్పకుండా వేసికొంటాను” అంది.

“ఈ చేతులు ఎప్పుడో మొద్దుబారి పోయాయి. ఆరోజుల్లో నేను అనాధశరణాలయంలో ఉండేటప్పుడు, యిళ్లు చిమ్మి, డిగ్—వనంతా చేయవలసి వచ్చేది. అందుల్లో యిలా ఆయింది” అంది మార్లిన్.

అంత జాలిగా మాట్లాడుతుంటే గక్కూడా జాలినదక తప్పలేదు. ‘పాపం’ నుకొన్నా.

ఆమెకు స్వతహాగా పెద్ద చదువులేదు.

నాకు బాగా పరిచయం అయ్యాక, ఆమెకు డైలాన్ థామస్ వ్రాసిన వద్యాల గ్రంథాలు యిచ్చేవాళ్ళే. పెట్టుమీదనే పరికర దొరికినప్పుడల్లా ఆమె నన్నడిగి, తిరియనివన్నీ చెప్పించుకొంటూ ఉండేది.

జాక్ కార్రిఫ్

ఆర్డర్ మిల్లర్ అంటే ఆమెకు వల్లమాలిన అభిమానం, ప్రేమ. ఆమెకు రక్షణ, బుద్ధి బలాన్ని యిచ్చింది ఆర్డర్ కావటమే అందుకు ఒక కారణం అనుకొంటా.

అందమైన హృదయం, అంతకంటే అందమైన శరీరం ఆమెకు యింతటి కీర్తి ప్రతిష్ఠల సార్థించి పెట్టాయి. బోలెడంత డబ్బును తెచ్చాయి.

అందరూ ఆమెకు బ్రహ్మరథం పట్టాలని, ఆమె నడిచే అడుగులకు లోకం నడుగులనొత్తాలని మార్లిన్ ఎప్పుడూ వాంఛించలేదు. ఆమె ఆశించినదల్లా ఒకటే! అందరూ తనను ఒక మంచి నటి అనుకోవాలనే.

“స్టేటింగ్ (ప్రిన్స్)” విడుదలయ్యాక ఆమె తన ఆశయాన్ని చాలా వరకు పొందించానని అనుకొంటూ వుండేది.

రసిక జనులు ఆరాధించేంతటి అందం అది. కానీ ఏం లాభం? ఆమె ప్రవర్తనమూస్తే, ఒక్కోసారి “ఎందుకొచ్చిందిరా యీ బాధ” అనిపిస్తుంది. ఆమెతో పిక్చర్స్ లో వని చేయాలన్నా, యిదే నమస్క ఎదురయ్యేది.

నర్ లారెన్స్ అలివర్ ఒక్కరే ఆమెతో ఎంతో చాకచక్యంతో ప్రవర్తించారు. లారెన్స్ పేరు చెప్పితే నేను యిప్పటికీ “హాట్సాన్” అనుకొంటాను.

కానీ, యీబాధలన్నీ లారెన్స్ కు తెలియక పోతే గదా?

మహానటి కావాలనే కాంక్షతో మార్లిన్ ఎన్నో చనులు చేసేది. కొత్త కొత్త నటన ప్రారంభించేది. ఆ పాదాపుడిలో ఆశయ పూర్వకమైన భావ ప్రకటనకు, నామమాత్ర మైన నటనకు పోతు కుదిరేదికాదు.

గత రెండు దశాబ్దాలలో ప్రజాజీవనంలోను, దేశీయంగాను వచ్చిన పరిణామాల మూలంగా ‘ఇండియా’ లాంటి సాంప్రదాయబద్ధమైన దేశాలలోకూడా సినిమా తారలు ఒక్కమారు పున్నట్టుండి పూర్తిగా మారిపోయారు. ‘సినిమాతారల’ను గురించి తెలిసిన వారికీ, తెలియనివారికీ కూడా ‘ప్రత్యేకమైన అభిప్రాయాలు’న్నాయి.

‘ఇండియా’లోనే యిలా వుంటే ఇక బ్రిటన్ లాంటి ‘అధునాతనమైన’ దేశాల్లో వుండే సినిమా తారలు ఎలా వుంటారు?...వారి కథలే యీ సచిత్ర వ్యాసశీర్షిక.

కొన్ని నందర్కాలలో.

‘స్టేటింగ్ (ప్రిన్స్)’తో ఎలాగయినా తాను రాణించాలని ఆమె ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేసింది. బుద్ధికి తోచిన నటనంతా చేసింది. కొందరి కిది ఎబ్బెట్టుగా తోచినా, మరికొందరికి నచ్చింది.

అలివర్. ఆమెకు ‘డైరెక్టర్స్’ యిస్తున్నప్పటికీ ఒక్కోమారు ఆమె తన యిష్టం వచ్చినట్లు చేసేది.

ఆమెకు ‘జనం’ అంటే విపరీతమయిన భయం. పెట్టులో కూడా నలుగురున్నప్పుడు నోరు తెరిచి మాట్లాడాలంటే, ఆమెకు బ్రహ్మ ప్రళయం అయ్యేది.

ఒకమారు ఆమె స్వయంగా ‘పిసింగ్’ కు వెళ్ళాలనుకొంది. కానీ అదెలా సాధ్యం?

దగ్గరికొచ్చి, నన్నే నలమో అడిగింది. “నా నో మాట చెప్పాను— పాత రెయిన్ కోటు, చాలా ధరలో చెప్పలు, దివిగిపోయిన స్ట్రీకింగ్ వేసికొని వెలితే ఎవరూ గుర్తుపట్టరని చెప్పాను. ఈమాట ఆ అమ్మాయికి చాలాబాగా నచ్చింది. ఆమెర్నాడే ఆ అమ్మాయి నా దగ్గర కొచ్చి, “చూడు. నా రూపమే మారి పోయింది. ఎలా వున్నాను?” అంది.

ఆ అమ్మాయి నల్లటికళ్ళద్వారా ధరించి వుంది. కానీ, తలమీద పెట్టుకొన్న “విగ్గు” మూతం చాలా ఆకర్షణీయంగావుంది. నా కప్పుడే అనుమానం వేసింది.

“చూడు మార్లిన్! నీ ‘విగ్గు’ ఎంతో అందంగా ఉంది. ఇంత అందంగా ఉన్నప్పుడూ యీ విగ్గు ఎవరిదో, వీవెవరోనయినా

జాక్ కార్రిఫ్ బ్రిటన్ లోని అగ్ర శ్రేణి ఫోటోగ్రాఫర్లలో ఒకరు. ఈ వృత్తిలో, ఆస్కార్ బహుమతి సొందిన మొదట వ్యక్తియాయానీ.

సినిమా తారలకు సంబంధించిన ‘అన్ని’ విషయాలు తెలిసిన బహుకృద్ది మందిలో ఫోటోగ్రాఫర్లు కూడా వుంటారు. జాక్ కార్రిఫ్ యిందుకు అలీతులు కారుకదా?

ఒక్కమాట : రచయిత జాక్ కార్రిఫ్ వ్రాసే సంగతులకు మూలాధారం ఆయన ‘డైరీ’ మాత్రమే. ఈ ఫోటోలు, వారి స్వంత ‘ఆల్బమ్స్’ లోనివి!

చూసేందుకు జనం వెంబడిస్తారు. ఏమంటావ్?” అన్నాను.

మార్లిన్ ఎగాదిగా చూసింది. కొందరి కోపం వచ్చింది కూడా. అందులోనే చిలికి తనం వుంది. కానీ, నే చెప్పిన మాట నచ్చిందే ఆమెకు. కనుబొమలు రెండూ ఎగురవేస్తూ తన కేమీ తెలియనట్లు “ఐ సీ” అంది

ఇదీ మార్లిన్ మనోకథ. ఇలా వుంటార తారలు, మా దేశంలో. అన్ని రకాల భావాల, అన్ని రకాల తత్వాల సమేళనమే మార్లిన్. మంచి నటి యీమె. అందమైన యీమె ఎగ్గహం. అంతకంటే పదునైన మనస్సు. కానీ, చాలా పసిది. చిరిపితన విందులు త్రొక్కింది. ఆ అర్హత ఆమెకు వున్నా కూడా!

సమీక్ష:

ఎంతో ఆశతో ఎదురు చూసిన, 1965 కూడ వెళ్లిపోయింది. అన్ని రంగాల్లోనూ యీ సంవత్సరం యొక్క ప్రభావం తాగా వడినట్లు సంఘటనలు, వార్తలు తెలుపు తున్నవి కాని పీఏమారంగంమీద 1965 తన ప్రభావాన్ని ఎలా ప్రసరించజేయగలి గింది అన్నది ప్రస్తుతాంశము

వేపాజంగా పీఏమారంగం, యిందుకు సంబంధించిన వ్యక్తులు వివాదాంతులవుతారు. ఈ రంగానికి సామాన్యత్వం కూడా ఎంతో పలుకుబడి ఉండటమే దీనికి కారణం. ఏమై తేసేం 1965 తెలుగు పీఏమారంగానికి పెద్దగా తాళదాయకమైన సంవత్సరం అని చెప్పడానికి పిల్లేదు అంతమాత్రాన యీ సంవత్సరాన్ని పూర్తిగా విచ్ఛయజనకర సంవత్సరంగా ఎంచి తీసేవేయనూ లేము ఈ సంవత్సరంలో పీఏమారంగంలో జరిగి వన్ని సంఘటనలు మరెక్కడా కనిపించవు

1965 ముప్పయిలక్షల తాజా చిత్రాలను వదులెనిమిది అనువాదచిత్రాలను వెలుగు

దూడ గలిగింది ఎనిమిది చిత్రాలు తల దినోత్సవాలు జరుపుకున్నాయి 1964 లో ఎదుదలయిన చిత్రాలలో కూడా 1965 లోనే రెండు చిత్రాలు తల దినోత్సవాలు జరుపుకున్నాయి

కొన్ని ముఖ్య సంఘటనలు

ఈ సంవత్సరంలో ఎన్నో ముఖ్య సంఘట నలు జరిగాయి. కళాకారులంతా దేశరక్షణ కోసమైలేసేమి, తాన దర్బాలు కోసమైలే సేమి యీ సంవత్సరంలో ప్రదర్శనలు యిచ్చారు శ్రీ రామారావు పోలీసు కుటుం బాల కార్యక్రమంతో యీ ప్రదర్శనల ఉత్సాహం ప్రారంభమయింది తర్వాత శ్రీ ఎన్ టి. రామారావు దేశరక్షణవిధికోసం యున్ టి ఆర్ డిఫెన్సు ఫండ్ నొక దానిని ఏర్పరచి ఆంధ్రదేశంలోని ప్రధాన కేంద్రాల్లో ప్రదర్శనలకువెళ్లి దాదాపు ఎని మిది లక్షలు వరకు మూలుచేసి ప్రధాని క్లాస్సిక్ సమర్పించడం జరిగింది ఇక భారీ

పేట్రైన సీసీ కళాకారులు దేశరక్షణకు విరాళాలు మూలు చేయడం, ప్రధానిలాంటి అగ్రశ్రేణి వ్యక్తికి సమర్పించడం— యిదే గర్వించదగిన విషయం మరికొందరు నటీ నటులు తరిసి దేశరక్షణకు యధోచితంగా పాదరావాదంలో, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డికి తమ స్వంత డబ్బును విరాళంగా అందజేశారు దీనికి శ్రీ అక్కినేని వాగ్గేర్లరావు అధివత్యం వహించారు. రక్షణ కృషిలో ఒక భాగంగా తెలుగులో సంక్షిప్త చిత్రం ఒకటి తయారైంది తెలుగు దేశంలో యీ చిత్రం బాగా ఆకర్షిస్తున్నదనే వార్తలు మున్నాయి.

క్రొత్తతారలు

1965 యొక్క ఎన్నో విశేషాలను మన ముందు ఉంచింది శ్రీ ఆదుర్తి సుబ్బారావు 1964 లో అగ్రశ్రేణి తారలలో మూగ మనసులు చిత్రం ద్వారా అఖండ విజయాన్ని సాధించారు 1965లోకూడా ఆయన మన

మంచి - చెడుల సమన్వయం -

తనమనసులు ముక్కు పండ్లాకాటి!

మరొకసారి దేశ వ్యాప్తం కావటానికి కారణం అగ్రశ్రేణి తారలుకాదు క్రొత్తవారి ప్రతిభ మూలమే. అందరూ క్రొత్త నటీనటుల లో ఇండియాలో నిర్మించబడిన మొదటి చిత్రం లేన మనసులు ఈచిత్రం విజయ వంతమైంది ఇలా సరివయస్సైన నటీ నటులకు ఇతరత్రా కూడా మంచి అవకాశాలే వస్తున్నాయి ఇది తుభనూచకం ఇదే సంవత్సరంలో తెలుగు తెరకు 'ఇల్లాలు' చిత్రం ద్వారా మరో నాయకుడు ఎరి చయం ఆయ్యాడు భరగోపూర్నుంచి వచ్చిన శ్రీ కె వి వాగ్గేర్లరావు అవకాశాల మేరకు మంచి నటననే ప్రదర్శించగలిగారు ముందు ముందు ఆ అవకాశాలెలా ఉంటాయో?

కార్క్స్ లో కీలుబొమ్మలు

కార్క్స్ లో జరిగిన అంతర్జాతీయ చలన చిత్రోత్సవాలకు భారతదేశంనుంచి ఎన్నిక అయిన ఒకే ఒక చిత్రం, తెలుగు చిత్రం 'కీలుబొమ్మలు' కావటం ఆట్యందావికేశాక తెలుగువారికి కూడా గర్వకారణం. చదిరోజుల పాటు జరిగిన యీ చలన చిత్రోత్సవాల్లో సెల్సోనేందుకు నాయకులు శ్రీ జగ్గయ్య

దర్శకులు శ్రీ పి. యన్. రావు, నిర్మాత శ్రీ పి. గంగాధరరావు ప్రభుత్వం వెళ్లి వచ్చారు. అక్కడ వ్యతిరేకాలు, ప్రజలు మన 'కేలు బొమ్మలు' చిత్రాన్ని బాగా ప్రశంసించడం జరిగింది. ఇదే సందర్భంలో శ్రీ జగ్గయ్య విస్తృతంగా ఐరోపా పర్యటన చేశారు.

భానుమతి, నారాయణరెడ్డి

గార్లకు ఆవార్డులు

గత సంవత్సరంలో ఉత్తమమైన రచనలకు వెలువరించినందుకుగాను కథానికలకు శిమతి భానుమతి రామకృష్ణకు, వద్య కవి కకు శ్రీ పి. నారాయణరెడ్డికి ఆవార్డులు వచ్చాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ క్షాత్రం యీ పురస్కారాలను ప్రధానం చేశారు వీరిద్దరూ సినిమారంగంలోనేరెండు రేర్వేరు విభాగాల్లో నిష్ణాతులు. శ్రీమతి భానుమతి ప్రజ్ఞ గల నటి మధురగాయని శ్రీ నారాయణరెడ్డి తెలుగు సాహిత్యరంగంలోనే మధుర కవితను పరిమళింపజేసిన

నటి నటించిన రెహమాన్

వేళ్లు తన్నుకుంటున్నది మొదటినుండి ఉన్న శ్రీ సారథి స్టూడియోస్ కు జతగా నడరన్ మూవీస్ తయారైంది శ్రీ సారథి స్టూడి

యోస్ లో మరో, ఫ్లోర్ నిర్మాణానికి శంక స్థాపన జరిగింది శ్రీ హాగ్నెరరావు విరామం లేకుండా పని చేస్తున్నారు మొత్తంమీద మనమంతా మింట్ ఆశతో ఎదురు చూసిన 1965 రాను వచ్చింది సోనూ పోయింది కాని ఏమి సాధించినదే ప్రశ్న?

1965 లో సినిమారంగం

విజ్ఞాలు రానున్న రోజుల్లో కూడా వీరిరువురి రచనా వ్యాసంగం మూడు పుష్పాలు ఆరు కాయలై విలసిల్లాలని ఆశిద్దాం

మంచిచిత్రాలులేవు

1965లో విడుదలైన 49 చిత్రాల్లో చాలాగైడు చిత్రాలు ప్రజాదరణ పొంది కన్నుటికి మరి గొప్పగా చెప్పుకోవలసినచిత్రం ఎక్కువీ రాలేదు కాగా యీ 49 చిత్రాల్లో నూతన చిత్రాలు 18 వరకు ఉండటం విశదమైనది. మిగిలిన చిత్రాలు కూడా రావరకు ఎదుగు—బొదుగులేని తెలుగు సినీ పరిశ్రమ స్థాయిలో తుంటూగు రానే ఉన్నాయి. పెద్ద దర్శకులు తీసినందు మూడు చిత్రాలు వాటి విశిష్ట గీతంలో అల్ప సంఖ్యకుటుకు వచ్చినా అధిక సంఖ్యకులను మాత్రం అక్కట్టుకోలేక బయాయి మరి నీటి సరమార్లమేమిటో?

ప్రొడక్షన్ ట్రాక్ లో మరో

పూడి యో

వర్షిక్రమ అంతా యిలా ఉండగా ప్రొడక్షన్ ట్రాక్ లో సినీమా పరిశ్రమ శుభవేగంతో

చిత్రాలు - వివరాలు

1965 సంవత్సరంలో తాజా చిత్రాలు 31, అనువాద చిత్రాలు 18 మొత్తం 49 చిత్రాలు విడుదల అయినవి 1964 సంవత్సరంలో విడుదలయిన చిత్రాలలో జరిపి 1965 సంవత్సరంలో శత దినోత్సవాలు జరుపుకున్న చిత్రాలు 10. శ్రీ యో తులు వేదాంతం రాసవయ్య శ్రీ ఆదుర్తి సుబ్బారావు, బి. విశ్వారావు, పి. యన్. రావు వీరు నలుగురూ 1965 లో మూడేసి చిత్రాలకు దర్శకత్వం చేశారు. అంతకు మించి ఎక్కువ చిత్రాలకు ఎవరూ దర్శకత్వం చేయలేదు. ఈ సంవత్సరంలో ఎక్కువ చిత్రాలలో నటించినవారు శ్రీ ఎన్. డి. రామారావు. వీరు 11 చిత్రాల్లో నటించారు కృష్ణకుమారి 8 చిత్రాలలో నటించారు

1965 సంవత్సరంలో విడుదలైన చిత్రాలలో ఎక్కువ నిడివిగల చిత్రం మాధవీ ప్రొడక్షన్స్ వారి 'పాండవమనాసం' 5882 మీటర్ల ఫీలింను వినియోగించారు తక్కువ నిడివిగల చిత్రం అలయ ఫిలింస్ వారి 'వీలు భామా.' 3481 మీటర్ల ఫీలింను వినియో

గించారు.

1965 లో విడుదలైన చిత్రాలలో హింసకాలు—27, పరాజికాలు—10, జాన వద, తార్కితిక చిత్రాలు—12 ఉన్నవి. ఈ సంవత్సరంలో మాత్రం నిర్మాతలు—24, తెలుగు చిత్రాలు మొత్తం 2,22,878 మీటర్ల ఫీలింను వినియోగించారు. నగ టున 4549 మీటర్లు ఫీలిం వినియోగ పడింది.

(1931 సంవత్సరం నుండి		
1959 వరకు	432	చిత్రాలు
1960 —	55	—
1961 —	54	—
1962 —	46	—
1963 —	45	—
1964 —	41	—
1965 —	49	—

1931 సంవత్సరం నుండి 1965 వరకు 722 చిత్రాలు విడుదలయినవి. (అనువాద చిత్రాలతో సహా)

— దర్శకత్వం

నాస్తి తిలక్

శ్రీల సౌందర్యమునకల్పముగను
చక్కని 5 రంగులలో హరిమను,
శ్యామహనుల వర్ణకులందరు
అమ్మయరు

పెండ్లి :
మొదట ప్రోడక్టు నెంబిల్,
మద్రాసు-21

హెచ్చరిక నోటీసు

Cisha

కొందరు అపవిత్రమగు వ్యాపారులు కొన్ని
క్యూతిమ వస్తువులను అషో మంతుల
అని ఏకైకముచేసికొని మా గమనికకు
తీసుకొనిరావడము.

అషో ప్రాతక్షు తయారయ్యేవారు,
తమ ప్రెడ్ మార్కును దుర్వినియోగము
చేసిన లేక క్యూతిమ వస్తువులను అవలు
అషో మంతుల అని ఏకైకముచేసికొని
తీవ్ర చర్య తీసుకొనుటకు వెనుకదీయరని
యిందుమామముగా హెచ్చరించడమైనది

వ్యాపారులు, మా పాపగుణము ఉప
యోగించువారు, పినలై వ వ్యాపారుల
వద్దనే కొన కొనుగదాచేయండి.

అట్టి దిప్పిబియ్యాలకు.

జె. ఎల్. మారినన్, నన్ త

కోవ్ ఇండియా ప్రై. లి.

మద్రాసు.

'గుమ్మా' చిత్రంలో నంద.

గుమ్మామ్: చిత్రసమీక్ష

భయంకరమైన దీనికి చేరిక ఏడు
గురు వ్యక్తులను నిరాశా, నిప్పుపాంతో
బంధించివేయటానికి, క్రమేణా వారిలో
కొందరిని ఒకరి తరువాత ఒకరిని హత్య
చేయటానికి వచ్చిన వన్నామే 'గుమ్మామ్'
కథ అనారంభ పరిశోధన మూలాధారంగా
తీసికొంటూ, దీనికి అందమైన పాశ్చాత్య
వృత్తాంతము జోడించి, కొంతలో కొంత మంచి
సంగీతాన్ని వినిపించిన 'గుమ్మామ్' చిత్రాన్ని
దేశంలో అన్ని ముఖ్య కేంద్రాలలోబాటు,
మద్రాసులో కూడా యిటీవలనే విడుదల
చేశారు

ఈ ఏడు మందిలో ఐదుగురు పాతలపు
తారు మిగిలిన యిద్దరూ నాయికానాయకులే!
మనిషిలో, కక్ష, ద్వేషం పెరిగితే, అని
ఎలాంటి తీవ్రతర పరిణామాలు తారి
తీస్తాయో యీ కథ తెలుపుతుంది సమ్మిన
వ్యక్తులు, అనుచరులు కొందరు చేసిననమ్మక
ద్రోహంపై ఒక పాపాన్యుయ ఎలా ప్రతి

కారం తీర్చుకొన్నదీ యీ కథ తెలుపుతుంది.

కన్నం కింపైన రంగులలో తయారయిన యీ చిత్రం, మనల్ని అడుగుడుగునా
భయభ్రాంతులనుచేస్తూ, మూడు గంటల
పేపు మన మనసుమీద, మన విర్లయా
మీద అధికారాన్ని చలాయిస్తుంది తెలిస్తే
కనిపించే కొందరు వ్యక్తులు ప్రేక్షకుల్ని
కూడా "మోసం" చేస్తారు ఇన్ని జరిగివా,
"మంచి పనిమా చూశాం" అనే తప్పి
తోనే "గుమ్మామ్" ముగుస్తుంది.

లాక్ నవాల్ దర్శకత్వం వహిస్తున్నది.
శంకర్ జై కిషన్ సంగీతమూ అంతే పాట
అన్నీ బాగున్నాయి 'సస్పెన్స్ థ్రిల్లర్' అనే
భావం ప్రతి సన్నివేశంలోనూ కనిపిస్తుంది.

మనోజ్, నందా, ప్రదీప్, హెలెన్, మహా
మూర్ ప్రభువులు నిజంగా వారి పాత్ర
లకు జీవం పోశారు

ఇంగ్లీషు సంగీతపు బాణాలలో పాట,
హెలెన్ స్వర్గాలు..... 'ఓహో' మనవిస్తాయి.

అవకాశం